ЖЫЛДЫҚ ЕСЕП 2025

МАЗМҰНЫ

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ 2

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ..... 4

КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ..... 6

ҚАРЖЫ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР..... 19

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ 29

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ..... 31

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП 35

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ 51

2025 ЖЫЛДАҒЫ «АЛЭС» АҚ-НЫҢ КЛИМАТТЫҚ САЯСАТЫ 55

ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ. 58

ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯЛЫҚ ТИІМДІЛІКТІ АРТТЫРУ 92

2025 ЖЫЛДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК БАСТАМАЛАРДЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ..... 105

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ..... 112

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК 117

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ..... 118

ОМБУДСМЕН. ЖАНЖАЛДАРДЫ БАСҚАРУ..... 120

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

ҚҰРМЕТТІ АКЦИОНЕРЛЕР, СЕРІКТЕСТЕР ЖӘНЕ ӘРІПТЕСТЕР

«Алматы электр станциялары» АҚ Директорлар кеңесінің атынан 2025 жылғы қызметіміздің қорытындылары туралы жылдық есепті **ұсынамын.** 2025 жылы Директорлар кеңесі Алматы өңірінің ұзақ мерзімді энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған аса маңызды инвестициялық жобаларды іске асыруға негізгі назарды аударды. Негізгі екпін қалалық агломерацияға экологиялық жүктемені азайтуға және істен шығатын қуаттарды ауыстыруға жасалды:

- **Алматы 2-ЖЭО-сын жаңғырту:** қазіргі уақытта 2-ЖЭО алаңында жаңа газ-турбиналық станция құрылысының белсенді кезеңі жүргізілуде. Бұл нысанды тапсыру мерзімі 2026 жылдың соңына жоспарланған.
- **3-ЖЭО-ны қайта жаңарту:** станцияның қуаттарын экологиялық таза газ отынына көшіру бойынша жоспарлы кезеңдердің орындалуы қамтамасыз етілді.

Бұл жобалар Алматы қаласының орталықтандырылған жылумен жабдықтау аймағын жылумен қамтамасыз ету, электр энергиясын өндіру, маневрлік станция салу есебінен Қазақстан Республикасының Оңтүстік аймағындағы маневрлік қуаттар тапшылығын ішінара жабу, сондай-ақ станциялардың Алматы агломерациясының экологиялық жағдайына теріс әсерін азайту мақсатында іске асырылуда *(қазір 50,4 мың тонна/жыл, кейін 6,7 мың тонна/жыл).*

Айта кеткен жөн, бүгінгі таңда «АлЭС» АҚ (Мемлекет басшысының тапсырмасы шеңберінде) «Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы 2-ЖЭО-сын жаңғырту» жобасын іске асыруға бар күш-жігерін салуда. Бұл жоба Қазақстан Республикасында газ станцияларын салу саласындағы бірегей әрі озық жоба болып табылады.

- Біздің гидроэнергетикалық активтеріміздің — Қапшағай СЭС-і мен СЭС каскадының дайындығын қолдауға және әлеуетін кеңейтуге жоспарлы инвестициялар жүзеге асырылды.

Макроэкономикалық сын-қатерлерге қарамастан, компания жоғары тұрақтылық танытты. Директорлар кеңесі Басқарманың тарифтік сметаларды орындау және реттеуші алдында инвестициялық бағдарламалардың негізгі параметрлерін қорғау жөніндегі үйлесімді жұмысын атап өтеді.

- Аса маңызды 2025-2026 жж. жылыту маусымында электр және жылу энергиясының үздіксіз босатылуы қамтамасыз етілді.

- Қоғамның 2025 жылға арналған Даму жоспарының міндеттері қаржылық-операциялық нәтижелердің өсуін растай отырып, сәтті орындалды.
- Тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін жетілдіру жөніндегі 2025–2026 жылдарға арналған жаңартылған Іс-шаралар жоспары енгізіліп, ішкі бақылау күшейтілді.

«АлЭС» АҚ орнықты даму (ESG) қағидаттарын жүйелі түрде іске асырады. Базалық генерацияны табиғи газға көшіру көміртекті бейтараптық және Алматының атмосфералық ауасының сапасын жақсарту жөніндегі міндеттерді тікелей шешеді. Есепті кезеңде парниктік газдарға қатаң верификация жүргізілді, сондай-ақ өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы үздік практикалар енгізілді.

Біздің қызметкерлер — компанияның басты құндылығы. 2025 жылы біз өндірістік алаңдардағы әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды жақсартуды және жұмысшы мамандықтарының жалақысын индекстеуді жалғастырдық. Сабақтастықты дамыту шеңберінде Директорлар кеңесі жас мамандардың көшбасшылық әлеуетін ашу және «АлЭС» АҚ жастар қозғалысын дамыту жөніндегі ауқымды бағдарламаны қолдады.

Компанияның стратегиялық бастамаларына жан-жақты қолдау көрсеткені үшін жалғыз акционер – «Самрук-Энерго» АҚ-ға, Қазақстан Республикасының Үкіметіне және Алматы қаласының Әкімдігіне терең ризашылығымды білдіремін. Сондай-ақ Директорлар кеңесінің мүшелеріне, Басқармаға және «АлЭС» АҚ-ның көпмыңдық ұжымына ең жоғары жүктемелерден өту мен ауқымды құрылыстарды іске асыру кезінде көрсеткен жоғары кәсібилігі үшін алғыс айтамын.

Біз болашаққа сеніммен қараймыз және өңірдің өркендеуі үшін сенімді, заманауи әрі таза энергетикалық жүйені құруды жалғастырамыз.

Құрметпен,
«АлЭС» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы
Галымбек Ауталипов

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ ҮНДЕУІ

ҚҰРМЕТТІ ХАНЫМДАР МЕН МЫРЗАЛАР!

2025 жыл «АлЭС» АҚ үшін энергетикалық инфрақұрылымға түсетін жоғары жүктеме жағдайында тұрақты жұмыс істеу, өндірістік активтерді ауқымды жаңғыртуды жалғастыру және Алматы қаласы мен Алматы агломерациясы энергетикасының болашағын айқындайтын стратегиялық жобаларды дәйекті іске асыру кезеңі болды.

Әрбір өндірістік және қаржылық көрсеткіштің артында тұтынушыларды электр және жылу энергиясымен сенімді әрі үздіксіз жабдықтауды қамтамасыз ететін энергетиктердің көпмыңдық ұжымының күнделікті еңбегі тұр. Компания қызметкерлерінің кәсібилігінің, басқарушылық шешімдердің уақтылы қабылдануының және өндірістік бөлімшелердің үйлесімді жұмысының арқасында «АлЭС» АҚ өзінің негізгі миссиясын – өңірдің энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етуді орындауды жалғастырды.

2025 жылдың қорытындысы бойынша компанияның табысы 141,4 млрд теңгені құрады. Тарифтік реттеумен, стратегиялық ресурстар құнының өсуімен және жоғары инвестициялық жүктемемен байланысты сыртқы факторлардың қысымы сақталғанына қарамастан, компания қаржылық тұрақтылықты сақтап қалды, негізгі өндірістік міндеттердің орындалуын қамтамасыз етті және ірі инвестициялық жобаларды іске асыруды жалғастырды. Таза пайда 5,4 млрд теңгені құрады.

Есепті жылда компанияның өндірістік активтерінің тұрақты жұмыс істеуі қамтамасыз етілді. Жабдықтың сенімділігін арттыру, өндірістік тәуекелдерді төмендету, жөндеу науқанын жетілдіру және технологиялық процестерді жаңғырту бойынша жұмыс жалғастырылды.

Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті қорғау және жауапты өндіріс мәдениетін дамыту мәселелеріне ерекше назар аударылды.

2025 жыл компанияның қазіргі заманғы тарихындағы ең ірі инфрақұрылымдық жобаларды іске асырудың маңызды кезеңі болды.

Қоршаған ортаға тигізетін әсерді барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2 жаңғырту жобасын іске асырудың белсенді кезеңі жалғастырылды. Жоба халықаралық қаржы институттары – Еуропалық қайта құру және даму банкі мен Азия даму банкінің қолдауымен іске асырылуда. Есепті жылда құрылыс-монтаждау жұмыстары, жабдықты жеткізу, инженерлік инфрақұрылымды дамыту және негізгі технологиялық шешімдерді дайындау жалғастырылды. Бұл жоба тек компания үшін ғана емес, сонымен бірге бүкіл Алматының энергетикалық жүйесі үшін де стратегиялық маңызға ие, өйткені ол неғұрлым экологиялық, заманауи және тиімді генерацияға көшуге негіз қалыптастырады.

Алматы 3-ЖЭО-сын қайта құру маңыздылығы кем емес бағыт болып қала береді.

2025 жылы станцияның сенімділігін, тиімділігін және қауіпсіздігін арттыруға бағытталған жобаны іске асыру жалғастырылды. Жоба генерациялайтын жабдықты ауқымды жаңартуды көздейді және өңірді энергиямен жабдықтаудың тұрақтылығын едәуір арттыруға мүмкіндік береді.

Флагмандық жобалармен қатар компания дамудың перспективалы бағыттары бойынша жұмысты жалғастырды. Басымдықтар қатарында – Б. Оразбаев атындағы Алматы 1-ЖЭО-сын одан әрі жаңғырту, гидроэнергетикалық активтерді дамыту, сондай-ақ өндірістік объектілердің экологиялық тиімділігін арттыруға бағытталған іс-шараларды іске асыру бар.

Мерейтойлық 2025 жыл компания үшін ерекше маңызға ие болды – бұл Б. Оразбаев атындағы Алматы 1-ЖЭО-сының 90 жылдығы. Станцияның тарихы – бұл Алматы энергетикасының қалыптасу тарихы, энергетиктер ұрпақтары сабақтастығының, кәсібиліктің және өз ісіне адалдықтың символы. Тоғыз онжылдық бойы 1-ЖЭО қаланың энергетикалық жүйесінің аса маңызды бөлігі болып қалуда, ал оның ұжымы отандық энергетиканың дамуына елеулі үлес қосуда.

Компанияның назар орталығында үнемі еңбек адамы тұрады. 2025 жылы «АлЭС» АҚ қызметкерлердің әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларын жақсарту, персоналды қолдау бағдарламаларын дамыту, өндірістік қауіпсіздік деңгейін арттыру және ұжымдардағы әлеуметтік тұрақтылықты нығайту жөніндегі іс-шараларды іске асыруды жалғастырды. Тұрмыстық инфрақұрылымды жаңғырту, қызметкерлердің тамақтануын ұйымдастыру, корпоративтік мәдениетті дамыту және кәсіподақ ұйымымен өзара іс-қимыл жасау мәселелеріне ерекше назар аударылды.

Еңбек қауіпсіздігі, адамға құрмет және кадрлық әлеуетті дамыту компания қызметінің іргелі қағидаттары болып қала береді.

Біз энергетиканың тұрақты дамуы мықты командасыз, кәсіби сабақтастықсыз және қызметкерлердің ертеңгі күнге сенімінсіз мүмкін емес екеніне кәміл сенеміз.

2026 жыл «АлЭС» АҚ үшін стратегиялық міндеттерді одан әрі іске асыру кезеңі болады. Компания өндірістік активтерді белсенді жаңғыртуды, инвестициялық жобаларды іске асыруды, энергиямен жабдықтау сенімділігін арттыруды, экологиялық бастамаларды дамытуды және өндірістік процестерді жетілдіруді жалғастырады.

Негізгі басымдықтар қатарында – 2-ЖЭО-ны жаңғырту және 3-ЖЭО-ны қайта жаңарту жобаларының уақтылы іске асырылуын қамтамасыз ету, операциялық тиімділікті арттыру, адами капиталды дамыту және «АлЭС» АҚ-ның Қазақстанның негізгі энергетикалық компанияларының бірі ретіндегі мәртебесін нығайту.

Компания ұжымына, сала ардагерлеріне, серіктестерге және акционерлерге кәсібилігі, қолдауы және бірлескен жұмысы үшін алғыс білдіремін.

Командамыздың жинақтаған тәжірибесі, жауапкершілігі мен бірлігі алға қойылған барлық міндеттерді сәтті іске асыруға және «АлЭС» АҚ-ның одан әрі тұрақты дамуын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретініне сенімдімін.

Құрметпен,
«АлЭС» АҚ Басқарма Төрағасы
Ерик Маширов

КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ

«АлЭС» АҚ – Алматы қаласы мен Алматы өңірінде жылу және электр энергиясын өндіру жөніндегі қызметті жүзеге асыратын, тұрғындарды, сондай-ақ өнеркәсіптік және ауыл шаруашылығы кәсіпорындарын электр және жылу энергиясымен қамтамасыз ететін энергия өндіруші ұйым.

Қоғам Табиғи монополиялар субъектілерінің мемлекеттік тізілімінің республикалық бөліміне енгізілген (жылу энергиясын өндіру бойынша табиғи монополия субъектісі болып табылады) және Алматы өңірі мен Алматы қаласында электр энергиясын жеткізу бойынша үстем жағдайды алып отыр.

Қоғамның жалғыз акционері – «Самрук-Энерго» АҚ (акциялардың 100%-ы).

Қоғамның ұйымдастырушылық құрылымына 8 өндірістік бөлімше кіреді:

- Б. Оразбаев ат. 1-ЖЭО – электр және жылу энергиясын өндіру
- А. Жакутов ат. 2-ЖЭО – электр және жылу энергиясын өндіру
- 3-ЖЭО – электр және жылу энергиясын өндіру
- Ш. Чокин ат. Қапшағай СЭС-і – электр энергиясын өндіру
- СЭС каскады – электр энергиясын өндіру
- Батыс жылу кешені (БЖК) – жылу энергиясын өндіру
- «Энергоремонт» өндірістік жөндеу кәсіпорны (ӨЖК) – Қоғамның жабдықтарын жөндеу
- Отынды қабылдау және түсіру орталығы (ОҚТО) – Қоғамның энергия көздері үшін отынды қабылдау және түсіру

«АЛЭС» АҚ-НЫҢ ҚЫЗМЕТ ТҮРЛЕРІ:

- жылу электр станцияларында электр энергиясын өндіру
- су электр станцияларында электр энергиясын өндіру
- жылу электр станцияларында жылу энергиясын өндіру
- дербес қазандықтарда жылу энергиясын өндіру
- электр қуатының жүктемені көтеруге әзірлігін қамтамасыз ету, электр қуатын реттеу және резервтеу
- тұтынушыға электр энергиясын сату
- суды жинау, өңдеу және бөлу
- темір жолдарды пайдалану
- қара және түсті металдардың сынықтары мен қалдықтарымен көтерме сауда
- өзге металл емес қалдықтар мен металл емес сынықтармен көтерме сауда

ҚОҒАМНЫҢ ДАМУ ТАРИХЫ

«АлЭС» АҚ «КМГ-Энерго» АҚ-ның 2006 жылғы 26 мамырдағы шешімінің негізінде құрылды және 2006 жылғы 1 маусымда әділет органдарында тіркелді.

«Электр энергетикасы туралы» және «Табиғи монополиялар туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарына сәйкес жүргізілген «Алматы Пауэр Консолидэйтед» АҚ-ны реформалау бағдарламасы шеңберінде, электр және жылу энергиясын өндіру, тасымалдау және сату функцияларын бөлу мақсатында 2007 жылғы 10 қаңтарда «АлЭС» АҚ мен «Алматы Пауэр Консолидэйтед» АҚ арасында электр және жылу энергиясын өндіру бойынша аяқталған технологиялық циклды қамтамасыз ететін, ғимараттар мен құрылыстар кешені болып табылатын мүліктік кешендерді – 1-ЖЭО-ны (қазіргі Б.Оразбаева ат. 1-ЖЭО), 2-ЖЭО-ны (қазіргі А.Жакутова ат. 2-ЖЭО), 3-ЖЭО-ны, Батыс жылу кешенін (БЖК), Қапшағай СЭС-ін (қазіргі Ш.Чокина ат. Қапшағай СЭС-і), СЭС каскадын, «Энергожөндеу» өндірістік-жөндеу кәсіпорнын (ӨЖК) және Отынды қабылдау және түсіру орталығын (ОҚТО) сатып алу туралы шарт жасалды.

Б. Оразбаев ат. 1-ЖЭО

Алма-Ата ОЭС (қазіргі – Б. Оразбаев ат. 1-ЖЭО) жобалау және салу 1931 жылы басталды. 1935 жылғы 25 қазанда бірінші агрегат өнеркәсіптік жүктемеге қойылды. Негізгі жабдықтар: газбен жұмыс істейтін алты БКЗ-160-100 бу қазандығы, тұтату отыны ретінде мазут пайдаланылды; өндірістік және жылуландыру мақсатында бу алатын екі ПТ-60-90 турбоагрегаты, бір Р-25-90 турбоагрегаты; жеті ПТВМ-100 су жылыту қазандығы, негізгі отыны – табиғи газ, резервтік отыны – мазут. Жабдық 1960 жылдан 1996 жылға дейінгі аралықта пайдалануға берілді.

А. Жакутов ат. 2-ЖЭО

Алма-Ата 2-ЖЭО құрылысы 1974 жылы басталды. 1980–1983 жылдары үш БКЗ-420-140-7С типті бу қазандығы және үш ПТ-80/100-130/13 типті бу турбинасы пайдалануға берілді. Құрылыстың 2-кезеңі 1985–1989 жылдары жүзеге асырылды. Негізгі жабдықтар – Екібастұз көмір бассейнінің көмірімен жұмыс істейтін сегіз БКЗ-420-140 және ПК-100 бу қазандығы, тұтату отыны ретінде мазут пайдаланылды; өндірістік және жылуландыру мақсатында бу алатын үш ПТ-80-130 турбоагрегаты, бір Р-50-130 турбоагрегаты, жылуландыру мақсатында бу алатын екі Т-110-130 турбоагрегаты және №8 қазандық агрегаты, оны пайдалануға беру станцияның жылу қуатын 20%-ға арттырып, Алатау ауданын, Индустриялық аймақты, Универсиада-2017 және «Қолжетімді баспана-2020» нысандарын жүктемемен қамтамасыз етті. Жабдық 1980 жылдан 2016 жылға дейінгі аралықта пайдалануға берілді.

3-ЖЭО

Алматы МЭС (қазіргі – 3-ЖЭО) бірінші кезегінің қуаты 100 мың кВт.сағ болатын құрылыс жобасы Алматы халық шаруашылығы кеңесінің шешімімен 1957 жылғы 9 желтоқсанда бекітілді. Құрылысы 1959 жылы басталды. Негізгі жабдығы: Екібастұз көмір бассейнінің көмірімен жұмыс істейтін алты БКЗ-160-100 бу қазандығы, тұтандыру отыны ретінде мазут пайдаланылады; жылуландыру іріктемелі үш Т-41-90 турбоагрегаты, бір К-50-90 турбоагрегаты. Жабдық 1960-1967 жылдары пайдалануға берілді.

Батыс жылу кешені (БЖК)

Батыс жылу кешенінің негізі 1963 жылғы 26 қарашада қаланды, осы күні екі су жылыту қазандығы орнатылып, пайдалануға берілді, ал 1964-1967 жылдары тағы бір су жылыту қазандығы мен бес бу қазандығы іске қосылды. БЖК құрамына: Батыс аудандық қазандығы, Оңтүстік-Батыс аудандық қазандығы, Жаңа-Батыс аудандық қазандығы кіреді. Негізгі отыны – табиғи газ, резервтік отыны – мазут. Қазіргі уақытта БЖК құрамына мынадай негізгі жабдықтар кіреді: екі бу қазандығы; екі ПТВМ-50 су жылыту қазандығы; алты ПТВМ-100 су жылыту қазандығы; төрт КВГМ-100 су жылыту қазандығы. Жабдық 1963-2015 жылдары пайдалануға берілді.

Ш. Чокин атындағы Қапшағай СЭС

Қапшағай СЭС-ін 1959 жылы С. Я. Жук атындағы «Гидропроект» Бүкілодақтық жобалау-іздестіру институтының Қазақ филиалы жобалады, жоба 1961-1964 жылдары пысықталды. Қазақ ЖСБ Министрлер Кеңесінің 1965 жылғы 25 ақпандағы №266-Р өкімімен салынып жатқан Қапшағай СЭС дирекциясы құрылып, құрылыс басталды. 1980 жылы Қапшағай СЭС құрылысы аяқталып, мемлекеттік комиссия қабылдау актісіне қол қойды. Қазіргі уақытта СЭС-тің негізгі жабдығы төрт ПЛ2-50/642-В-650 гидроагрегаты болып табылады. Жабдық 1970-1971 жылдары пайдалануға берілді.

СЭС каскады

Үлкен Алматы өзеніндегі СЭС каскадының құрылысын жобалау және дайындық жұмыстарын 1942 жылы «Гидропроект» институтының Ленинград бөлімшесі бастады, ал 1943 жылдың сәуірінен бастап алғашқы электр станцияларының тікелей құрылысы басталды. СЭС каскады Үлкен Алматы шатқалында Үлкен Алматы көлінен «Алматы Су» ұйымының су қабылдау құрылыстарына дейін 25 км бойы каскадты түрде орналасқан 9 электр станциясынан тұрады. Қазіргі уақытта СЭС каскадының құрамына мынадай негізгі жабдық кіреді: 1-СЭС-те орнатылған ф.Ансальдо (Италия) үш гидроагрегаты; 2-СЭС-те орнатылған үш КВГ179х16,4-1 гидроагрегаты; 5-СЭС-те орнатылған бір РО638-ВМ-100 гидроагрегаты; 6,7,8-СЭС-терде орнатылған ф.Лаффель (USA) үш гидроагрегаты; 9,10,11-СЭС-терде орнатылған бір РОФ700 гидроагрегаты. Жабдық 1943-1963 жылдары пайдалануға берілді.

«Энергоремонт» өндірістік жөндеу кәсіпорны (ӨЖК)

ӨЖК-ның негізгі өндірістік бөлімшелері 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО, БЖК аумақтарында орналасқан. Кәсіпорын «АлЭС» АҚ барлық жылу энергия көздерінің негізгі және қосалқы жабдығын жөндеуді қамтамасыз етеді.

Отынды қабылдау және түсіру орталығы (ОҚТО)

ОҚТО-ның негізгі өндірістік бөлімшелері 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО аумағында орналасқан. ОҚТО 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО кәсіпорындарының атына теміржол арқылы келіп түсетін отын және басқа да жүктер тиелген вагондарды қабылдау, өңдеу және түсіруге беру бойынша қызметтер көрсетеді, осылайша осы станцияларда отынның үздіксіз түсірілуін қамтамасыз етеді, сондай-ақ 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО-ның теміржол жолдарын жөндеуді және күтіп-ұстауды жүргізеді.

МИССИЯ, ҚҰНДЫЛЫҚТАР ЖӘНЕ ҚАҒИДАТТАР

Миссия:
Біз өңірдің энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етеміз және жеделдетілген энергияға көшуге, тұрақты даму және тиімді басқару қағидаттарын ұстана отырып, ресурстарға ықпал етеміз.

Құндылықтар

Тәлімгерлік
Мүдделі тараптардың барлығына көмек пен қолдау көрсету, олармен сенімді қарым-қатынас орнату, жинақталған тәжірибені сақтау және беру.

Кәсібилік
Қойылған міндеттерге адал қарау, жетілдіру, тиімділікті арттыру үшін түрлі әдістер мен тәсілдерді енгізу.

Сенімділік
үздіксіз және сапалы жұмысты қамтамасыз ету, қоршаған орта және экология мәселелерінде болашақ ұрпақ алдындағы жауапкершілікті сезіну, қауіпсіз, жайлы және бәсекеге қабілетті еңбек жағдайларын жасау, қабылданған міндеттемелерге адал болу.

Әділдік
кез келген мәселелерді шешуде объективті бағалау мен әділдік, бірдей талаптар мен мүмкіндіктер, пікір білдіру және естілу мүмкіндігі.

Қағидаттар

Кәсібилік
жоғары кәсібилік – біздің табысты қызметіміздің кепілі. Біз жеке және кәсіби даму үшін бірдей мүмкіндіктер ұсына отырып, Компанияның әрбір қызметкерінің жайлы жұмыс істеуіне және әлеуетін іске асыруына барлық жағдайды жасауға ұмтыламыз.

Комплаенс
Ережелерді сақтау бізге ортақ мақсаттар, мінез-құлық мәдениеті және дәстүрлер біріктірген кәсіпқойлар командасы болуға мүмкіндік береді.

Қауіпсіздік
энергия өндіреміз және оны қауіпсіз әдістермен жүзеге асыруға ұмтыламыз

Тәуекелге бағдарланған тәсіл
тәуекелдерді басқарудың маңыздылығын сезінеміз және оларды уақтылы анықтауға әрі деңгейін төмендетуге бағытталған шаралар қабылдаймыз

Әлеуметтік жауапкершілік
өндірістік қызметті қоршаған ортаны қорғай және өзара іс-қимыл жасайтын қоғамдастықтарды құрметтей отырып жүргізуге ұмтыламыз

Ашықтық
ұзақ мерзімді ынтымақтастық, диалог, құқықтарды және Компания мен мүдделі тараптардың мүдделерінің теңгерімін сақтау.

«АлЭС» АҚ-НЫҢ 2025 ЖЫЛДАҒЫ НЕГІЗГІ ОҚИҒАЛАРЫ

Күні	Оқиға
наурыз–желтоқсан 2025	Жөндеу науқаны шеңберінде жөндеу жұмыстарының жылдық жоспары сәтті іске асырылды.
10 сәуір	2024–2025 жылдардағы 189 күндік жылыту маусымы аяқталды. 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО, БЖК және СЭС каскады іркіліссіз жұмыс істеді.
12 сәуір	Наурыз мейрамына арналған мерекелік іс-шаралар өткізілді.
10 сәуір	Компанияның 2 873 қызметкері тегін ыстық тамақпен қамтамасыз етілді.
18 маусым	«АлЭС» АҚ жыл сайынғы Спартакиадасы, сондай-ақ ардагер энергетиктер мен интернационалист-жауынгерлердің құрметіне іс-шаралар өткізілді.
20 маусым	«АлЭС» АҚ-ның 2025–2028 жылдарға арналған жаңа Ұжымдық шарты жасалды.
17 маусым	ЕҚДБ қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2-ні модернизациялау жобасының іске асырылу барысын жоғары бағалады.
29 қыркүйек	«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ-мен тауарлық газды бөлшектеп өткізу туралы ұзақ мерзімді шарт жасалды.
08 қазан	2025–2026 жылдардағы жылыту маусымының уақтылы іске қосылуы қамтамасыз етілді.
15 қазан	Тұрғын үй бағдарламасы шеңберінде Компанияның 38 қызметкері пәтер кілттерін алды.
20–22 қазан	ISO 9001, ISO 14001, ISO 37001, ISO 45001 және ISO 50001 стандарттарына сәйкестікке ресертификаттау аудиті сәтті өтті.
28 қазан	Алматы ЖЭО-1 негізі қаланғанының 90 жылдығын атап өтті.
8 желтоқсан	«АлЭС» АҚ «Жарқын болашақ» жастар ұйымының IV форумы өткізілді.
20 желтоқсан	3-ЖЭО-ның құрылыс алаңына Ansaldo Energia өндірісінің №1 газ турбинасы және №1 генераторы жеткізілді.
22 желтоқсан	Энергетиктер күнінің мерекесі өткізілді, Компанияның 171 қызметкері марапатталды.
24 желтоқсан	1-ЖЭО және 3-ЖЭО қызметкерлері «Жұмысшы мамандар жылы» республикалық іс-шарасында Компанияны таныстырды.
2025 жыл	19 рационализаторлық ұсыныс берілді, олардың ішінен 15-і мақұлданды; 38 қосалқы авторға сыйақы төленді.
2025 жыл	Компания қызметкерлерінің отбасыларында 157 сәби дүниеге келді.

НАРЫҚҚА ШОЛУ ЖӘНЕ КОМПАНИЯНЫҢ НАРЫҚТАҒЫ ЖАҒДАЙЫ.

АҒЫМДАҒЫ АХУАЛДЫ ТАЛДАУ

Қазақстан Республикасының біртұтас электр энергетикалық жүйесі (БЭЖ) Қазақстан Республикасының тұтынушыларын сенімді және сапалы энергиямен жабдықтауды қамтамасыз ететін электр станцияларының, электр беру желілерінің және қосалқы станциялардың жиынтығы болып табылады.

Электр энергетикасы саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарын Қазақстан Республикасының Үкіметі әзірлейді және айқындайды.

Электр энергетикасы саласында басшылықты жүзеге асыратын мемлекеттік уәкілетті орган Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі болып табылады.

Электр энергетикасы саласындағы қадағалау мен бақылау мемлекеттік энергетикалық қадағалау және бақылау саласындағы уәкілетті органмен жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасының электр энергетикасы мынадай секторларды қамтиды:

- ✓ Электр энергиясын өндіру;
- ✓ Электр энергиясын беру;
- ✓ Электр энергиясымен жабдықтау;
- ✓ Электр энергиясын тұтыну;
- ✓ Электр энергетикасы саласындағы өзге қызмет.

ҚР электр энергиясының көтерме сауда нарығындағы «АлЭС» АҚ-ның электр энергиясын өндіру үлесі

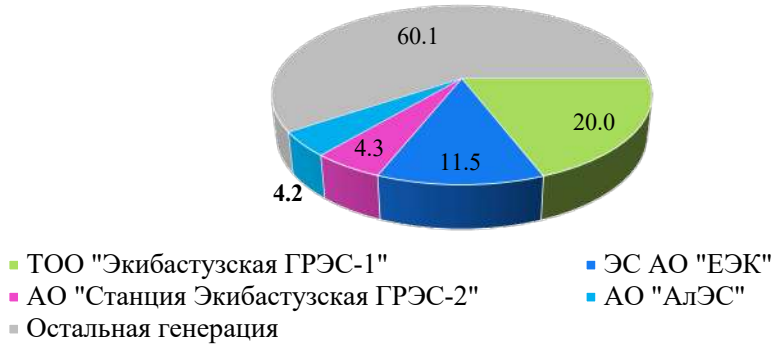

«АлЭС» АҚ электр станцияларының 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жалпы қуаты:

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСЫНЫҢ НАРЫҒЫ

2023 жылғы 1 шілдеден бастап «Электр энергетикасы туралы» Заңға электр энергиясының бірыңғай сатып алушысы моделін және нақты уақыт режиміндегі электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын енгізумен электр энергиясының көтерме сауда нарығының жұмыс істеу тетігін реттейтін өзгерістер күшіне енді.

Жүйелік оператор, өңірлік электр желілік компаниялар және электр желілерін иеленетін өзге де ұйымдар табиғи монополиялар саласында басшылықты жүзеге асыратын мемлекеттік орган белгілеген тәртіппен барлық қатысушылардың электр энергиясы нарығына қол жеткізуін қамтамасыз етуі тиіс.

Электр энергиясы нарығында электр энергиясын өндіру, беру және тұтыну кезінде туындайтын қатынастар тиісті шарттармен реттеледі.

Қазақстандағы электр энергиясы мен қуатының көтерме сауда нарығы электр энергиясының көтерме сауда нарығынан, электр энергиясының теңгерімдеуші нарығынан, электр қуаты нарығынан және жүйелік және қосалқы қызметтер нарығынан тұрады.

Электр энергиясының көтерме сауда нарығы жүйелік оператор бекіткен электр энергиясын өндіру-тұтынудың тәуліктік кестесіне енгізілген электр энергиясының жоспарлы көлемдерін сатып алу-сату негізінде жұмыс істейді.

Электр энергиясының орталықтандырылған саудасы – энергия өндіруші ұйымдар мен бірыңғай сатып алушы арасында, сондай-ақ бірыңғай сатып алушы мен цифрлық майнерлер арасында электрондық сауда жүйесінде жүзеге асырылатын электр энергиясын сатып алу-сату мәмілелері.

Электр энергиясының теңгерімдеуші нарығы Жүйелік оператор электр энергиясын өндіру-тұтынудың тәуліктік кестесінде бекіткен электр энергиясының нақты және жоспарлы көлемдері арасында операциялық тәулікте туындайтын сағаттық теңгерімсіздіктерді қаржылық реттеу мақсатында нақты уақыт режимінде жұмыс істейді.

Жүйелік және қосалқы қызметтер нарығы электр энергиясының көтерме сауда нарығы субъектілерінен қосалқы қызметтерді сатып алу, сондай-ақ Жүйелік оператордың сағаттық теңгерімсіздіктерді физикалық реттеу бойынша электр энергиясының көтерме сауда нарығы субъектілеріне жүйелік қызметтерді көрсетуі негізінде, сондай-ақ ұлттық стандарттармен белгіленген Қазақстан Республикасының БЭЖ жұмысының сенімділігін және электр энергиясының сапасын қамтамасыз ету үшін жұмыс істейді.

Электр қуатының нарығы электр энергиясына деген сұранысты қанағаттандыру үшін жеткілікті көлемде жаңа электр қуаттарын іске қосуға инвестициялар тарту және электр қуатының болжамды теңгерімі негізінде айқындалған Қазақстан Республикасының БЭЖ-індегі электр қуатының шамасын ұстап тұру мақсатында 2019 жылғы 01 қаңтардан бастап жұмыс істейді.

«АлЭС» АҚ-ның электр энергиясы түріндегі өнімі Алматы өңірінің өңірлік электр желілік компаниялары мен энергия беруші ұйымдарының желілері арқылы өткізіледі.

Электр энергетикасы туралы ҚР Заңына енгізілген өзгерістерге сәйкес, 2023 жылғы 1 шілдеден бастап «АлЭС» АҚ электр энергиясын сатудың өзінің барлық жоспарлы көлемін «ЖЭК жөніндегі РФО» ЖШС Бірыңғай сатып алушысына ғана өткізеді. Сонымен қатар, Тәуліктік кестеден туындаған теңгерімсіздіктерді реттеуді «КОРЭМ» АҚ Электр энергиясының теңгерімдеуші нарығы қағидаларына сәйкес жүргізеді.

«АлЭС» АҚ өндірген электр энергиясын өткізу көлемдері:

Тұтынушылар	мың кВт·сағ	Үлесі, %	мың кВт·сағ	Үлесі, %	мың кВт·сағ	Үлесі, %
	2023 жыл		2024 жыл		2025 жыл	
«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	1 786 826	39,4	-	-	-	-
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	508 474	11				
Өзге тұтынушылар	136 487	3				
Бірыңғай сатып алушы	2 098 431	46,4	4 602 595	100	4 517 080	100
Барлығы:	4 530 218	100	4 602 595	100	4 517 080	100

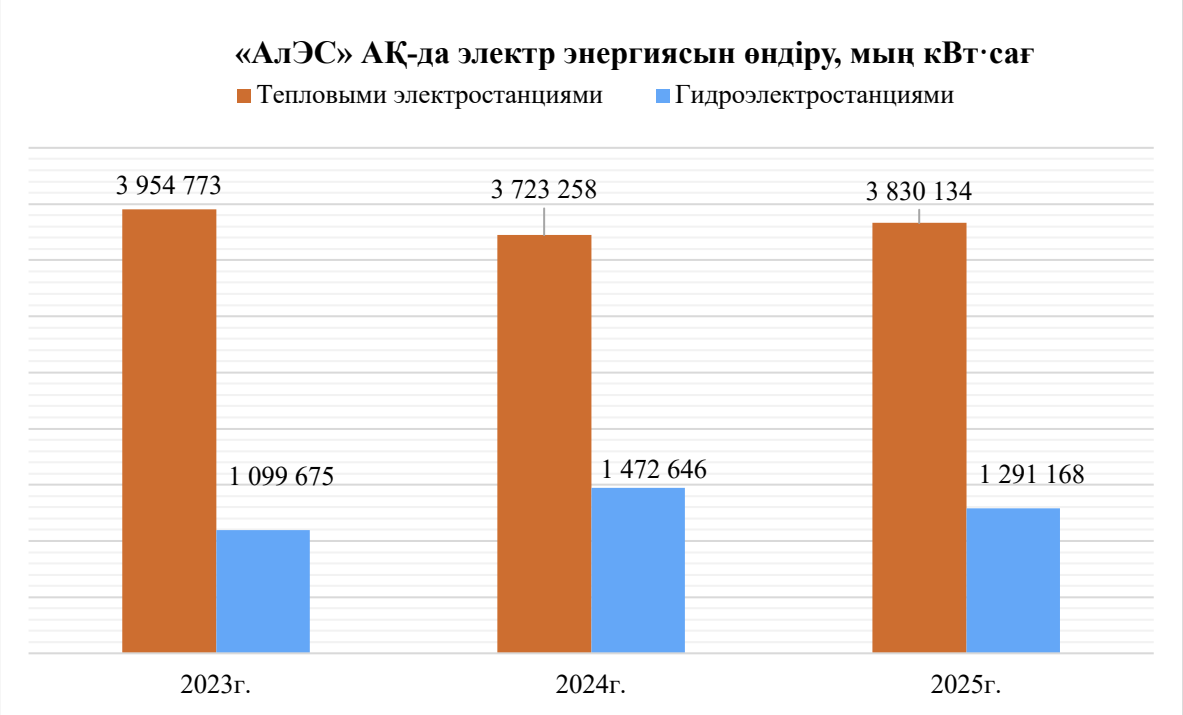

2025 жылы электр энергиясын өндіру 2024 жылмен салыстырғанда 1,4%-ға (74,6 млн. кВтсағ) азайды, бұл ретте электр энергиясын өндірудің жоспардан нақты ауытқулары төмендегідей:

- ✓ ЖЭО-1-де өндірудің 25,5%-ға (83,2 млн. кВтсағ) ұлғаюы 2024 жылғы Т-6 блок трансформаторының апаттық жөндеуімен байланысты;
- ✓ 2-ЖЭО-да өндірудің 3,7%-ға (92,5 млн. кВтсағ) ұлғаюы 2024 жылғы негізгі жабдықтың жоспардан тыс және апаттық жөндеулерімен байланысты;
- ✓ 3-ЖЭО-да өндірудің 7,8%-ға (68,9 млн. кВтсағ) азаюы негізгі жабдықтың жоспардан тыс және апаттық жөндеулерімен байланысты;
- ✓ Қапшағай СЭС-інде өндірудің 12,5 %-ға (160,3 млн. кВтсағ) азаюы Балқаш-Алакөл бассейн инспекциясының өкімі бойынша Қапшағай су қоймасынан төменгі бьефке су шығынының азаюымен байланысты;
- ✓ СЭС каскадында өндірудің 11 %-ға (21,2 млн. кВтсағ) азаюы Үлкен Алматы көліне су келуінің азаюымен байланысты.

ЖЫЛУ ЭНЕРГИЯСЫН ӨТКІЗУ НАРЫҒЫ

«Жылу энергиясын өндіру» қызмет түрі бойынша «АлЭС» АҚ Табиғи монополиялар субъектілерінің мемлекеттік тіркелімінің республикалық бөлімінде тіркелген.

«АлЭС» АҚ өндіретін жылу энергиясы түріндегі өнім Алматы қ. ішкі нарығына бағдарланған.

Өндірілген жылу энергиясы келесі тұтынушыларға өткізілді:

Тұтынушылар	мың Гкал	үлес, %	мың Гкал	үлес, %	мың Гкал	үлес, %
«Алматы жылу желілері» ЖШС (Алматы қ.)	2023 жыл		2024 жыл		2025 жыл	
	5 415,8	98	5 624,2	98	5 490,4	98
Өзге тұтынушылар	102,1	2	99,6	2	97,6	2
Барлығы:	**5 518,0**	**100**	**5 723,8**	**100**	**5 588,0**	**100**

Алматы қ. жылумен жабдықтау келесі көздерден қамтамасыз етіледі:

Атауы	мың Гкал	үлес, %	мың Гкал	үлес, %	мың Гкал	үлес, %
«Алматы электр станциялары» АҚ	2023 жыл		2024 жыл		2025 жыл	
	5 518,0	69	5 723,8	68,2	5 587,9	68,1
«Алматытеплокоммунэнерго» ЖШС	2 499,5	31	2 673,7	31,8	2 619,4	31,9
Барлығы:	**8 017,5**	**100**	**8 397,5**	**100**	**8 207,3**	**100**

СЫРТҚЫ ЖӘНЕ ІШКІ ОРТАНЫ ТАЛДАУ

СЫРТҚЫ ОРТАНЫ ТАЛДАУ

Фактор	Негізгі үрдістер	«АлЭС» АҚ-ға әсері
Экономикалық орта	Алматы өңірінде электр энергиясын тұтынудың өсуі, электр энергиясының бірыңғай сатып алушысы моделінің дамуы	Қоғам өніміне тұрақты сұранысты қамтамасыз етеді, сонымен бірге өндірістің сенімділігі мен тиімділігіне қойылатын талаптарды арттырады
Технологиялық орта	Саладағы генерациялайтын қуаттардың тозуының жоғары дәрежесі, цифрлық және энергия тиімді технологиялардың дамуы	Жабдықты жаңғырту және өндіріс тиімділігін арттыру жөніндегі ауқымды инвестициялық жобаларды іске асыруды талап етеді
Экологиялық орта	Экологиялық талаптардың қатаңдатылуы, көміртекті реттеу жүйесінің дамуы және озық қолжетімді техникалардың (ОҚТ) ендірілуі	Табиғатты қорғау іс-шараларын іске асыруды, шығарындыларды азайтуды және экологиялық тиімділікті арттыруды ынталандырады
Құқықтық орта	Электр энергетикасы, тарифтік реттеу және табиғи монополиялар саласындағы заңнаманың жетілдірілуі	Тариф белгілеу және шығындарды өтеу тетіктері арқылы Қоғамның қаржылық тұрақтылығына әсер етеді

ІШКІ ОРТАНЫ ТАЛДАУ

Фактор	Сипаттама
Корпоративтік мәдениет	Қоғамда қауіпсіздік, кәсібилік, жауапкершілік және командалық өзара іс-қимыл қағидаттарына негізделген корпоративтік мәдениет қалыптасқан.
Кадрлық әлеует	«АлЭС» АҚ білікті персоналға ие, оқыту, кадр резервін дамыту және жас мамандарды тарту бағдарламаларын іске асырады.
Басқару жүйесі	Өкілеттіктерді бөлуді және шешім қабылдауды бақылауды қамтамасыз ететін көп деңгейлі корпоративтік басқару жүйесі жұмыс істейді.
Ішкі коммуникациялар	Қызметкерлердің хабардарлығын және персоналдың өндірістік процестерге тартылуын қамтамасыз ететін ішкі өзара іс-қимыл арналары дамыған.
Өндірістік әлеует	Қоғам Алматы өңірінің ең ірі генерациялайтын қуаттарына ие және өндірістік активтерді жаңғырту бағдарламасын іске асырады.
Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі	Қоғамда қызметтің тұрақтылығын қамтамасыз етуге және стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған тәуекелдерді анықтау, бағалау және мониторингілеу тетіктері жұмыс істейді.

Сыртқы және ішкі ортаға жүргізілген талдау «АлЭС» АҚ қызметінің энергиямен жабдықтау сенімділігіне, экологиялық жауапкершілікке және технологиялық дамуға қойылатын талаптардың артуы жағдайында жүзеге асырылатынын көрсетеді. Өндірістік активтерді жаңғырту, кадрлық әлеуетті дамыту, корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру және тәуекелдерді тиімді басқару Қоғамның орнықты дамуының негізгі факторлары болып қала береді.

SWOT-ТАЛДАУ

Сыртқы және ішкі ортаны талдау нәтижесінде Қоғамның күшті және әлсіз жақтары, сондай-ақ қолданыстағы мүмкіндіктер мен қатерлер анықталды, олар төменде көрсетілген:

Мықты жақтары

- Алматы мен Алматы өңірін электрмен және жылумен жабдықтаудағы көшбасшы
- «Самұрық-Энерго» АҚ тобының құрамында
- Білікті персонал және кадрларды даярлаудың дамыған жүйесі
- Өндірілетін электр және жылу энергиясына тұрақты сұраныс
- Өндірістік қуаттарды жаңғырту және дамыту жөніндегі ірі жобаларды іске асыру
- Негізгі процестер регламенттелген

Әлсіз жақтары

- Негізгі генерациялайтын жабдықтың жоғары тозуы
- Инвестициялық жобалардың елеулі капитал сыйымдылығы
- Отын және жабдықты жөндеу шығындарының жоғары үлесі
- Тарифтік реттеуге және мемлекеттік баға белгілеуге тәуелділік
- Төмен рентабельді активтердің болуы
- Экологиялық көрсеткіштердің көмір генерациясына елеулі тәуелділігі

Мүмкіндіктер

- Алматы агломерациясында электр энергиясы мен жылу тұтынуының өсуі
- Жаңғырту және жаңа генерациялаушы қуаттар салу жобаларын іске асыру
- Цифрлық технологияларды және энергия тиімді шешімдерді енгізу
- Заманауи технологияларды енгізу есебінен өндіріс тиімділігін арттыру
- ESG-тәсілдерін дамыту және орнықты қаржыландыруды тарту

Қатерлер

- Экологиялық талаптарды қатаңдату және экологиялық төлемдерді ұлғайту
- Отын, материалдар, жабдықтар және мердігерлер қызметтері бағасының өсуі
- Заңнаманың өзгеруі (экспорттық баждарды ұлғайту, салықтарды арттыру және т.б.)
- Елде тарифтерді тежеу саясатын жүргізу
- Мерзімі өткен дебиторлық берешектің өсуі
- Ірі инвестициялық жобаларды іске асыру мерзімдерінің бұзылу тәуекелдері
- Климаттық күн тәртібінің және парниктік газдар шығарындыларын қысқарту жөніндегі талаптардың күшеюі

SWOT-талдау көрсеткендей, өзгермелі реттеушілік және нарықтық орта жағдайында «АлЭС» АҚ-ның одан әрі дамуының негізгі факторлары өндірістік активтерді жаңғырту, экологиялық тиімділікті арттыру, кадрлық әлеуетті дамыту және қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету болып табылады.

ҚАРЖЫ-ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Қоғамның 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігіне аудитті тәуелсіз аудитор «Ernst & Young» («ЕУ») ЖШС жүргізді. Есептілік Қоғамның корпоративтік интернет-ресурсында орналастырылған, онымен келесі сілтеме бойынша танысуға болады:

https://www.ales.kz/wp-content/uploads/2025/04/25ye_ales.pdf
ЕҮ аудит, салық салу, мәмілелерді сүйемелдеу және консультация беру саласындағы халықаралық көшбасшы болып табылады.
ЕҮ бүкіл әлем бойынша энергетика және өндіруші салаларда 100 жылдан астам уақыт кәсіби қызметтер көрсетеді. ЕҮ – ҚР мұнай-газ, көмір, электр энергетикасы және жаңартылатын энергия салаларындағы ірі компаниялардың сенімді серіктесі. Портфолиосында бүкіл ел бойынша энергия тиімділігі, декарбонизация және «таза» энергетиканы дамыту жөніндегі жобалар, оның ішінде мемлекеттік бағдарламаларды қолдау да бар.

ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

Бөлім «АлЭС» АҚ-ның қызмет нәтижелері мен қаржылық жағдайындағы негізгі үрдістер мен елеулі өзгерістерді анықтауға және бағалауға мүмкіндік беретін қаржы-шаруашылық қызметінің негізгі көрсеткіштерін және оларға жасалған талдауды қамтиды.

НЕГІЗГІ ҚАРЖЫЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕР

Көрсеткіштер, млн теңге	2023 жылғы нақты	2024 жылғы нақты	2025 жылғы нақты	2025 ж. 2024 жылға, %-бен	2026 жылғы болжам	2027 жылғы болжам	2028 жылғы болжам
Түсім	96 721	125 675	139 754	111%	149 117	361 981	514 286
Өндірістің өзіндік құны	(89 560)	(96 785)	(119 137)	123%	(142 157)	(213 812)	(311 420)
Жалпы пайда	7 162	28 890	20 617	71%	6 960	148 168	202 867
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(2 479)	(3 154)	(8 429)	267%	(4 879)	(5 440)	(5 342)
Өзге операциялық кірістер	413	591	1 072	181%	162		
Өзге операциялық шығыстар	(314)	(440)	(1 782)	405%	(139)		
Құнсыздануан болған шығын	(17)	(1)	(16)	1763%	(708)	(342)	(117)
Операциялық пайда	4 765	25 886	11 463	44%	1 396	142 386	197 408
Қаржылық табыстар	216	413	692	167%	492	580	649
Қаржылық шығыстар	(3 279)	(2 323)	(3 961)	171%	(6 544)	(124 665)	(138 028)
Салық салуға дейінгі пайда/залал (-)	1 703	23 977	8 193	34%	(4 655)	18 302	60 030

Табыс салығы бойынша шығыстар (-)/үнем	(381)	(4 934)	(2 727)	55%	931	(3 660)	(12 006)
(Пайда/Залал)	1 321	19 043	5 466	29%	(3 724)	14 642	48 024

2025 жылғы қызмет қорытындысы бойынша «АлЭС» АҚ 5 466 млн теңге мөлшерінде пайда алды. Өткен жылмен салыстырғанда 2025 жылғы нақты пайда 13 577 млн теңгеге төмендеді. Қаржылық нәтиженің едәуір нашарлауы отын құнының және оны тасымалдаудың қымбаттауына байланысты өзіндік құнның өсуімен, Экологиялық кодекс талаптарын сақтау шеңберінде негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімдерін және қоршаған ортаға теріс әсер ететін I санаттағы объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттемелерді орындауды қаржылық қамтамасыз ету мөлшерін қайта қарау себебінен амортизацияның ұлғаюымен, сондай-ақ сот шешімі бойынша монополияға қарсы заңнама талаптарын бұзғаны үшін 4 429,6 млн теңге мөлшерінде айыппұлдың есептелуіне және төленуіне байланысты жалпы әкімшілік шығыстардың өсуімен негізделген («Prime Energy Resources» ЖШС-нің ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Департаментіне жүгінуі).

АЛДАҒЫ КЕЗЕҢГЕ АРНАЛҒАН БОЛЖАМ:

Қаржы-экономикалық көрсеткіштердің болжамы Республикалық бюджет комиссиясының 2025 жылғы 26 тамыздағы № 32 хаттамасымен мақұлданған Қазақстан Республикасының 2026-2028 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамына сәйкес жасалды.

Түсімнің 2025 жылғы 139 754 млн теңгеден 2026 жылы 149 117 млн теңгеге дейін өсуіне (өсім небәрі 6,7%) қарамастан, «АлЭС» АҚ 3 724 млн теңге мөлшерінде шығын алуды күтеді. Болжамды шығын ықпалы ҚР Үкіметінің 2025 жылғы қазаннан бастап 2026 жылғы наурызға дейін коммуналдық қызметтерге тарифтердің өсуіне жол бермеу жөніндегі мораторийінің әсерінен асып түсетін факторлар кешенімен негізделген.
2026 жылы өндірістің өзіндік құны болжамды деректерге сәйкес 119 137 млн теңгеден 142 157 млн теңгеге дейін өседі, бұл 19,3%-ды құрайды. 2026 жылғы шығындар өсімінің негізгі драйверлері:

- 3-ЖЭО объектілерін тарату бойынша қалыптастырылған резервті, бөлшектеуді дербес жобаға бөлу арқылы, қайта қарауға және Экологиялық кодекс талаптары шеңберінде тарату жұмыстарының номиналды құнының өсуіне байланысты амортизацияның ұлғаюы;
- 2026 жылдың екінші жартыжылдығынан бастап энергия тасымалдаушыларға болжамды бағалардың едәуір өсуі (көмір – 15%-ға, газ – 30%-ға, мазут – 11%-ға);
- Ұжымдық шартқа сәйкес қызметкерлердің жалақысын индекстеу;
- Түйінді агрегаттардың ресурстық сипаттамаларын қалпына келтіруге бағытталған негізгі және қосалқы жабдықты жөндеу шығыстарының өсуі.

Осылайша, түсімнің өсу қарқыны едәуір төмен болған жағдайда операциялық шығыстардың өсу қарқыны 2026 жылы Қоғамның қаржылық жағдайының күрт нашарлауына әкеледі, осыған байланысты «АлЭС» АҚ өз түсімі есебінен ағымдағы өндірістік шығындар мен кредиттер бойынша пайыздарды жаба алмай, шығынмен жұмыс істеуге мәжбүр болады.

Шығынды 2026 жылдан кейін (-3 724 млн теңге) 2027 жылы 14 642 млн теңге және 2028 жылы 48 024 млн теңге мөлшерінде пайда күтіледі. Алдыңғы жылдардағы қалыпты өсу кезінде түсімнің күрт өсуі (2026 ж. 149 117 млн теңгеден 2027 ж. 361 981 млн теңгеге дейін және 2028 ж. 514 286 млн теңгеге дейін) «Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып,

«АлЭС» АҚ Алматы 2-ЖЭО-сын жаңғырту» және «3-ЖЭО-ны қайта жаңарту (қуаты кемінде 450МВт БГҚ салу)» жобаларын іске асыру шеңберінде жаңадан пайдалануға берілетін объектілерге электр қуатының әзірлігін ұстап тұру жөніндегі қызметке жеке тарифті қолданумен байланысты.

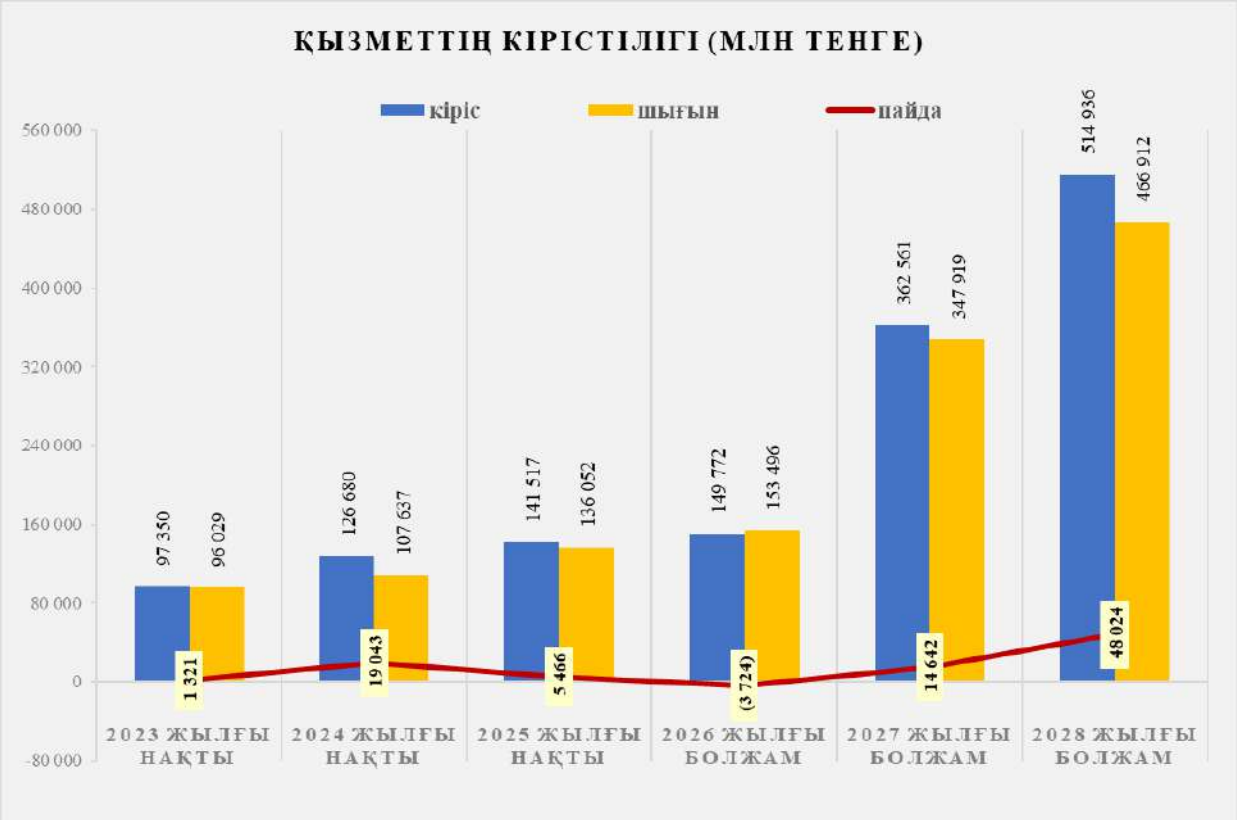

2.1 КІРІСТЕР

КІРІСТЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

Көрсеткіштер, млн теңге	2023 жылғы нақты	2024 жылғы нақты	2025 жылғы нақты	2025 жылдың 2024 жылға, %-бен	2026 жылғы болжам	2027 жылғы болжам	2028 жылғы болжам
Кірістер, оның ішінде	97 350	126 680	141 517	112%	149 772	362 561	514 936
түсім	96 721	125 675	139 754	111%	149 117	355 757	514 286
өзге операциялық табыстар	413	591	1 072	181%	162		
қаржылық табыстар	216	413	692	167%	492	580	649

2025 жылы «АлЭС» АҚ кірістерінің жалпы сомасы 141 517 млн теңгені құрады. 2024 жылмен салыстырғанда 14 838 млн теңгеге немесе 12%-ға ұлғаюы электр және жылу энергиясына арналған тарифтердің, электр қуатының әзірлігін қолдап тұру жөніндегі қызметке арналған шекті тарифтің өсуімен байланысты. Бұрынғы кезеңдердегідей,

кірістер құрылымында негізгі үлесті өнімді өткізуден түскен түсім (99%) алады, бұл 139 754 млн теңгені құрайды.

2025 жылы өзге операциялық кірістердің 2024 жылмен салыстырғанда ұлғаюы «Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, «АлЭС» АҚ Алматы ЖЭО-2-ні жаңғырту» жобасы бойынша POWERCHINA SEPCO1 Electric Power Construction Co компаниясына EUR және CNY-мен төлем жасаудан туындаған оң бағамдық айырмаға байланысты.

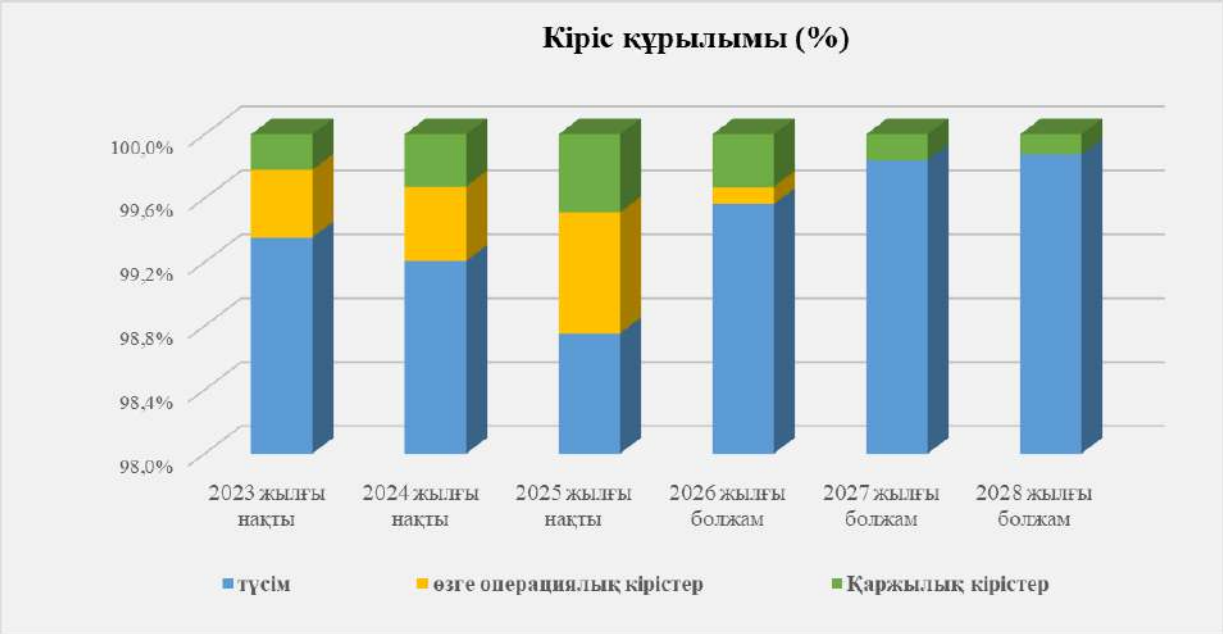

2025 жылы электр энергиясын өндіруден түсетін кірістер 75%-ды құрады, бұл 2024 жылғы көрсеткіш деңгейінде. 2025 жылы негізгі қызметтен түсетін кірістер құрылымында жылу энергиясын өндіруден және химиялық тазартылған суды өткізуден түсетін кірістердің үлесі тиісінше 22%-ды және 3%-ды құрады. 2025 жылы түсім құрылымы бойынша елеулі өзгерістер болған жоқ.

БОЛАШАҚ КЕЗЕҢГЕ АРНАЛҒАН БОЛЖАМ:

2027-2028 жылдардағы түсімнің өсуі «Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, «АлЭС» АҚ Алматы ЖЭО-2-ні жаңғырту» және «3-ЖЭО-ны қайта жаңарту (қуаты кемінде 450 МВт БГҚ салу)» жобаларын іске асыру шеңберінде нысандарды пайдалануға жоспарлы түрде беруге байланысты жеке тарифтер бойынша электр қуатының әзірлігін ұстап тұру жөніндегі қызметті көрсетуден кіріс алуға, сондай-ақ генерацияның және электр энергиясына арналған шекті тарифтердің болжамды өсуіне байланысты.

2027-2028 жж. кезеңіндегі түсім құрылымындағы өзгерістер елеусіз және Алматы ЖЭО-ларын жаңғырту бойынша инвестициялық жобалардың іске асырылуына байланысты. Мәселен, 2026-2028 жылдар кезеңінде компанияның жалпы түсіміндегі электр энергиясын өндіруден түсетін кірістің үлес салмағы 74%-83% ауқымында, жылу энергиясын өндіруден түсетін кіріс – 23%-16%, химиялық тазартылған суды өндіруден түсетін кіріс 2%-1% шегінде болжанады.

2.2 ШЫҒЫСТАР

Көрсеткіштер, млн теңге	2023 жылғы нақты	2024 жылғы нақты	2025 жылғы нақты	2025 ж. 2024 жылға, %	2026 жылғы болжам	2027 жылғы болжам	2028 жылғы болжам
Шығыстар, оның ішінде	(95 648)	(102 703)	(133 325)	130%	(154 427)	(344 259)	(454 906)
сатудың өзіндік құны	(89 560)	(96 785)	(119 137)	123%	(142 157)	(213 812)	(311 420)
жалпы және әкімшілік шығыстар	(2 479)	(3 154)	(8 429)	267%	(4 879)	(5 440)	(5 342)
өзге операциялық шығыстар	(314)	(440)	(1 782)	405%	(139)	-	-
қаржылық шығыстар	(3 279)	(2 323)	(3 961)	171%	(6 544)	(124 665)	(138 028)
құнсыздануданболған залал	(17)	(1)	(16)	1763%	(708)	(342)	(117)

«АлЭС» АҚ-ның 2025 жылғы шығыстары 133 325 млн. теңгені құрады, бұл 2024 жылмен салыстырғанда 30%-ға жоғары. Шығындардың ұлғаюы сондай-ақ отынның және оны тасымалдау құнының қымбаттауына байланысты өзіндік құнның ұлғаюымен, Экологиялық кодекс талаптарын сақтау шеңберінде негізгі құралдардың пайдалы қызмет мерзімдерін қайта қарау және қоршаған ортаға теріс әсер ететін I санаттағы объектілерді пайдалану салдарын жою жөніндегі міндеттемелерді орындауды қаржылық қамтамасыз ету мөлшері себебінен амортизацияның ұлғаюымен, сондай-ақ сот шешімі («Prime Energy Resources» ЖШС-нің ҚР Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Департаментіне жүгінуі) бойынша монополияға қарсы заңнама талаптарын бұзғаны үшін 4 429,6 млн теңге мөлшерінде айыппұлды есептеу мен төлеуге байланысты жалпы әкімшілік шығыстардың ұлғаюымен байланысты.

КЕЛЕШЕК КЕЗЕҢГЕ АРНАЛҒАН БОЛЖАМ:

Қоғамның шығыстар болжамы Республикалық бюджет комиссиясының 2025 жылғы 26 тамыздағы отырысында (№ 32 хаттама) мақұлданған Қазақстан Республикасының 2026-2028 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамына сәйкес жүзеге асырылды және тауарлар, қызметтер мен жұмыстар құнының күтілетін ұлғаюы салдарынан шығындардың өсуін көрсетеді. Қоғамның 2026-2028 жылдарға арналған қаржылық шығыстары компанияның операциялық қызметі мен инвестициялық бағдарламасын қаржыландырудағы жоспарлы қажеттілігі негізінде болжанады, сондай-ақ ХҚЕС-ке сәйкес қоршаған ортаға теріс әсер ететін I санаттағы объектілерді пайдалану салдарын жою және күл үйінділері бойынша резервтердің есептелуі ескеріледі.

Жалпы шығындар құрамындағы өнімнің өзіндік құнының үлесі 2025 жылы 89%-ды құрады, ал 2024 жылдың осыған ұқсас кезеңіндегі көрсеткіш 94% деңгейінде болды. Өзіндік құн үлесінің төмендеуі 2025 жылы «Prime Energy Resources» ЖШС-нің жүгінуі шеңберінде сот шешімі бойынша 4 429,6 млн. теңге сомасындағы айыппұлды есептеуге және төлеуге байланысты жалпы әкімшілік шығыстардың өсуімен шартталған.

Болжамдарға сәйкес, 2026-2028 жж. кезеңінде шығыстар құрылымындағы негізгі үлес салмақ 92% - 68% диапазонында өндірістік өзіндік құнға тиесілі болады.

Қаржылық шығыстардың өсуі 2026 жылғы желтоқсанда «Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, «АлЭС» АҚ Алматы 2-ЖЭО-сын жаңғырту» және «3-ЖЭО-ны қайта жаңарту (қуаты кемінде 450 МВт БҚҚ салу)» жобалары бойынша объектілер құрылысының жоспарлы аяқталуымен және 23 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес нысаналы қарыз бойынша пайыздарды капиталдандырудың тоқтатылуымен байланысты. Актив пайдалануға берілгеннен кейін қарызға қызмет көрсету жөніндегі шығыстар кезеңнің қаржылық шығыстары құрамында тікелей көрсетілетін болады, бұл жоспарлы кезеңде осы көрсеткіштің өсуіне әсер етеді.

Жалпы және әкімшілік шығындар ағымдағы жылдың көрсеткіші деңгейінде, шамамен 3%-1% мөлшерінде күтіледі.

ӨТІМДІЛІК ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІ

Көрсеткіштер, млн теңге	2023 жылғы нақты	2024 жылғы нақты	2025 жылғы нақты	2025 ж. 2024 жылға, %	2026 жылғы болжам	2027 жылғы болжам	2028 жылғы болжам
Қаржылық нәтиже: (+) Таза пайда / (-) Шығын	1 321	19 043	5 466	29%	(3 724)	14 642	48 024
Амортизация, пайыздар және КТС бойынша аударымдарға дейінгі пайда	18 721	39 227	30 244	77%	24 663	179 214	249 024

Борыш/EBITDA	0,61	1,69	10,13	600%	26,04	4,30	2,89
Пайыздарды жабу	3,08	72,38	7,30	10%	0,85	1,15	1,43
Қаржылық леверидж коэффициенті	0,09	0,44	1,82	416%	3,91	4,03	3,00
Ағымдағы өтімділік	1,04	0,62	0,62	101%	0,45	0,39	0,64

2025 жылғы «Борыш/EBITDA» көрсеткіші 10,13 болды. 2024 жылмен салыстырғандағы кенет өсім (көрсеткіш 6 есе өсті) Алматы ЖЭО-ларын газға көшіруге байланысты оның операциялық пайдасына қатысты борыш жүктемесінің елеулі ұлғайғанын көрсетеді. 2026 жылы бұл коэффициент 26,04 деген сыни мәнге жетеді. 2027 жылғы көрсеткіштің жақсаруы Алматы ЖЭО-ларын газдандыру жөніндегі жобаларды іске асыру үшін тартылған инвестициялық қарыздар бойынша күрделі шығындар сомасы мен сыйақылардың қайтарылуын қамтамасыз ететін жеке тариф бойынша электр қуатының әзірлігін қолдау жөніндегі қызметті көрсетуден табыс алуға, сондай-ақ өндіру көлемінің өсуіне байланысты кірістердің ұлғаюына негізделген.

«Пайыздарды өтеу» көрсеткіші 2025 жылдың қорытындысы бойынша 7,3-ке тең. Көрсеткіштің 2024 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда (2023 ж.: 72,38) нашарлауы пайданың азаюына байланысты. 2026 жылы көрсеткіштің нашарлауына пайданың төмендеуі әсер етті. Одан әрі 2027-2028 жылдар кезеңінде Алматы ЖЭО-ларын газға көшіру жөніндегі инвестициялық жобаларды іске асыруға байланысты қуат нарығы бойынша табыс алуға, қаржыландыруға арналған шығыстардың өсуіне және ҚХЕС талаптарына сәйкес шығындарды капиталдандыру құрамынан қаржыландыру шығыстарына қайта бөлуге, сондай-ақ А. Жақұтов атындағы 2-ЖЭО мен 3-ЖЭО-да электр энергиясын өндіру көлемін ұлғайтуға негізделген операциялық пайданың өсуіне байланысты жоспарлы жақсару болжанады.

«Қаржылық леверидж» (Борыш/Меншікті капитал) көрсеткіші 2025 жылы 1,82-ні құрады, бұл өткен жылдың ұқсас кезеңіндегі көрсеткішпен салыстырғанда (2024 ж.:0,44) нашарлағанын көрсетеді, бұл негізінен қарыз қаражаты деңгейінің ұлғаюына байланысты. Кейінгі кезеңдерде (2026-2028 жж.) өсім болжанады, бұл да Алматы ЖЭО-ларын газға көшіру жөніндегі инвестициялық жобаларды іске асыруға байланысты ағымдағы міндеттемелердің күтілетін ұлғаюымен байланысты.

2025 жылғы ағымдағы өтімділік 0,62-ні құрады, бұл 2024 жылдың ұқсас кезеңінің деңгейінен 1%-ға жоғары. Кейінгі 2026-2028 жылдары инвестициялық жобаларды (3-ЖЭО-ны қайта жаңарту (қуаты 450 МВт-тан кем емес БГҚ құрылысы), «АлЭС» АҚ Алматы 2-ЖЭО-сын қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып жаңғырту) іске асыруға негізделген борыш жүктемесінің өзгеруіне байланысты біркелкі емес динамика (2026ж.:0,45; 2027ж.:0,39; 2028ж.:0,64) болжанады.

МЕНШІКТІ ЖӘНЕ ҚАРЫЗ КАПИТАЛЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

Меншікті капитал 2025 жылы 168 343 млн теңгені құрады (2024ж.: 151 278 млн теңге), ұлғаюы пайда алуға байланысты. 2025 жылы Қоғамның міндеттемелері 408 174 млн теңгені құрады (2024ж.: 159 987 млн теңге), ұлғаюы инвестициялық жобаларға қарыз қаражатын тартуға байланысты.

Көрсеткіштер, млн теңге	2023 жылғы нақты	2024 жылғы нақты	2025 жылғы нақты	2025ж. 2024ж. қарағанда, %	2026 жылғы болжам	2027 жылғы болжам	2028 жылғы болжам

Акционерлік капитал және эмиссиялық кіріс	109 960	109 960	121 414	110%	121 414	133 278	133 278
Өзге капитал	(827)	(868)	(722)	83%	(909)	(909)	(909)
Бөлінбеген пайда	23 143	42 186	47 651	113%	43 927	58 905	106 929
Меншікті капитал	**132 276**	**151 278**	**168 343**	**111%**	**164 432**	**191 274**	**239 298**
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	16 231	76 916	312 684	407%	555 507	644 082	684 520
соның ішінде қарыздар	240	56 227	273 293	486%	526 048	608 600	632 343
Қысқа мерзімді міндеттемелер	29 064	83 071	95 489	115%	187 339	325 005	212 636
оның ішінде қарыздар	10 878	9 712	33 142	341%	116 150	162 444	86 605
Міндеттемелер жиыны	**45 295**	**159 987**	**408 174**	**255%**	**742 846**	**969 087**	**897 156**
Барлығы:	**177 571**	**311 265**	**576 517**	**185%**	**907 278**	**1 160 361**	**1 136 454**

АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛДЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ ЖӘНЕ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

Акционерлік капитал – 84 540 млн теңге. Қосымша төленген капитал – 36 874 млн теңге. Жиыны 121 414 млн теңге.

Акциялардың түрі – жай, оның ішінде жарияланған акциялардың саны - 18 700 160 дана, орналастырылған акциялар – 8 207 765 дана, оның ішінде 2 950 160 данасы – бір акцияның құны 10 300 теңге, 294 000 данасы – бір акцияның құны 12 500 теңге, оның ішінде 2 194 510 данасы – бір акцияның құны 17 021 теңге, 2 219 100 данасы – бір акцияның құны 17 370 теңге, 549 995 данасы – бір акцияның құны 20 826,07 теңге. Орналастырылмаған акциялардың саны 10 492 395 дана.

«АлЭС» АҚ-ның жалғыз акционері «Самрук-Энерго» АҚ болып табылады.

2025 жылы Қоғамның 2024 жыл үшін жай акциялары бойынша дивидендтер төленбеді.

«Самрук-Энерго» АҚ Басқармасының 2026 жылғы 25 мамырдағы №16 отырысының хаттамасымен Қоғамның 2025 жыл үшін жай акциялары бойынша дивидендтерді төлемеу және осы ақшалай қаражатты ірі инвестициялық жобаларды іске асыруға Қоғамның иелігіне беру туралы шешім қабылданды.

АКТИВТЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

Ұзақ мерзімді активтердің тұрақты өсуі инвестициялық бағдарламаның іске асырылуына және негізгі құралдардың баланстық құнының тиісінше өзгеруіне байланысты. Дебиторлық берешектің ұлғаюы 2025 жылға қарай қысқа мерзімді активтердің өсуіне әкелді.

Көрсеткіштер, млн теңге	2023 жылғы факт	2024 жылғы факт	2025 жылғы факт	2025 ж. 2024 жылға, %	2026 жылғы болжам	2027 жылғы болжам	2028 жылғы болжам
Ұзақ мерзімді активтер	147 325	260 176	516 944	199%	823 440	1 033 618	999 914
Қысқа мерзімді активтер	30 246	51 089	59 573	117%	83 838	126 743	136 540
Барлығы	**177 571**	**311 265**	**576 517**	**185%**	**907 278**	**1 160 361**	**1 136 454**

ПАЙДАНЫ БӨЛУ ЖӘНЕ ДИВИДЕНДТЕР

2025 жылғы қызмет қорытындысы бойынша «АлЭС» АҚ-ның Жалғыз акционері Қоғамның жай акциялары бойынша дивидендтерді төлемеу туралы шешім қабылдады (2026 жылғы 25 мамырдағы №16 хаттама).

Есепті жылдың қорытындысы бойынша алынған таза пайда Қоғамның иелігінде қалдырылды және ірі инвестициялық жобаларды іске асыруға, сондай-ақ қарыз қаражатын өтеу бойынша міндеттемелерді орындауға бағытталды.

Дивидендтерді төлеу туралы шешімнің болмауына байланысты 2025 жыл үшін жай акциялар бойынша дивидендтер есептелмеді және төленбеді. Дивидендтер төлеу үшін акционерлер тізілімін тіркеу күні және дивидендтер төлеуді бастау күні белгіленбеді.

МЕМЛЕКЕТ ПАЙДАСЫНА ТӨЛЕМДЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП 2025 ЖЫЛҒЫ 01 ҚАҢТАР – 31 ЖЕЛТОҚСАН АРАЛЫҒЫНДАҒЫ ЕСЕПТІ КЕЗЕҢ ҮШІН

Есеп 2025 жылғы Қазақстан бюджетіне (ақшалай) төленген салықтар мен төлемдер сомаларына негізделіп, млн. теңгеде, келесі төлемдер бойынша бөліністе құрастырылды:

Корпоративтік табыс салығы (КТС)

Корпоративтік табыс салығы, соның ішінде төлем көзінен ұсталатын корпоративтік табыс салығы

Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық (ПҚӨС) – жер асты суларын өндіру кезіндегі міндетті төлем.

Басқа салықтар – соның ішінде мүлік салығы, көлік құралдары салығы, жер салығы, әлеуметтік салық, қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлемақы, жер учаскелерін, су ресурстарын, радиожиілік спектрін пайдаланғаны үшін төлемақы, қол қою бонусы, қосылған құн салығын қоспағанда.

2025 жылғы мемлекет пайдасына төлемдер бойынша есеп (млн теңгемен)

	Төлем түрі			
Үкімет	**КТС**	**ПҚӨС**	**Өзге**	**Барлығы:**
Қазақстан	5 046	75	3 370	8 491

ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ

«АлЭС» АҚ инвестициялық қызметі өндірістік қуаттарды жаңғыртуға және дамытуға, энергиямен жабдықтау сенімділігін арттыруға, экологиялық көрсеткіштерді жақсартуға және энергетикалық инфрақұрылымның тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз етуге бағытталған.

2025 жылы Компания энергия көздерін қайта жаңартумен және жаңғыртумен, инженерлік және ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымды дамытумен, сондай-ақ өндірістік активтерді жұмысқа қабілетті жағдайда ұстап тұрумен байланысты инвестициялық жобаларды іске асыруды жалғастырды.

2025 жылы инвестициялардың жалпы көлемі ҚҚС-сыз **277,4 млрд теңгені құрады,** оның ішінде:

- инвестициялық жобаларды іске асыруға – **254,3 млрд** теңге;
- өндірістік активтерді ұстап тұруға – **20,0 млрд** теңге;
- әкімшілік активтерді ұстап тұруға – **3,1 млрд** теңге.

Есепті жылда өндірістік инфрақұрылымды дамыту және жаңғырту бойынша бірқатар жоба аяқталды, олардың ішінде автоматтандырылған мониторинг жүйелерін енгізу, энергетикалық жабдықты қайта жаңарту, инженерлік желілерді және өндірістік объектілердің сандық инфрақұрылымын дамыту бар.

Негізгі инвестициялық жобалар

Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2-ні жаңғырту

Жоба Компанияның ең ірі инвестициялық жобаларының бірі болып табылады және жұмыс істеп тұрған көмір қуаттарының орнына заманауи газ станциясын салуға бағытталған. 2025 жылы құрылыс-монтаждау жұмыстары жалғастырылды, негізгі жабдықты жеткізу және монтаждау орындалды, объектіні газбен жабдықтау қамтамасыз етілді, қажетті келісулер мен сараптама қорытындылары алынды, сондай-ақ жобаны одан әрі іске асыру үшін қаржыландыру тартылды.

Алматы 3-ЖЭО-ны қайта жаңарту

Жоба станцияны газ отынына көшіруді және жаңа генерациялайтын қуаттарды салуды көздейді. Есепті жылы жобалық құжаттаманы әзірлеу, сараптамалардан өту және объектіні іске асырудың кейінгі кезеңдеріне дайындау жұмыстары жалғастырылды.

2-ЖЭО-ның біріктірілген күл-қоқыс шығару жүйесін қайта жаңарту

2025 жылы жабдықты пайдалану сенімділігін арттыруға және қоршаған ортаға әсерін азайтуға бағытталған күл-қоқыс шығару жүйесін қайта жаңарту жұмыстары аяқталды.

2-ЖЭО-да эмиссиялар мониторингінің автоматтандырылған жүйесін орнату

Есепті жылы экологиялық көрсеткіштерді үздіксіз бақылауды және өндірістік экологиялық мониторингтің тиімділігін арттыруды қамтамасыз ететін эмиссиялар мониторингінің автоматтандырылған жүйесін енгізу жұмыстары аяқталды.

Өндірістік және сандық инфрақұрылымды дамыту

Жыл ішінде Компания өндірістік объектілерді, электр техникалық жабдықты және ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымды жаңғырту жөніндегі жобаларды іске асырды. Жобалау жұмыстары орындалды, қажетті сараптамалық қорытындылар алынды және жабдықтың сенімділігін арттыруға, инфрақұрылымды дамытуға және өндірістік процестерді цифрландыруға бағытталған жекелеген жобаларды іске асыру басталды. Бірқатар жобаны іске асыру 2026 жылы жалғастырылады.

ТҰРАҚТЫ ДАМУДЫ БАСҚАРУ

«АлЭС» АҚ тұрақты даму және бизнесті жауапты жүргізу қағидаттарын корпоративтік басқару жүйесіне, өндірістік қызметке және шешімдер қабылдау процестеріне кіріктіреді. Қоршаған ортаны қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік, персоналды басқару, сатып алу қызметі, тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау сұрақтары Қоғамның тұрақты дамуының ажырамас бөлігі ретінде қаралады.

Қоғам қызметтің ашықтығын, заңнама талаптарының, іскерлік этика және корпоративтік басқару қағидаттарының сақталуын қамтамасыз етуге ұмтылады. ESG-тәсілдері инвестициялық жобаларды іске асыру, мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау, өндірістік активтерді басқару және адами капиталды дамыту кезінде ескеріледі.

«АлЭС» АҚ Директорлар кеңесі тұрақты даму саласындағы жалпы басшылықты және бақылауды жүзеге асырады, ESG-күн тәртібінің, тәуекелдерді басқарудың, еңбекті қорғаудың және өнеркәсіптік қауіпсіздіктің түйінді сұрақтарын қарайды, сондай-ақ Қоғамның стратегиялық мақсаттарына және қызметінің негізгі көрсеткіштеріне қол жеткізуін бақылайды.

«АлЭС» АҚ Басқармасы тұрақты даму қағидаттарының іс жүзінде іске асырылуын, бекітілген бағдарламалар мен іс-шаралардың орындалуын, нысаналы көрсеткіштерге қол жеткізуді, сондай-ақ қызмет нәтижелеріне тұрақты мониторинг жүргізуді және қол жеткізілген прогресс туралы Директорлар кеңесін хабардар етуді қамтамасыз етеді.

Тұрақты даму қағидаттары Қоғамның корпоративтік басқару жүйесіне және бизнес-процестеріне стратегиялық және операциялық жоспарлау, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау, өндірістік қауіпсіздік, экологиялық менеджмент және мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау тетіктері арқылы кіріктірілген.

2025 жылы тұрақты даму, еңбекті қорғау, экологиялық тиімділік, корпоративтік этика және тәуекелдерді басқару сұрақтары Қоғамның басшы қызметкерлерінің қызметінің негізгі көрсеткіштері жүйесіне енгізілді.

«АЛЭС» АҚ басшыларының 2025 жылға арналған ынталандырушы НҚК-сындағы ESG көрсеткіштері

Компонент	Көрсеткіш	Салмақ	Сипаттама
Е (Экология)	Электр энергиясын өндіруге шартты отынның үлестік шығыны	15%	Электр энергиясын өндірудің отын тиімділігін арттыру.
	Өндірістік активтерді жөндеу және жарамды күйде ұстау жөніндегі іс-шараларды орындау	20%	Жабдықтың сенімді және тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ету.
	Электр энергиясының өзіндік мұқтажға шығыны	10%	Өндірістік процестердің энергия тиімділігін арттыру.

Компонент	Көрсеткіш	Сал-мақ	Сипаттама
	Техникалық дайындық коэффициентінің деңгейін қамтамасыз ету	10%	Жабдықтың сенімділігі мен пайдалануға дайындығын қамтамасыз ету.
	Өндірілетін электр энергиясының экологиялылық көрсеткіші (1 кВтсағ-қа шаққандағы СБ, SOx, NOx және қатты бөлшектер шығарындыларының көлемі)	10%	Қоршаған ортаға әсерді төмендету.
	Электр қуаты нарығында К3 және К8 коэффициенттері мәндерінің төмендеуіне жол бермеу	15%	Генерациялайтын қуаттардың тұрақты және тиімді жұмысын қамтамасыз ету.
S (Әлеуметтік жауапкершілік)	LTIFR және мінез-құлықтық байқаулар жүргізу	25%	Өндірістік жарақаттануды төмендету және қауіпсіздік мәдениетін дамыту.
	Нөлдік жарақаттануға қол жеткізу жөніндегі іс-шаралар жоспарын орындау	20%	Еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік деңгейін арттыру.
	Тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алудағы ішкі елдік құндылық үлесін ұлғайту	10%	Отандық өндірушілерді қолдау және жергілікті қамтуды дамыту.
G (Корпоративтік басқару)	«АлЭС» АҚ-ның ірі және басым инвестициялық жобаларын іске асыру	20%	Компанияның стратегиялық инвестициялық жобаларын орындау
	Орнықты дамуды басқару жүйесін жетілдіру жөніндегі Жол картасын орындау	15%	ESG жүйесін және корпоративтік басқаруды дамыту.
	Тұрақты даму саласындағы бастамалар жоспарын іске асыру	20%	Компанияның тұрақты даму мақсаттарына қол жеткізу.
	Өткізілген сатып алулар бойынша уәкілетті орган растаған бұзушылықтардың болмауы	40%	Сатып алу рәсімдерінің ашықтығын және сақталуын қамтамасыз ету.
	Оффтейк-шарттар жасасу	20%	Отандық тауар өндірушілерді қолдау және ұзақ мерзімді ынтымақтастықты дамыту.
	Отандық өндіріс тауарларын сатып алу үлесіне қол жеткізу	10%	Сатып алулардағы жергілікті қамтуды арттыру.
	Жылдық сатып алу жоспарына енгізілетін түзетулер санын азайту	15%	Сатып алу қызметін жоспарлау сапасын арттыру

Компонент	Көрсеткіш	Сал-мақ	Сипаттама
	Жедел маркетинг жүргізбей сатып алуға жол бермеу	15%	Адал бәсекелестік және са-тып алудың ашықтығы қағи-даттарын сақтау.

ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ҚАҒИДАТТАР:

Қоғам тұрақты дамудың экономикалық, экологиялық және әлеуметтік компоненттері арқылы ішкі және сыртқы ортаға талдау жүргізді. Оның негізінде, мүдделі тараптардың тізбесін және олардың ықпал ету дәрежесін айқындау мақсатында 2018 жылы Қоғамның Директорлар кеңесі Стейкхолдерлер картасын (Мүдделі тараптар картасын) әзірлеп, бекітті.

ESG-МАҚСАТТАРЫ МЕН БАСТАМАЛАРЫН ОРЫНДАУ

2025 жылы «АлЭС» АҚ экономикалық тиімділікті және экологиялық нәтижелілікті арттыруға, адами капиталды дамытуға, өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз етуге және корпоративтік этиканы нығайтуға бағытталған тұрақты даму саласындағы іс-шараларды іске асыруды жалғастырды.

Есепті жылдың қорытындысы бойынша жоспарланған ESG-көрсеткіштерінің басым бөлігі орындалды немесе артығымен орындалды. Мына салалардағы мақсаттар орындалды:

- жауапты сатып алулар;
- энергия тиімділігі және энергия үнемдеу;
- су ресурстарын қайта пайдалану және қалдықтармен жұмыс істеу;
- кадр резервін дамыту және тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және іскерлік этиканы сақтау;
- еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік;
- әлеуметтік тұрақтылықты және персоналдың тартылуын арттыру;
- мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау.

Есепті жылда қамтамасыз етілді:

- жауапты сатып алулар бойынша жоспардың 100% орындалуы;
- энергия үнемдеу жөніндегі іс-шаралардан алынған экономикалық тиімділіктің жоспарлы көрсеткіштерден асуы;
- қайта пайдаланылатын су үлесінің 24,5%-ға дейін ұлғаюы;
- сыбайлас жемқорлықтың расталған жағдайларының болмауы;
- өліммен аяқталатын өндірістік жарақаттанудың болмауы;
- персоналдың әлеуметтік тұрақтылығын арттыру іс-шараларының орындалуы.

Сонымен бірге жекелеген көрсеткіштер, оның ішінде EBITDA, инвестициялық жобаларды іске асыру және персоналдың жалпы санындағы әйелдердің үлесі бойынша белгіленген нысаналы мәндерге жеткен жоқ. Осы бағыттар бойынша түзетуші іс-шаралар әзірленіп, іске асырылуда.

Жалпы алғанда, 2025 жылғы ESG-бастамаларының орындалу деңгейі орнықты даму қағидаттарының Қоғам қызметіне бірізді енгізілуін растайды.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

«АлЭС» АҚ қызметін корпоративтік басқарудың мөлдірлік, жауапкершілік және тиімділік қағидаттары негізінде жүзеге асырады. Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру Қоғамның орнықты дамуын қамтамасыз етуге, Акционердің мүдделерін қорғауға және барлық мүдделі тараптардың мүдделерін есепке алуға бағытталған.

Корпоративтік басқару жүйесі уақтылы және негізделген шешімдер қабылдауды, Қоғамның қызметін тиімді бақылауды, өкілеттіктерді бөлуді және тәуекелдерді басқаруды қамтамасыз етеді.

Басқару органдарының, лауазымды адамдардың және қызметкерлердің өкілеттіктері мен жауапкершілігі Қоғамның Жарғысымен және ішкі нормативтік құжаттарымен айқындалған. Директорлар кеңесі Қоғамның қызметіне стратегиялық басшылық пен бақылауды жүзеге асырады, ал Басқарма стратегияның іске асырылуын және ағымдағы қызметтің тиімді басқарылуын қамтамасыз етеді.

«АлЭС» АҚ корпоративтік басқару жүйесі мыналарға бағытталған:

- Қазақстан Республикасы заңнамасының және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарын сақтауға;
- басқару органдары арасында өкілеттіктер мен жауапкершіліктің аражігін нақты ажыратуға;
- қызметтің тиімділігін және қабылданатын шешімдердің сапасын арттыруға;
- бизнес-процестердің ашықтығын, есептілігін және бақылануын қамтамасыз етуге;
- тәуекелдерді уақтылы анықтауға және басқаруға.

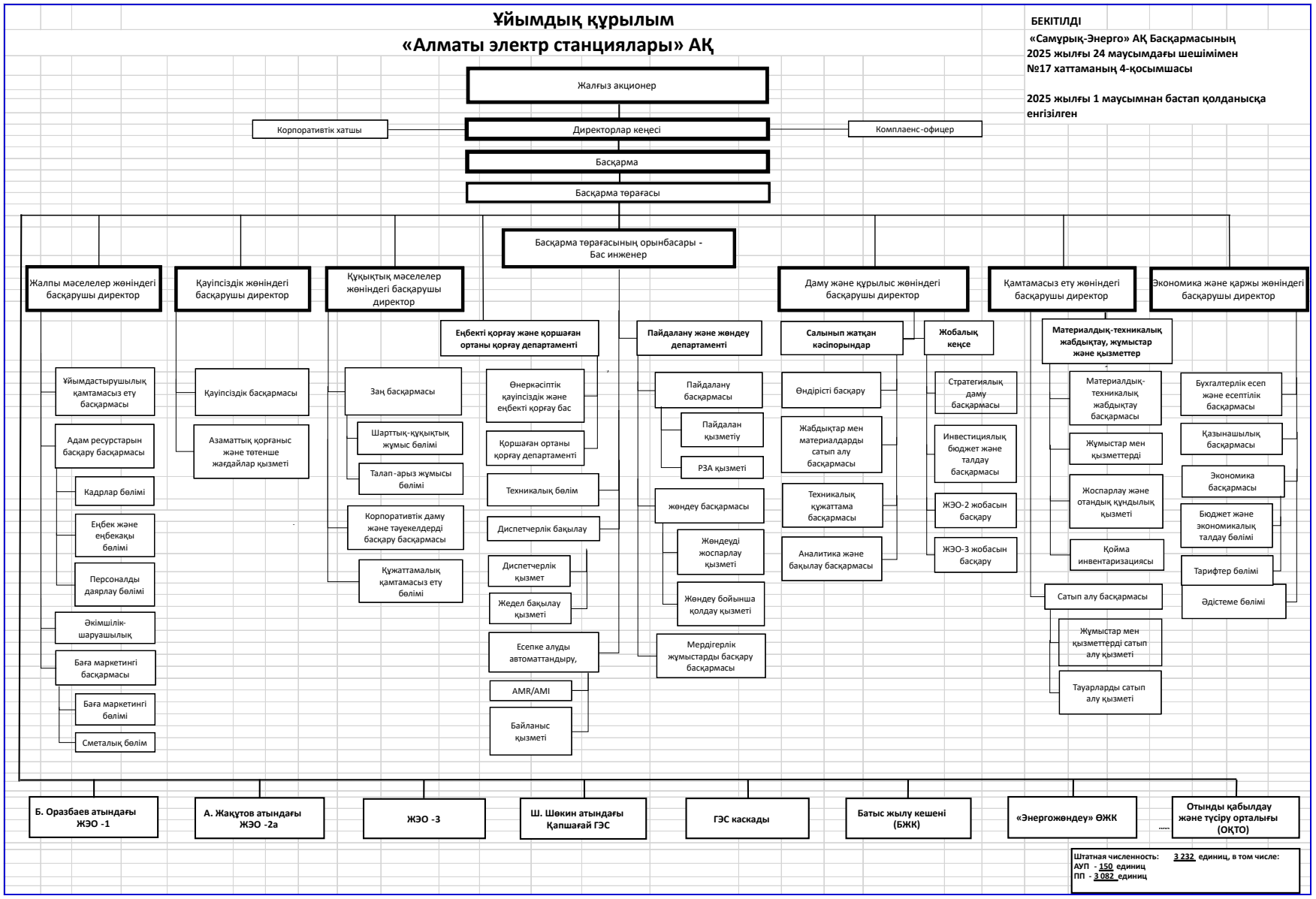
Ұйымдық құрылым
«Алматы электр станциялары» АҚ
БЕКІТІЛДІ
«Самұрық-Энерго» АҚ Басқармасының
2025 жылғы 24 маусымдағы шешімімен
№17 хаттаманың 4-қосымшасы
2025 жылғы 1 маусымнан бастап қолданысқа енгізілген
Жалғыз акционер
Корпоративтік хатшы
Директорлар кеңесі
Комплаенс-офицер
Басқарма
Басқарма төрағасы
Басқарма төрағасының орынбасары - Бас инженер
Жалпы мәселелер жөніндегі басқарушы директор
Қауіпсіздік жөніндегі басқарушы директор
Құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директор
Даму және құрылыс жөніндегі басқарушы директор
Қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директор
Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор
Ұйымдастырушылық қамтамасыз ету басқармасы
Адам ресурстарын басқару басқармасы
Кадрлар бөлімі
Еңбек және еңбекақы бөлімі
Персоналды даярлау бөлімі
Әкімшілік-шаруашылық
Баға маркетингі басқармасы
Баға маркетингі бөлімі
Сметалық бөлім
Қауіпсіздік басқармасы
Азаматтық қорғаныс және төтенше жағдайлар қызметі
Еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау департаменті
Заң басқармасы
Шарттық-құқықтық жұмыс бөлімі
Талап-арыз жұмысы бөлімі
Корпоративтік даму және тәуекелдерді басқару басқармасы
Құжаттамалық қамтамасыз ету бөлімі
Өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау бас
Қоршаған ортаны қорғау департаменті
Техникалық бөлім
Диспетчерлік бақылау
Диспетчерлік қызмет
Жедел бақылау қызметі
Есепке алуды автоматтандыру,
AMR/AMI
Байланыс қызметі
Пайдалану және жөндеу департаменті
Пайдалану басқармасы
Пайдалан қызметіу
РЗА қызметі
жөндеу басқармасы
Жөндеуді жоспарлау қызметі
Жөндеу бойынша қолдау қызметі
Мердігерлік жұмыстарды басқару басқармасы
Салынып жатқан кәсіпорындар
Жобалық кеңсе
Өндірісті басқару
Жабдықтар мен материалдарды сатып алу басқармасы
Техникалық құжаттама басқармасы
Аналитика және бақылау басқармасы
Стратегиялық даму басқармасы
Инвестициялық бюджет және талдау басқармасы
ЖЭО-2 жобасын басқару
ЖЭО-3 жобасын басқару
Материалдық-техникалық жабдықтау, жұмыстар және қызметтер
Материалдық-техникалық жабдықтау басқармасы
Жұмыстар мен қызметтерді
Жоспарлау және отандық құндылық қызметі
Қойма инвентаризациясы
Сатып алу басқармасы
Жұмыстар мен қызметтерді сатып алу қызметі
Тауарларды сатып алу қызметі
Бухгалтерлік есеп және есептілік басқармасы
Қазынашылық басқармасы
Экономика басқармасы
Бюджет және экономикалық талдау бөлімі
Тарифтер бөлімі
Әдістеме бөлімі
Б. Оразбаев атындағы ЖЭО -1
А. Жақұтов атындағы ЖЭО -2а
ЖЭО -3
Ш. Шөкин атындағы Қапшағай ГЭС
ГЭС каскады
Батыс жылу кешені (БЖК)
«Энергожөндеу» ӨЖК
Отынды қабылдау және түсіру орталығы (ОҚТО)
Штатная численность: 3 232 единиц, в том числе:
АУП - 150 единиц
ПП - 3 082 единиц

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ КОДЕКСІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ҚАҒИДАТТАРЫН САҚТАУ

«АлЭС» АҚ Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қоғамның Жарғысына және «Самрук-Энерго» АҚ-ның 2025 жылғы 6 тамызда бекітілген (№21 хаттама) Корпоративтік басқару кодексіне сәйкес қызметін жүзеге асырады.

2025 жылы Қоғамда «Самрук-Энерго» АҚ-ның Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерінің сақталуына бағалау жүргізілді.

Бағалау нәтижелері бойынша Кодекстің 112 ережесі қаралды, оның ішінде:

- сақталады – 91 ереже;
- ішінара сақталады – 20 ереже;
- сақталмайды – 1 ереже.

Кодекстің жекелеген ережелерінің ішінара сақталуы Қоғамның корпоративтік басқару жүйесінің ерекшеліктерімен, соның ішінде Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қоғамның Жарғысы мен ішкі құжаттарына сәйкес Жалғыз акционер, Директорлар кеңесі мен Басқарма арасында өкілеттіктердің бөлінуімен шартталған.

Кодекстің жекелеген ережелері Қоғам акцияларының қор биржасында листингінің болмауына байланысты, сондай-ақ ұйымдастырушылық құрылымы мен қолданыстағы корпоративтік басқару жүйесі ескеріліп, толық көлемде қолданылмайды. Атап айтқанда, Кодексте Директорлар кеңесі мен оның комитеттері үшін көзделген бірқатар функциялар Жалғыз акционердің құзыретіне жатқызылған.

Кодекстің бір ережесінің сақталмауы Қоғамның ішкі құжаттарымен және Жалғыз акционердің құзыретімен айқындалатын, алқалы атқарушы органның құрамына кандидаттар жөніндегі ұсыныстар енгізудің қолданыстағы тәртібімен байланысты.

Қоғам корпоративтік басқару практикаларын жүйелі түрде жетілдіреді және Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттарын одан әрі енгізуге, қызмет ашықтығын және басқару органдары жұмысының тиімділігін арттыруға бағытталған іс-шараларды іске асырады.

КОРПОРАТИВТІК МЕНЕДЖМЕНТ ЖҮЙЕСІ

«АлЭС» АҚ өндірістік процестердің жоғары сапасын, экологиялық жауапкершілікті, еңбек қауіпсіздігін, энергетикалық тиімділікті қамтамасыз етуге және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің алдын алуға бағытталған корпоративтік менеджмент жүйесін қолдайды және үнемі жетілдіреді.

Қоғамның корпоративтік менеджмент жүйесі халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес сертификатталған:

Стандарт	Бағыт
ISO 9001:2015	Сапа менеджменті жүйесі
ISO 14001:2015	Экологиялық менеджмент жүйесі
ISO 45001:2018	Еңбек қауіпсіздігі және денсаулық сақтау менеджменті жүйесі
ISO 50001:2018	Энергетикалық менеджмент жүйесі
ISO 37001:2016	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі

Корпоративтік менеджмент жүйесінің қолдану саласы: электр және жылу энергиясын өндіру.

2025 жылы «АлЭС» АҚ ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018, ISO 50001:2018 және ISO 37001:2016 халықаралық стандарттарының талаптарына корпоративтік менеджмент жүйесінің сәйкестігіне сыртқы аудиттен сәтті өтті.

Аудит нәтижелері бойынша сәйкессіздіктер анықталған жоқ. Аудит корпоративтік менеджмент жүйесінің жұмыс істеуінің нәтижелілігін, персоналдың тартылуының жоғары деңгейін, өндірістік процестердің тиімділігін, сондай-ақ сапа, қоршаған ортаны қорғау, еңбекті қорғау, энергетикалық менеджмент және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл салаларындағы талаптардың сақталуын растады.

Үздіксіз жетілдіру қағидаты шеңберінде Қоғам корпоративтік менеджмент жүйесін одан әрі дамыту және тиімділігін арттыру бойынша жұмысты жалғастыруда.

Аудит қорытындысы бойынша «АлЭС» АҚ корпоративтік менеджмент жүйесінің ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018, ISO 50001:2018 және ISO 37001:2016 халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкес келетіні және жұмыс жағдайында ұсталатыны расталды.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУДЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАТТАРЫ

«АлЭС» АҚ корпоративтік басқару жүйесі келесі қағидаттарға негізделген:

- Жалғыз акционердің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғау;
- Директорлар кеңесі мен Басқарманың тиімді қызметі;
- орнықты даму және ESG қағидаттарын Қоғамның қызметіне интеграциялау;
- тәуекелдерді тиімді басқару және ішкі бақылау жүйесі;
- шешімдер қабылдаудың және ақпаратты жария етудің ашықтығы;
- іскерлік әдеп нормаларын сақтау және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

Директорлар кеңесі Қоғамның басқару органы болып табылып, «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен және (немесе) Қоғамның Жарғысымен Жалғыз Акционер мен атқарушы органның айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелерді шешуді қоспағанда, Қоғам қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады.

Директорлар кеңесінің шешімдері Қоғамның Жарғысымен, «Самрук-Энерго» АҚ корпоративтік басқару кодексімен, Қоғамның Директорлар кеңесі туралы ережесімен және Қоғамның басқа да ішкі құжаттарымен белгіленген тәртіппен қабылданады.

Директорлар кеңесі Қоғам қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырғаны үшін Жалғыз акционердің алдында жауапты болады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамына 7 (жеті) мүше кірді, олардың 3-і (үші) Тәуелсіз директорлар болып табылады. Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелері Жалғыз акционердің шешімімен сайланады. Директорлар кеңесінің құрамында әйелдер болған жоқ.

ҚОҒАМНЫҢ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ 2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ҚҰРАМЫ

ГАЛЫМБЕК ТЕМКЕШОВИЧ АУТАЛИПОВ

Директорлар кеңесінің төрағасы

Туған күні: 1977 жылғы 20 қазан

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Директорлар кеңесінің құрамына сайланған күні: 27.11.2025 жылғы («Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің №20/25 хаттамасы).

Білімі:

«Екібастұз инженерлік-техникалық институты», Екібастұз қ., бітірген жылы 1999 ж.
Мамандығы: «Жылу электр станциялары»
Павлодар университеті, магистратура, бітірген жылы 2005 ж.
Мамандығы: «Менеджмент».
Соңғы 5 жылдағы жұмыс тәжірибесі:
2025 жылғы қарашадан бастап – «Самұрық-Энерго» АҚ-ның өндіріс жөніндегі басқарушы директоры
2023-2025 жж. – «Самрук-Энерго» АҚ-ның «Генерация и Топливо» Департаментінің директоры
2022-2023 жж. – «АлЭС» АҚ-ның Еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі басқарушы директоры
2019-2022 жж. – «СЭГРЭС-2» АҚ-ның Өндіріс және қызмет көрсету жөніндегі Басқарма Төрағасының орынбасары

Сондай-ақ «АЖК» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы, «Экибастузская ГРЭС-1» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі, «Станция Экибастузская ГРЭС-2» АҚ Директорлар кеңесінің мүшесі болып табылады.

Үлестес компаниялардың тиесілі акцияларының саны мен үлесі – жоқ.

АНСАР АЙДАРОВИЧ АЙДАРОВ

Директорлар кеңесінің мүшесі, акционердің өкілі

Туған күні: 1986 жылғы 24 сәуір

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Директорлар кеңесінің құрамына сайланған күні: 28.08.2023 ж. («Самрук-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің №11/23 хаттамасы).

Білімі:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, бітірген жылы – 2008 ж.

Мамандығы – «Халықаралық қатынастар»; Д. Қонаев атындағы Еуразиялық заң академиясы, бітірген жылы – 2012 ж.
Мамандығы – «Құқықтану»;

Гуманитарлық-техникалық академия, бітірген жылы – 2013 ж.
Мамандығы – «Экономика және Бизнес».

Соңғы 5 жылдағы еңбек өтілі:

2013 – 2019 жж. «Энергия Семиречья» ЖШС-де Басқарушы директор.

2020 жылғы маусымнан бастап қазіргі уақытқа дейін «Самрук-Энерго» АҚ-да Жобалық кеңсе басшысы қызметін атқарады;

Сондай-ақ «Экибастузская ГРЭС-1» ЖШС Бақылау кеңесінің мүшесі болып табылады.

Үлестес компаниялардың тиесілі акцияларының саны мен үлесі – жоқ.

ЕРИК КАНЫШБЕКОВИЧ МАШИРОВ

Директорлар кеңесінің мүшесі, акционердің өкілі

Туған күні: 1988 жылғы 10 наурыз

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Директорлар кеңесінің құрамына сайланған күні: 28.07.2023 ж. («Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің №10/23 хаттамасы)

Білімі:

Т. Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университеті, бітірген жылы – 2010 ж. (бакалавр) Мамандығы: Қаржы.

Т. Рысқұлов атындағы Қазақ экономикалық университеті, бітірген жылы – 2011 ж. (Экономика және бизнес магистрі) Мамандығы: Қаржы.

«Көкше» академиясы, бітірген жылы – 2013 ж. Мамандығы: Құқықтану

Соңғы 5 жылдағы жұмыс тәжірибесі:

03.2018 жылдан 03.2019 жылға дейін – «Демеу бизнес групп» ЖШС басқарушы директоры.

04.2019 жылдан 12.2020 жылға дейін – «Мойнакская ГЭС» АҚ Басқарма төрағасының қамтамасыз ету және коммерция жөніндегі кеңесшісі;

04.2021 жылдан 06.2022 жылға дейін – «Самрук-Энерго» АҚ Басқарма төрағасының кеңесшісі;

12.2021 жылдан 06.2023 жылға дейін – «Insight consult» ЖШС үйлестірушісі;

2023 жылғы 03 шілдеден – қазіргі уақытқа дейін – «АлЭС» АҚ Басқарма Төрағасы;

Үлестес компаниялардың тиесілі акцияларының саны мен үлесі – жоқ.

АЛМАСБИ НИЗАМАДДИНОВИЧ КАМАЛОВ

Директорлар кеңесінің мүшесі, акционердің өкілі

Туған күні: 1989 жылғы 07 сәуір

Азаматтығы – Қазақстан Республикасы

Директорлар кеңесінің құрамына сайланған күні: 15.03.2024 ж. («Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің №03/24 хаттамасы).

Білімі – жоғары:

Алматы қаласындағы Қазақстан менеджмент, экономика және болжау институты, бітірген жылы – 2010 ж. Мамандығы – «Менеджмент/маркетинг, іскерлік әкімшілендіру және бухгалтерлік есеп бакалавры».

Алматы қаласындағы Қазақстан менеджмент, экономика және болжау институты, бітірген жылы – 2010 ж. Мамандығы – «Менеджмент/маркетинг, іскерлік әкімшілендіру және бухгалтерлік есеп бакалавры».

Соңғы 5 жылдағы еңбек өтілі:

2017 – 2021 жж. «Самрук-Энерго» АҚ, «Стратегия және экономикалық талдау» департаментінің «Экономикалық талдау» бөлімінің бастығы.

2021 – 2023 жж. «Самрук-Энерго» АҚ, «Стратегия және экономикалық талдау» департаментінің директоры;
2023 жылғы қыркүйектен бастап қазіргі уақытқа дейін «Самрук-Энерго» АҚ-ның Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директоры;

Үлестес компаниялардың тиесілі акцияларының саны мен үлесі – жоқ.

МАРАТ ТУРГАНБЕКОВИЧ ДУЛКАИРОВ

Директорлар кеңесінің мүшесі (Аға тәуелсіз директор)

Туған күні: 1947 жылғы 4 маусым.

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Директорлар кеңесінің құрамына сайланған күні: 17.04.2023ж. («Самрук-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің №05/23 хаттамасы).

Білімі: РФ Магнитогорск тау-кен металлургия институтын бітірген, біліктілігі – инженер-энергетик; РФ Магнитогорск индустриялық техникумы, біліктілігі – техник-металлург;

Соңғы 5 жылдағы еңбек өтілі:

2015 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін – «ҚР Инженер-энергетиктер одағы» ЗТБ Бас директоры.

Қоғамның, жеткізушілердің және бәсекелестердің акцияларына иелік етпейді.

РАСУЛБЕК АХЫЛБЕКОВИЧ МУСАБЕКОВ

Директорлар кеңесінің мүшесі (тәуелсіз директор)

Туған күні: 1958 жылғы 27 қазан

Азаматтығы: Қазақстан Республикасы

Директорлар кеңесінің құрамына алғаш рет сайланған күні: 30.03.2018 ж. («Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің №02/18 хаттамасы).

«АлЭС» АҚ Директорлар кеңесінің қолданыстағы құрамына сайланған күні – 08.04.2021 ж. («Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің №04/21 хаттамасы).

Білімі жоғары, Қазақ химия-технология институтының Механика факультетін (Шымкент қ., Химиялық өндірістердің машиналары мен аппараттары), Алматы энергетика институтының Жылу-энергетика факультетін (Алматы қ., Жылу электр станциялары, инженер-жылу энергетигі) бітірген.

Техника ғылымдарының кандидаты, энергетика доценті.

Соңғы 5 жылдағы жұмыс тәжірибесі:

2009 жылдан бастап қазіргі уақытқа дейін - Алматы энергетика және байланыс институты, «Өнеркәсіптік жылу энергетикасы» кафедрасының меңгерушісі.

Қоғамның, жеткізушілердің және бәсекелестердің акцияларына иелік етпейді.

МУРАТКУЛ СЕЙТКУЛОВИЧ МАКЕЕВ

Директорлар кеңесінің мүшесі (тәуелсіз директор)

Туған күні: 1966 жылғы 03 мамыр

Азаматтығы – Қазақстан Республикасы

Директорлар кеңесінің құрамына сайланған күні: 25.12.2023 ж. («Самрук-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің 25.12.2023 жылғы №18/23 хаттамасы).

Білімі – жоғары:

Алматы энергетика институты – Жылу энергетикасы факультеті, мамандығы – жылу электр станциялары, бітірген жылы – 1990 ж.

Соңғы 5 жылдағы еңбек өтілі:

2018 – 2019 жж. «Екібастұз ГРЭС-2 станциясы» АҚ, өндіріс және қызмет көрсету жөніндегі Басқарма Төрағасының орынбасары.

2019 – 2022 жж. «Ангрен ЖЭС» АҚ, Өзбекстан Республикасы, Бас директор.

2022 жылғы шілдеден бастап қазіргі уақытқа дейін «Энергоинвест Атырау» ЖШС, Коммерциялық директор.

«АлЭС» АҚ-ның, жеткізушілер мен бәсекелестердің акцияларына иелік етпейді.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ ӨКІЛЕТТІК МЕРЗІМДЕРІ

«АлЭС» АҚ Директорлар кеңесінің мүшелері оларды сайлау туралы Жалғыз акционердің шешімімен белгіленген мерзім ішінде өз өкілеттіктерін жүзеге асырады. Жалғыз акционердің өкілдері Директорлар кеңесінің құрамындағы қызметін Қоғаммен жекелеген шарттар жасаспай жүзеге асырады. Тәуелсіз директорлар өз қызметін Директорлар кеңесінің құрамындағы өкілеттік мерзімі ішінде қолданылатын шарттардың негізінде жүзеге асырады. Директорлар кеңесінің қолданыстағы құрамының тәуелсіз директорларымен шарттар 2024 жылғы 8 сәуірде жасалды.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІН ІРІКТЕУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

Қоғамның Жарғысына және Директорлар кеңесі туралы ережесіне сәйкес Директорлар кеңесінің мүшелері Жалғыз акционердің шешімімен сайланады. Қоғамның акционері болып табылмайтын және Акционердің өкілі ретінде Директорлар кеңесіне сайлауға ұсынылмаған (ұсыныс етілмеген) жеке тұлға Директорлар кеңесінің мүшесі болып сайлана алады. Мұндай тұлғалардың саны Директорлар кеңесі құрамының елу пайызынан аспауға тиіс.

Қоғам Басқармасының Төрағасын қоспағанда, Қоғам Басқармасының мүшелері Директорлар кеңесіне сайлана алмайды. Қоғамның Басқарма Төрағасы Директорлар кеңесінің Төрағасы болып сайлана алмайды.

Қоғамның Директорлар кеңесінің сандық құрамы Жалғыз акционердің шешімімен айқындалады.

Ескертпе: Қоғамның Директорлар кеңесінің мүшелерін сайлау тәртібі, сондай-ақ олардың негізгі функциялары туралы толық ақпаратпен Қоғамның корпоративтік интернет-ресурсында орналастырылған Директорлар кеңесі туралы ережеде танысуға болады: .

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ОТЫРЫСТАРЫНЫҢ САНЫ (2025 ЖЫЛҒЫ)

Қоғамның Директорлар кеңесінің 2025 жылға арналған жұмыс жоспары (бұдан әрі – Жұмыс жоспары) Қоғамның Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 15 қарашадағы (№09/24 хаттама) шешімімен бекітілді.

2025 жылға арналған Жұмыс жоспарында 39 мәселені қарау көзделді, бұл ретте жыл ішінде қарауға жоспарланған мәселелер санының біркелкі бөлінуі қамтамасыз етілді.

Қоғамның Директорлар кеңесінің 2025 жылға арналған жұмыс жоспары 100% толық көлемде орындалды, 11 күндізгі отырыс өткізілді, барлық отырыстарда кворум сақталды.

Қоғамның Директорлар кеңесінің барлық шешімдері белгіленген мерзімдерде орындалды (есеп қоса беріледі).

Бұдан басқа, 2025 жыл ішінде Қоғамның Директорлар кеңесімен Директорлар кеңесінің айрықша құзыретіне жататын жоспардан тыс сұрақтар (53 сұрақ) қаралды.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ОТЫРЫСТАРЫНА ҚАТЫСУ:

Барлық отырыстарда кворум сақталды, дауыс беруге Қоғамның Директорлар кеңесі мүшелерінің орта есеппен 90%-дан астамы қатысты, 2 күндізгі отырыста жазбаша пікірлер ұсынылды.

2025 ЖЫЛЫ ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНДЕ ҚАРАЛҒАН НЕГІЗГІ СҰРАҚТАР

Есепті жылы Директорлар кеңесі Қоғамның стратегиялық дамуына, қаржылық тұрақтылығына, инвестициялық қызметіне және корпоративтік басқаруын жетілдіруге қатысты сұрақтарды қарады.

Негізгі шешімдер:

- ірі инвестициялық жобалардың іске асырылуын келісу және бақылау, оның ішінде қаржы институттарымен және мердігер ұйымдармен келісімдерді жасасу және өзгерту;
- «QazaqGaz Aimaq» АҚ-мен тауарлық газды жеткізу туралы ұзақ мерзімді шарт жасасу;
- Ішкі нормативтік құжаттарды, оның ішінде Мінез-құлық кодексін, Тәуекелдерді басқару саясатын және Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту жоспарын бекіту;
- Омбудсменді, Корпоративтік хатшыны тағайындау және Аға тәуелсіз директорды сайлау;
- Қоғамның қаржы-шаруашылық қызметінің қорытындыларын және негізгі қызмет көрсеткіштеріне қол жеткізуін қарау;
- еңбекті қорғау, тәуекелдерді басқару, комплаенс, Омбудсменнің қызметі және тұрақты даму саласындағы бастамаларды іске асыру жөніндегі есептерді қарау;
- Қоғамның Тәуекелдер тізілімін, Тәуекелдер картасын, негізгі тәуекелдерді барынша азайту жөніндегі іс-шаралар жоспарын, негізгі тәуекел көрсеткіштерін және жалпы тәуекел-тәбетін бекіту;
- аудиторлық есептерді және инвестициялық жобалардың тиімділігі туралы есептерді қарау;
- Қоғам қызметкерлерінің еңбегіне ақы төлеу жүйесіне өзгерістер енгізу;
- Директорлар кеңесінің 2026 жылға арналған жұмыс жоспарын бекіту.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ЖАНЫНДАҒЫ КОМИТЕТТЕР

Қоғамның Директорлар кеңесі жанында мынадай комитеттер жұмыс істейді:
ТАҒАЙЫНДАУЛАР ЖӘНЕ СЫЙАҚЫЛАР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТТІҢ ҚЫЗМЕТІ

2025 жылы «АлЭС» АҚ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеті бейнеконференцбайланыс форматында 4 отырыс өткізді. Комитет мүшелерінің барлық отырыстарға қатысуы 100%-ды құрады.

Жыл ішінде Комитет Директорлар кеңесінің, оның комитеттерінің, Төрағаның, Директорлар кеңесі мүшелерінің және Корпоративтік хатшының қызметінің тиімділігін бағалауға, сондай-ақ Директорлар кеңесі мүшелерінің кәсіби дамуына байланысты сұрақтарды қарады. Бұдан басқа, Комитет Омбудсменнің жұмыс нәтижелері және Қоғам қызметкерлерінің Мінез-құлық кодексін сақтауы туралы есебін қарады, Директорлар кеңесіне тиісті ұсынымдар әзірледі және Комитеттің Жұмыс жоспарын бекітті.

Мәселелерді қарау қорытындысы бойынша Комитет Директорлар кеңесінің корпоративтік басқару және персоналды басқару жүйесін дамыту мәселелері бойынша шешімдер қабылдауы үшін ұсынымдар дайындады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ ПРОЦЕСІНЕ ҚАТЫСТЫ ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ

«АлЭС» АҚ қызмет тиімділігін арттыруға, активтердің сақталуына, Қазақстан Республикасы заңнамасының және Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарының талаптарын сақтауға және қаржылық есептіліктің дұрыстығын қамтамасыз етуге бағытталған ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз етеді.

Қаржылық есептілікті дайындау процесіне қатысты ішкі бақылау жүйесі өкілеттіктерді шектеу, деректерді көп деңгейлі тексеру және Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарының (ХҚЕС) талаптарын сақтау қағидаттарына негізделген. Бақылау рәсімдері қаржылық есептілікті қалыптастырудың барлық кезеңдерінде жүзеге асырылады және шаруашылық операциялардың толық әрі дұрыс көрсетілуін тексеруді, бекітілген

есеп саясатының сақталуын, қаржылық деректердің дұрыстығын бақылауды және ақпараттың уақтылы ашылуын қамтиды.

Қоғамда қаржы-шаруашылық қызметіне және қаржылық есептіліктің дұрыстығына әсер етуі мүмкін тәуекелдерді анықтауды, бағалауды, мониторингтеуді және барынша азайтуды қамтамасыз ететін тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі жұмыс істейді. Жыл сайын Тәуекелдер тізілімі, Тәуекелдер картасы, негізгі тәуекел көрсеткіштері және негізгі тәуекелдерді барынша азайту жөніндегі іс-шаралар бекітіледі.

Директорлар кеңесі қаржылық есептілікті, тәуекелдерді басқару жөніндегі есептерді, ішкі және сыртқы аудит нәтижелерін, сондай-ақ тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін жетілдіру жөніндегі іс-шаралардың іске асырылуы туралы есептерді қарау арқылы ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігіне қадағалауды жүзеге асырады. Осы мәселелерді қарау қорытындысы бойынша Директорлар кеңесі қолданыстағы бақылау тетіктерінің жеткіліктілігін бағалайды және корпоративтік басқару жүйесін одан әрі жетілдіруге бағытталған шешімдер қабылдайды.

БАСҚАРМА. БАСҚАРМАНЫҢ 2025 ЖЫЛҒЫ ҚЫЗМЕТІ ТУРАЛЫ ЕСЕБІ

БАСҚАРМА ҚЫЗМЕТІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Қоғамның ағымдағы қызметіне басшылықты Басқарма Төрағасы басқаратын алқалы атқарушы орган – Басқарма жүзеге асырады.

Қоғам Басқармасының жұмысын ұйымдастыру, оның отырыстарын шақыру, өткізу, шешімдерді қабылдау және ресімдеу тәртібі Қоғамның Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 21 қазандағы шешімімен (№32 хаттама) бекітілген Қоғамның Басқармасы туралы ережемен айқындалады.

Басқарма қызметінің негізгі қағидаттары Жалғыз акционердің мүдделерін барынша сақтау, Қоғамның Директорлар кеңесінің міндеттері мен тапсырмаларын орындау, адалдық, парасаттылық, ақылға қонымдылық, сақтық, тұрақтылық болып табылады.

Басқарманың қызметі Жалғыз акционерге және Қоғамның Директорлар кеңесіне толығымен есепті.

Қоғам Басқармасы тұрақты отырыстарды бетпе-бет нысанда өткізеді.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «АлЭС» АҚ Басқармасының құрамында 6 мүше болды, оның ішінде 1-і – әйел, бұл Басқарманың жалпы құрамының 16,7%-ын құрайды.

«АлЭС» АҚ-ның 2025 жылғы жылдық есебі

2025 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАҒДАЙ БОЙЫНША БАСҚАРМА ҚҰРАМЫ

ЕРИК КАНЫШБЕКОВИЧ МАШИРОВ

Басқарма Төрағасы, Директорлар кеңесінің мүшесі

1988 жылғы 10 наурызда дүниеге келген.

Білімі: Т.Рыскулов атындағы Қазақ экономикалық университеті, (бакалавр). Мамандығы: Қаржы.

Т.Рыскулов атындағы Қазақ экономикалық университеті, (Экономика және бизнес магистрі). Мамандығы – Қаржы.

«Көкше» академиясы. Мамандығы: Құқықтану.

Соңғы 3 жылдағы еңбек өтілі:

2021 жылғы сәуірден 2022 жылғы маусымға дейін – «Самұрық-Энерго» АҚ Басқарма Төрағасының кеңесшісі;

2021 жылғы желтоқсаннан 2023 жылғы маусымға дейін – «Insight consult» ЖШС үйлестірушісі;

2023 жылғы 03 шілдеден бастап қазіргі уақытқа дейін – «АлЭС» АҚ Басқарма Төрағасы.

БАУЫРЖАН БОЛАТОВИЧ КАЛИЕВ

Өндіріс жөніндегі Басқарма Төрағасының орынбасары - Бас инженер, Басқарма мүшесі

1982 жылғы 11 қарашада туған.

Білімі: Алматы энергетика және байланыс институты.

Мамандығы «инженер-жылу энергетигі».

Соңғы 3 жылдағы жұмыс тәжірибесі:

2019 жылғы сәуірден 2023 жылғы қарашаға дейін – «АлЭС» АҚ 2-ЖЭО-ның Бас инженері;

2023 жылғы қарашадан 2024 жылғы маусымға дейін – «АлЭС» АҚ 3-ЖЭО-ның директоры;

2024 жылғы маусымнан бастап қазіргі уақытқа дейін «АлЭС» АҚ-ның Өндіріс жөніндегі Басқарма Төрағасының орынбасары – Бас инженері.

АСЕЛЬ АМАНТАЕВНА АРГИНБАЕВА

Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директор, Басқарма мүшесі

1975 жылғы 24 наурызда туған.

Білімі: Қазақ мемлекеттік басқару академиясы. Мамандығы: Қаржы және кредит, банк ісі.

Соңғы 3 жылдағы жұмыс тәжірибесі:

2017 жылғы қарашадан 2019 жылғы 31 желтоқсанға дейін – «АлЭС» АҚ Басқарма Төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары;

2020 жылғы қаңтардан қазіргі уақытқа дейін – «АлЭС» АҚ Экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директоры.

«АлЭС» АҚ-ның 2025 жылғы жылдық есебі

Нуржан Шаганбекович Исабаев

Құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директор, Басқарма мүшесі

1980 жылғы 17 мамырда туған.

Білімі жоғары – ҚР ІІМ Академиясы. Мамандығы: Құқықтану.

РМҚК «Р. Байсеитов атындағы Семей қаржы-экономикалық колледжі». Мамандығы: Қаржы.

«Ғ. Дәукеев атындағы Алматы энергетика және байланыс университеті» КЕАҚ.

Мамандығы: Жылу энергетикасы.

Соңғы 3 жылдағы жұмыс тәжірибесі:

2016-2022 жж. – «АлЭС» АҚ Құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директоры – Басқарма мүшесі;

2022-2023 жж. – «Insight Consult» ЖШС Құқықтық сүйемелдеу қызметінің басшысы, Адами ресурстар басқармасының басшысы (қоса атқару);

2023 жылғы тамыздан бастап қазіргі уақытқа дейін – «АлЭС» АҚ Құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директоры

ЕРНАР АСКАРОВИЧ САНДЫБАЕВ
Жалпы мәселелер жөніндегі басқарушы директор, Басқарма мүшесі

1983 жылы 3 тамызда туған.

Білімі жоғары – әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

Мамандығы: Құқықтану.

Қазақ ұлттық аграрлық университеті.

Мамандығы – Электр энергетикасы.

Соңғы 3 жылдағы еңбек өтілі:

11.2020 – 05.2022 жж. – Энергия тиімділігі және инфрақұрылымдық даму басқармасының «Алматы Су» МКК атқарушы директоры, Алматы қ.

07.2022 – 01.2023 жж. – «АлЭС» АҚ Ұйымдастырушылық сүйемелдеу басқармасының басшысы

01.2023 – 19.09.2023 жж. – «АлЭС» АҚ Шаруашылық басқармасының басшысы

20.09.2023 ж. – қазіргі уақытқа дейін – «АлЭС» АҚ Жалпы мәселелер жөніндегі басқарушы директоры – Басқарма мүшесі

ЕРЖАН ТОКСАНБЕКОВИЧ БУРАМБАЕВ

Даму және құрылыс жөніндегі басқарушы директор, Басқарма мүшесі

1968 жылғы 20 қарашада дүниеге келді.

Білімі жоғары – Г.В. Плеханов атындағы Ленин, Октябрь революциясы және Еңбек Қызыл Ту орденді Санкт-Петербург тау-кен институты.

Мамандығы – тау-кен инженері.

Халықаралық банк институты.

Мамандығы - Экономист-менеджер.

Санкт-Петербург мемлекеттік университеті.

Мамандығы - Кәсіпорындағы экономика және басқару.

07.2022 ж. бастап 07.2023 ж. дейін – «АлЭС» АҚ-ның ақылы қызмет көрсету шарты;

07.2023 ж. бастап 08.2025 ж. дейін – «АлЭС» АҚ Салынып жатқан кәсіпорындар департаментінің Техникалық құжаттама басқармасының басшысы;

2025 жылғы 15 тамыздан бастап – қазіргі уақытқа дейін – «АлЭС» АҚ-ның Даму және құрылыс жөніндегі басқарушы директоры;

ҚОҒАМ БАСҚАРМАСЫНЫҢ ҚҰРАМЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР

Қоғамның Жалғыз акционерінің шешіміне сәйкес, («Самрук-Энерго» АҚ Басқармасы отырысының 15.03.2024 жылғы № 7 хаттамасы):

«АлЭС» АҚ Басқармасының құрамы 6 (алты) мүше мөлшерінде айқындалды:

- Ерик Канышбекович Маширов – «АлЭС» АҚ Басқарма Төрағасы;
- Газий Жумабаевич Исмухамбетов – «АлЭС» АҚ Басқарма Төрағасының орынбасары – Бас инженер (2024 жылғы 13 маусымнан бастап өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылды);
- Асель Амантаевна Аргинбаева – «АлЭС» АҚ-ның экономика және қаржы жөніндегі басқарушы директоры;
- Даурен Сагидулла – «АлЭС» АҚ-ның даму және құрылыс жөніндегі басқарушы директоры (18.07.2024 ж. тараптардың келісімі бойынша еңбек шарты бұзылды);
- Ерасыл Кайратович Актымбаев – «АлЭС» АҚ-ның қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директоры (17.03.2025 ж. тараптардың келісімі бойынша еңбек шарты бұзылды);
- Нуржан Шаганбекович Исабаев – «АлЭС» АҚ-ның құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директоры (03.03.2026 ж. тараптардың келісімі бойынша еңбек шарты бұзылды);

Қоғамның жалғыз акционерінің шешіміне сәйкес («Самрук-Энерго» АҚ Басқармасының 13.06.2024 жылғы № 18 хаттамасы):

- Бауыржан Болатович Калиев 2024 жылғы 13 маусымда «АлЭС» АҚ-ның Басқарма төрағасының орынбасары – Бас инженер лауазымына тағайындалды.

Қоғамның жалғыз акционерінің шешіміне сәйкес («Самрук-Энерго» АҚ Басқармасының 10.07.2025 жылғы № 19 хаттамасы):

Ернар Аскарович Сандыбаев 2025 жылғы 10 шілдеден бастап «АлЭС» АҚ Басқармасының мүшесі болып сайланды.

Қоғамның жалғыз акционерінің шешіміне сәйкес («Самрук-Энерго» АҚ Басқармасының 06.08.2025 жылғы № 21 хаттамасы):

Ержан Токсанбекович Бурамбаев 06.08.2025 жылдан бастап «АлЭС» АҚ Басқармасының мүшесі болып сайланды.

БАСҚАРМА МҮШЕЛЕРІН ІРІКТЕУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

Басқарма мүшелері Қоғамның жалғыз акционерінің шешімімен сайланады.

Қоғам Басқармасының сандық құрамы Қоғамның Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 21 қазандағы шешімімен бекітілген (№32 хаттама) Қоғамның Басқармасы туралы ережемен айқындалады және кемінде 5 (бес) мүшеден тұруы тиіс.

Басқарма мүшелігіне кандидаттар өз міндеттерін орындау және Жалғыз акционердің және Қоғамның мүддесінде Басқарманың тиімді жұмысын ұйымдастыру үшін қажетті тиісті жұмыс тәжірибесіне, оң беделге, білімге, біліктілікке және іскерлік және (немесе) салалық ортадағы оң жетістіктерге ие болуы тиіс.

2025 ЖЫЛҒЫ БАСҚАРМА ОТЫРЫСТАРЫНЫҢ САНЫ

2025 жылы «АлЭС» АҚ Басқармасы 23 отырыс өткізіп, оларда 100-ден астам мәселе қаралды. Барлық отырыстар күндізгі нысанда өткізілді.

Есепті жылда Басқарма Қоғам қызметін стратегиялық және операциялық басқару, инвестициялық жобаларды іске асыру, қаржы-экономикалық қызмет, тәуекелдерді басқару, орнықты

даму, ішкі бизнес-процестерді және корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі сұрақтарды қарады.

Ірі инвестициялық жобаларды іске асыру, соның ішінде қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып Алматы 2-ЖЭО-сын жаңғырту, Алматы 3-ЖЭО-сын қайта жаңарту және Б.Оразбаева атындағы 1-ЖЭО-ны қайта жаңарту жобасын дайындау сұрақтарына елеулі көңіл бөлінді. Сондай-ақ жобаларды сақтандыру, жобалау-сметалық құжаттаманы бекіту және техникалық-экономикалық негіздемелерді түзету сұрақтары да қаралды.

Корпоративтік басқару және тәуекелдерді басқару саласында Басқарма тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін және ішкі бақылауды дамытуға, инсайдерлік ақпаратты басқаруға, сондай-ақ қызметтің негізгі көрсеткіштері мен персоналды бағалау жүйесін жетілдіруге бағытталған ішкі нормативтік құжаттарды қарап мақұлдады.

Жыл ішінде Басқарма Қоғамның ХҚЕС бойынша қаржылық есептілігін, аудиторлық тексеру нәтижелерін, есепке алу саясатын өзектендіру, өндірістік шығындарды бекіту және активтерге түгендеу жүргізу сұрақтарын қарады. Сонымен қатар орнықты даму саласындағы бастамаларды іске асыру, Қоғамның салалық бірлестіктер мен кәсіби қауымдастықтарға қатысуы, сондай-ақ бейінді емес активтер мен қайталама ресурстарды өткізу сұрақтары қаралды.

БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫНЫҢ ӘРТҮРЛІЛІК САЯСАТЫ

«АлЭС» АҚ басқару органдарын және кадр резервін қалыптастыру кезінде тең мүмкіндіктер, кемсітушілікке жол бермеу және әртүрлілікті қамтамасыз ету қағидаттарын ұстанады.

Қоғамда жеке Әртүрлілік саясаты бекітілмеген. Сонымен қатар әртүрлілік сұрақтары кадр саясаты, персоналды іріктеу және дамыту рәсімдері шеңберінде, сондай-ақ Қоғамның басқару органдарын қалыптастыру кезінде ескеріледі.

Директорлар кеңесінің, Басқарманың құрамына және басшы лауазымдарға кандидаттарды іріктеу кезінде олардың жынысына, жасына, ұлтына, денсаулық жағдайына немесе өзге де сипаттамаларына қарамастан, кәсіби біліктілігі, жұмыс тәжірибесі, құзыреттері, көшбасшылық қасиеттері, іскерлік беделі және Қоғамның стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз ету қабілеті негізгі өлшемшарттар болып табылады.

Әртүрлілік қағидаттарын қолданудың мақсаттары:

- басқару органдарының теңгерімді құрамын қамтамасыз ету;
- әртүрлі кәсіби тәжірибесі мен құзыреттері бар мамандарды тарту;
- әртүрлі жас топтарындағы қызметкерлердің кадрлық әлеуетін дамыту;
- қызметкерлердің кәсіби дамуы мен мансаптық өсуі үшін тең мүмкіндіктер жасау.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның Директорлар кеңесінің құрамында энергетика, қаржы, корпоративтік басқару, стратегиялық даму және білім беру салаларындағы мамандар ұсынылған. Басқарма құрамына өндіріс, құрылыс, қаржы, құқықтық қамтамасыз ету және әкімшілік басқаруды қоса алғанда, әртүрлі кәсіби бағыттардың өкілдері кірді. Басқарма құрамындағы әйелдердің үлесі 16,7%-ды құрады.

Қоғам сондай-ақ Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес жастарға, әртүрлі жас топтарындағы қызметкерлерге және мүгедектігі бар адамдарға жұмысқа орналасу үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етеді.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ

Тәуекелдерді тиімді басқару «АлЭС» АҚ корпоративтік басқару жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады және Қоғамның орнықты дамуын қамтамасыз етуге, стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге және бизнес құнын сақтауға бағытталған.

Тәуекелдерді басқару жүйесі Қоғам қызметінің барлық бағыттарын қамтиды және тәуекелдерді уақтылы анықтау, бағалау, мониторингілеу және барынша азайту қағидаттарына негізделген. Тәуекелдерді басқару COSO халықаралық тәсілдеріне және «Үш қорғаныс шебі» моделіне сәйкес жүзеге асырылады, бұл негізгі бизнес-процестерге кешенді бақылауды қамтамасыз етеді және негізделген басқарушылық шешімдер қабылдауға ықпал етеді.

Тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмыс істеуін қадағалауды Қоғамның Директорлар кеңесі жүзеге асырады. Жыл сайын Тәуекелдер тізілімі, Тәуекелдер картасы, негізгі тәуекел көрсеткіштері (НТК) және Тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспары қалыптастырылады және бекітіледі.

Тәуекелдерді басқару саласындағы негізгі ішкі құжаттар болып мыналар табылады:

• «АлЭС» АҚ тәуекелдерді басқару саясаты;•
Тәуекелдерді идентификаттау және бағалау
қағидалары;• Ішкі бақылауды ұйымдастыру және жүзеге асыру қағидалары.

«АлЭС» АҚ тәуекелдерді басқару жүйесінің ұйымдық құрылымы

ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІ ЖӘНЕ ҚЫЗМЕТТІҢ ҮЗДІКСІЗДІГІН БАСҚАРУ

Ішкі бақылау жүйесі негізгі және қосалқы бизнес-процестердің сенімділігі мен тиімділігін, есеп берудің анықтығын және заңнама мен Қоғамның ішкі құжаттары талаптарының сақталуын қамтамасыз етеді.

2025 жылы тәуекелдер мен бақылаулар матрицаларын өзектендіруді, жаңа бақылау рәсімдерін енгізуді және тәуекелдердің автоматтандырылған мониторингі құралдарын дамытуды қоса алғанда, ішкі бақылау жүйесін жетілдіру бойынша жұмыс жалғастырылды.

Қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесі бизнес-процестердің тұрақтылығын тұрақты бағалауды, әлеуетті қатерлерді мониторингілеуді және төтенше жағдайларда іс-қимылдарға дайындықты қолдауды көздейді. Қоғамда қызметті қамтамасыз ету және қалпына келтіру жоспарларына тұрақты мониторинг пен тестілеу жүргізіледі.

ТӘУЕКЕЛ-АППЕТИТ ЖӘНЕ ТӘУЕКЕЛДЕР МОНИТОРИНГІ

Директорлар кеңесі Қоғамның тәуекел-аппетитін белгіледі, ол стратегиялық және операциялық мақсаттарды іске асыру кезінде тәуекелдің рұқсат етілген деңгейін айқындайды.

2025 жылдың қорытындысы бойынша Тәуекелдер тізілімі, Тәуекелдер картасы және негізгі тәуекел көрсеткіштері өзектендірілді. Бағалау барысында Қоғам қызметіне тән 36 тәуекел анықталды, олардың 19-ы негізгі тәуекелдерге жатқызылды (2024 жылы – 15 тәуекел).

ТӘУЕКЕЛДЕР КАРТАСЫ

Ықпалы					
5	60-О-АлЭС	1-С-АлЭС; 10-С-АлЭС; 15-Ф-АлЭС; 11-С-АлЭС; 65-Ф-АлЭС		58-О-АлЭС	8-С-АлЭС; 24/4-Ф-АлЭС
4			30-С-АлЭС; 31-С-АлЭС	24/3-Ф-АлЭС	55-С-АлЭС; 56-С-АлЭС
3	18-Ф-АлЭС; 4-С-АлЭС	28-О-АлЭС; 53-П-АлЭС	64-О-АлЭС; 66-О-АлЭС		3-С-АлЭС
2	29-С-АлЭС	51-П-АлЭС; 52-П-АлЭС; 59-О-АлЭС		61-О-АлЭС	38-О-АлЭС; 63-О-АлЭС
1	26-О-АлЭС; 48-П-АлЭС	27-О-АлЭС; 68-П-АлЭС	17-Ф-АлЭС; 32-О-АлЭС; 49-П-АлЭС	67-О-АлЭС	
	1	2	3	4	5

Ықтималдық

«АЛЭС» АҚ НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕРІ

Тәуекел коды	Атауы
8-С-АлЭС	Қызметтік міндеттерді орындау процесінде қызметкерлердің денсаулығы мен өміріне зиян келу, өндірістегі жазатайым оқиғалар тәуекелі."(Өндірістік персоналдың жарақаттануы)
24/4-Ф-АлЭ	Электр энергиясына арналған тарифтің экономикалық негізделген деңгейде алынбауы.
58-О-АлЭС	Экологиялық тәуекел
1-С-АлЭС	Репутациялық тәуекел
10-С-АлЭС	Инвестициялық жобалардың тәуекелдері
11-С-АлЭС	Әлеуметтік тәуекелдер
15-Ф-АлЭС	Операциялық, инвестициялық, қаржылық қызметті жүзеге асыру үшін өтімділіктің жетіспеушілігі
24/3-Ф-АлЭС	Жылу энергиясы тарифін экономикалық негізделген деңгейде алмау.
55-С-АлЭС	Электр энергиясын өндіру көлемінің төмендеуі
56-С-АлЭС	Жылу энергиясын өндіру көлемінің төмендеуі
65-Ф-АлЭС	Сыртқы кредиторлар ковенанттарының бұзылу тәуекелі
3-С-АлЭС	Адам ресурстарының тәуекелдері
30-С-АлЭС	Климаттық физикалық тәуекелдер
31-С-АлЭС	Климаттық өтпелі тәуекелдер
38-О-АлЭС	Электр энергиясын өндіру саласындағы апаттар (Жабдықтың технологиялық істен шығулары)
60-О-АлЭС	Сапасыз сақтандыру қорғанысының тәуекелі
63-О-АлЭС	Жабдықты жөндеу кестесінің орындалмауы
64-О-АлЭС	Құрылымдық бөлімшелердің өнім берушіден, орындаушыдан/мердігерден сапасы төмен тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді қабылдауы.
66-О-АлЭС	Орындаушының/мердігердің жұмыстар мен көрсетілетін қызметтер бойынша шарт талаптарын орындамауы

2025 ЖЫЛЫ ІСКЕ АСҚАН ТӘУЕКЕЛДЕР

Есепті кезеңде Қоғамның қаржылық нәтижелеріне және қызметіне ықпал еткен жекелеген тәуекелдер іске асты.

Іске асқан тәуекел	Негізгі салдарлар
Монополияға қарсы заңнаманы бұзу	4 430 млн теңге мөлшерінде әкімшілік айыппұл салынды
Экологиялық тәуекел	Жалпы 2,36 млн теңге сомасына әкімшілік айыппұлдар салынды
Жылу энергиясына арналған тарифті экономикалық негізделген деңгейден төмен алу тәуекелі	Жылу энергиясын өндіру қызметінен болған шығын 3 298,6 млн теңгені құрады

2025 ЖЫЛҒЫ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУДЫҢ НЕГІЗГІ НӘТИЖЕЛЕРІ

2025 жылдың қорытындысы бойынша Қоғамның қызметіне тарифтік реттеу тәуекелдері мен монополияға қарсы заңнаманы бұзу тәуекелі неғұрлым елеулі ықпал етті.

Іске асқан түйінді тәуекел монополияға қарсы заңнама талаптарын бұзу болды, бұл 4 430 млн теңге мөлшерінде айыппұл санкцияларын қолдануға әкелді. Сондай-ақ жылу энергиясын өндіру саласындағы тарифтік шектеулер мен ауқымды инвестициялық бағдарламаны қаржыландыру қажеттілігі қаржылық нәтижелерге ықпал етті.

Сонымен бірге 2025 жылы тәуекелдер картасының түйінді аймақтарынан қалған 16 тәуекел іске асырылмады, бұл тәуекелдерді басқарудың және ішкі бақылаудың қолданыстағы тетіктерінің тиімділігін куәландырады.

2025 ЖЫЛЫ «АЛЭС» АҚ-НЫҢ КЛИМАТТЫҚ САЯСАТЫ

Төмен көміртекті даму өнеркәсіптік кәсіпорындардың орнықты дамуының қажетті шарты болып табылады және жаһандық климаттың өзгеруінің апатты салдарларын алдын алуға және болдырмауға бағытталған.

2015 жылғы желтоқсанда экологиялық тұтастықты және «жасыл» экономиканы қолдауға, жоғары тиімді технологияларды беруге, сондай-ақ өзгермелі климатқа бейімделуге бағытталған Париж келісімі қабылданды. Осы Келісімнің негізгі мақсаттары жаһандық орташа температура өсімін индустрияға дейінгі деңгейлерден (1850-1900 жж. деңгейі) 2°С-тан төмен ұстап тұру және температура өсімін 1,5°С-қа дейін шектеуге күш салу болып табылады.

Энергетика дамуының қазіргі кезеңі экономикалық та, экологиялық та факторлармен шартталған терең құрылымдық өзгерістермен сипатталады. Парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі халықаралық және ұлттық талаптардың қатаңдатылуы, энергия тұтынудың өсуі, сондай-ақ энергиямен жабдықтау сенімділігін арттыру қажеттілігі электр және жылу энергиясын өндіретін компаниялардың қызмет етуінің жаңа жағдайларын қалыптастырады.

Осы жағдайларда энергетика секторының кәсіпорындары инновациялық технологияларды енгізу, өндірістік қуаттарды жаңғырту және неғұрлым экологиялық таза энергия көздеріне көшу арқылы жаңа талаптарға бейімделуі тиіс.

«АлЭС» АҚ аймақтың энергетикалық жүйесінің негізгі кәсіпорындарының бірі болып табылады. Компания Алматы қаласы мен Алматы облысының электр және жылу энергиясына қажеттілігінің едәуір бөлігін қамтамасыз етеді. Қолданыстағы генерациялау құрылымы негізінен көмір мен табиғи газды пайдалануға негізделген.

«АлЭС» АҚ климаттық стратегиясы корпоративтік жүйені білдіреді:

- ПГ шығарындыларын басқару;
- өндірістік қызметтің энергия тиімділігін арттыру;
- климаттық тәуекелдерді басқару жүйесін дамыту;
- климаттың ықтимал өзгерістеріне бейімделу бойынша іс-шаралар жүргізу;
- ПГ шығарындыларының есебін және мониторингін жетілдіру;
- төмен көміртекті даму саласында мүдделі тараптармен өзара іс-қимылды кеңейту;
- табиғи газды энергетикалық пайдалану негізінде қызметтің жаңа бағыттарын қалыптастыру.

«АлЭС» АҚ климаттық саясат қағидаттарын іске асыру үшін Энергетикалық ауысу бағдарламасын (бұдан әрі – Бағдарлама) әзірледі, ол «Самрук-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 18 қарашадағы шешімімен (№16/24 хаттама) бекітілген «Самрук-Энерго» АҚ-тың 2060 жылға дейінгі Энергетикалық ауысу бағдарламасының екінші редакциясы негізінде әзірленді. «АлЭС» АҚ-тың 2060 жылға дейінгі Энергетикалық ауысу бағдарламасы Қазақстан Республикасының климаттық саясаты саласындағы жаһандық және ұлттық трендтерді назарға ала отырып әзірленді.

«АлЭС» АҚ-тың климаттық стратегиясы және Бағдарлама сценарийлері ПГ шығарындыларын азайту жөніндегі келесі бағдарларды айқындады:

Базалық – елеулі технологиялық серпілістер мен жаңа климаттық саясаттар болмаған жағдайда «Самрук-Энерго» АҚ-тың Корпоративтік экологиялық және энергетикалық мақсаттары шеңберінде дамуды модельдейтін базалық сценарий ретінде айқындалады. Ол тарихи деректерді экстраполяциялауға негізделген және энергетикалық сектор дамуының инерциялық жолын көрсетеді.

Декарбонизация – «Самрук-Энерго» АҚ мен «АлЭС» АҚ-тың экологиялық және энергетикалық мақсаттарын іске асыру шеңберінде көміртегі ізін кезең-кезеңімен азайтуды көздейтін қалыпты декарбонизация сценарийі. Сөзсіз нысаналы сценарий және оқиғалар дамуының оңтайлы нұсқасы болып табылады.

Терең декарбонизация – Қазақстан Республикасының 2060 жылға қарай ПГ антропогендік шығарындылары мен олардың сіңірілуі арасындағы теңгерімге қол жеткізу жөніндегі ұзақ мерзімді экологиялық және энергетикалық мақсаттары шеңберінде айқындалады.

Қазақстанның климаттық саясатын, жаһандық трендтерді және меншікті мақсаттарын ескере отырып, Қоғам декарбонизация сценарийінде алдына мынадай міндеттер қояды:

− 2060 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу (негізгі міндет);

− Базалық жылға қатысты Компанияның үлестік ПГ шығарындыларын 2050 жылға қарай ≥75%-ға, 2060 жылға қарай ≥100%-ға төмендету (мониторингтік міндет).

Декарбонизацияның жаһандық және жергілікті процестерінің белгісіздігін назарға ала отырып, Компания мынадай нысаналы көрсеткіштермен терең декарбонизацияның амбициялық сценарийін қабылдайды:

− 2050 жылға қарай көміртегі бейтараптығына қол жеткізу (негізгі міндет);

− Базалық жылға қатысты Компанияның үлестік ПГ шығарындыларын 2050 жылға қарай ≥100%-ға, 2060 жылға қарай ≥100%-ға төмендету (мониторингтік міндет).

2025 жылы «АлЭС» АҚ 2022-2025 жылдарға арналған Парниктік газдар шығарындыларына квоталарды бөлудің ұлттық жоспарының (бұдан әрі – ҰЖ) қолданылу кезеңі бойынша парниктік газдар шығарындыларына түгендеу жүргізді. Төменде 2025 жылғы нақты көрсеткіштер келтірілген.

2025 жылғы парниктік газдар шығарындылары (Scope 1)

Парниктік газдар шығарындылары түрлері бойынша	Өлшем бірліктері	2025 жылға арналған квота	2025
CO2	CO2 тонна	5 949 562	5 559 096
CH4	тонна CO2экв.	белгіленбейді	1 349,379
N2O	тонна CO2экв.	белгіленбейді	12 539,641

2025 жылғы парниктік газдар шығарындыларының көлемін валидация және верификация жөніндегі орган – «ЭКОСЕРВИС-С» ЖШС верификациялады, парниктік газдарды түгендеу туралы есеп қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға белгіленген мерзімде жіберіліп, ескертусіз қабылданды.

«Самрук-Энерго» АҚ компаниялар тобындағы қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарына сәйкес «АлЭС» АҚ гидрофторкөміртектер (ГФК) шығарындыларының мөлшерін анықтады. Төменде 2025 жылғы нақты көрсеткіштер келтірілген.

Парниктік газдардың түрлері бойынша шығарындылары	Өлшем бірліктері	2025
ГФК	тонна	262,1

Scope 3 шеңберінде «АлЭС» АҚ парниктік газдардың жанама шығарындыларының (CO_2-эквивалент) есептеулері жүргізілетін зерттеу жүйесінің шекараларын қарастырды.

«АлЭС» АҚ үшін есептеулер мынадай санаттар бойынша жүргізілді: 1 - Сатып алынған тауарлар мен қызметтер; 2 - Сатып алынған күрделі тауарлар; 4 - Шикізатты және сатып алынған тауарларды тасымалдау; 5 - Қызмет процесінде түзілетін қалдықтар; 6 - Іскерлік сапарлар; 7 - Қызметкерлерді тасымалдау (жұмысқа және жұмыстан).

Scope 3 бойынша жалпы шығарындылардың есебі төмендегі кестеде көрсетілген.

1, 2, 4, 5, 6, 7-санаттар	Scope 3 шығарындылары тCO2экв.
Барлығы	**89 592,401**

2025 жылы өндірістік қызметке климаттың өзгеруінің теріс әсерін барынша азайтуға бағытталған іс-шаралар жүргізілді. Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бағдарламаларына сәйкес іс-шаралар әзірленіп, іске асырылды, бұл парниктік газдар шығарындыларын 24,5 мың тоннаға төмендетуге мүмкіндік берді. Климаттық тәуекелдер және энергия тиімділігін арттыру бойынша жүргізілген іс-шаралар туралы егжей-тегжейлі ақпарат Е аспектісі. Табиғатты қорғау бөлімінде келтірілген.

«АлЭС» АҚ-ның корпоративтік басқару жүйесі өз қызметінің экологиялық және әлеуметтік аспектілерінің маңыздылығын түсінуге және, соның салдарынан, барлық мүдделі тараптардың мүдделерін ескеру қажеттілігіне бағдарланған.

«АлЭС» АҚ стратегиялық мақсаттарға қол жеткізудің сенімді негізін қамтамасыз ете отырып, климаттық тәуекелдерді басқаруға бірінші кезектегі мән береді. Ол парниктік газдар шығарындыларын азайту бойынша міндеттемелерді өз еркімен қабылдай отырып, декарбонизация қағидаттарын іске асыру үшін энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды белсенді іске асырады.

Төменде «АлЭС» АҚ-да климаттық мәселелерді басқару құрылымы келтірілген.

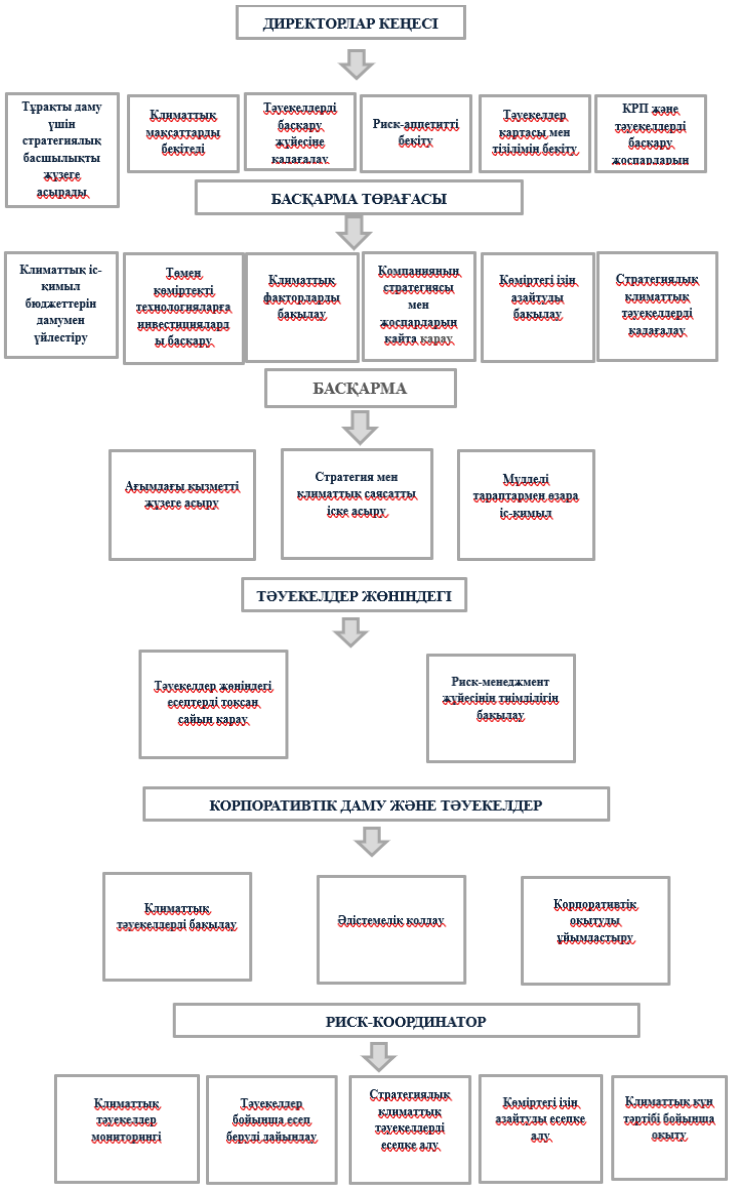

ТАБИҒАТТЫ ҚОРҒАУ.
СУ РЕСУРСТАРЫН ҰТЫМДЫ ПАЙДАЛАНУ

«АлЭС» АҚ-ның өндірістік қызметі қоршаған ортаға әсерді барынша азайтуға, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалануға және биоалуантүрлілікті сақтауға бағытталған.

«АлЭС» АҚ мүдделі жұртшылық алдында табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану және қолайлы қоршаған ортаны сақтау үшін жауапкершілікті мойындайды және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалануды, жаңа қолжетімді, аз қалдықты, экологиялық қауіпсіз технологияларды, жабдықтарды, материалдарды енгізу есебінен қоршаған ортаға әсерді біртіндеп төмендетуді, климаттың өзгеруіне бейімделу жөніндегі іс-шараларды іске асыруды және қоршаған ортаға ықтимал залалды болдырмауды кепілдендіреді.

«АлЭС» АҚ болашақ ұрпақ үшін экономикалық өсу мен қолайлы қоршаған ортаны сақтаудың теңдестірілген және әлеуметтік қолайлы үйлесімі деп түсінілетін тұрақты даму қағидаттарын ұстанады.

- **Парниктік газдар шығарындылары**

«АлЭС» АҚ 2025 жылы экологиялық қызметті ашық жүзеге асыру үшін 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО, БЖК-да Ұлттық жоспардың қолданылу кезеңі бойынша парниктік газдар шығарындыларына түгендеу жүргізді.

2022-2025 жылдарға арналған парниктік газдар шығарындыларына квоталарды бөлу (бұдан әрі – ҰЖ). ҰЖ бойынша «АлЭС» АҚ үшін 2025 жылға 5 949,562 мың тонна берілді. 2025 жылы іс жүзінде тұтастай «АлЭС» АҚ бойынша парниктік газдар шығарындыларының көлемі 5 559,096 мың тоннаны құрады, оның ішінде: Б.Оразбаев атындағы 1-ЖЭО бойынша 475,285 мың тонна; А. Жақұтов атындағы 2-ЖЭО бойынша 3 694,452 мың тонна, 3-ЖЭО бойынша – 1 170,772 мың тонна, БЖК бойынша – 218,587 мың тонна.

2022–2025 жылдардағы парниктік газдар шығарындыларының көлемі (Scope 1)

Парниктік газдар шығарындылары түрлері бойынша	Өлшем бірліктері	2022	2023	2024	2025
CO2	тонна CO2	5 675 899	5 787 876	5 619 013	5 559 096
CH4	тонна CO2экв.	1 200,2	1 389,9	1 345,876	1 349,379
N2O	тонна CO2экв.	14 692,6	12 929,6	12 535,0	12 539,641
Табысқа шаққандағы парниктік газдар шығарындылары	млн т CO2-экв/млн теңге	0,00007	0,00006	0,00004	0,000058

ҰЖ-ға қатысты квоталардың күтілетін профициті – 90,466 мың тоннаны құрайды. 2025 жылы энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды өткізу есебінен тұтастай парниктік газдар шығарындыларының көлемі 24,5 мың тоннаға қысқартылды.

2025 жылғы парниктік газдар шығарындыларының көлемі валидация және верификация жөніндегі орган – «ЭКОСЕРВИС-С» ЖШС-мен верификацияланды, парниктік газдарды түгендеу туралы есеп белгіленген мерзімде қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға жіберіліп, ескертусіз қабылданды.

«Самрук-Энерго» АҚ компаниялар тобындағы қоршаған ортаны қорғау мәселелерін басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарына сәйкес «АлЭС» АҚ гидрофторкөміртектер (ГФУ), перфторкөміртектер (ПФУ), күкірт гексафториді (SF6), азот трифториді (NF3) сияқты парниктік газдар шығарындыларының мөлшерін анықтады.

Парниктік газдардың түрлері бойынша шығарындылары	Өлшем бірліктері	2023	2024	2025
МКБ	тонна	116,2	133,9	262,1
ПФУ	тонна	жоқ	жоқ	жоқ
SF6	тонна	жоқ	жоқ	жоқ
NF3	тонна	жоқ	жоқ	жоқ

Scope 2 шеңберінде сатып алынған және тұтынылған электр энергиясын, буды, жылуды немесе салқындатуды өндіруден болатын шығарындылар сандық бағалауға жатады. «АлЭС» АҚ электр және жылу энергиясын, буды сатып алмайтындықтан, парниктік газдар шығарындыларының көлемі есептелмейді.

Scope 3 шеңберінде «АлЭС» АҚ зерттелетін жүйенің шекараларын қарастырды, оның шеңберінде парниктік газдардың жанама шығарындылары (CO_2-эквивалент) есептелді. Әдіснамалық тәсіл ретінде «өндіруден кәдеге жаратуға дейінгі» қағидаты (cradle-to-grave тәсілі) қабылданды. Парниктік газдардың жанама шығарындыларын (Scope 3) есептеу үшін 2024 жыл базалық жыл болып қабылданды. «АлЭС» АҚ жоспарында жыл сайынғы негізде парниктік газдардың жанама шығарындыларының (Scope 3) есебін жүргізу көзделген.

Жүйе шекаралары өнімдер мен көрсетілетін қызметтердің бүкіл тіршілік циклін: шикізатты (оның ішінде көмірді) өндіруден, өндіруден, тасымалдаудан, пайдаланудан бастап түпкілікті өнімді кәдеге жаратуға дейінгі кезеңді қамтиды. Есептеулерге «АлЭС» АҚ қызметінің нәтижесінде туындайтын, бірақ оның тікелей операциялық бақылауынан тыс жүретін жанама шығарындылар ғана енгізілді.

Scope 3 жанама шығарындылары 15 түрлі Санатқа бөлінген. Мұндай бөлу парниктік газдардың барлық ықтимал шығарындыларын есепке алудың барынша қолайлы болуы үшін жасалған. Сондай-ақ осы 15 санат жеткізу тізбегіндегі ағындардың екі түріне: тиісінше кіріс (Upstream emissions) және шығыс (Downstream emissions) ағындарына бөлінеді.

Кіріс ағындарына Scope 1 және 2-де есепке алынған шығарындыларды қоспағанда, ұйым сатып алған шикізаттан, тауарлардан және көрсетілетін қызметтерден болатын шығарындылар енгізілген. Бұл шығарындылар сатып алынатын өнімді жасау кезінде кәсіпорындардан тыс жерде пайда болады. Тиісінше, шығыс ағындарына «АлЭС» АҚ өндірген өнімді пайдаланудан және оның тіршілік циклін аяқтаудан «АлЭС» АҚ-ның өндірістік департаменттері шегінен тыс жерде пайда болатын шығарындылар енгізілген.

«АлЭС» АҚ үшін есептеулер мына санаттар бойынша жүргізілді: 1 - Сатып алынған тауарлар мен көрсетілетін қызметтер; 2 - Сатып алынған күрделі тауарлар; 4 - Шикізат пен сатып алынған тауарларды тасымалдау; 5 - Қызмет процесінде түзілетін қалдықтар; 6 - Іскерлік сапарлар; 7 - Қызметкерлерді тасымалдау (жұмысқа және жұмыстан).

Өндірістік қызметтің ерекшелігіне байланысты қалған санаттар қолданылмады.

Осылайша, зерттеу шекаралары шеңберінде келесі санаттар бойынша Scope 3 парниктік газдар шығарындылары бағаланбады: 3 - Энергияны тұтынудан болатын басқа жанама шығарындылар – Беру кезіндегі шығындар, 8 – Жалға алынған активтер, 9-санат – Дайын өнімді тасымалдау және жеткізу, 10 - Дайын өнімді тасымалдау және жеткізу, 11-санат – Дайын өнімді пайдалану, 12 - Сатылған өнімді кәдеге жарату, 13 – Жалға берілген активтер, 14 – Франшиза, 15 – Инвестициялар.

3-санат - Энергияны тұтынудан болатын басқа жанама шығарындылар – Беру кезіндегі шығындар – тұтынылатын отын мен энергиядан болатын шығарындылар Scope 1 мен Scope 2-де есепке алынғандықтан алынып тасталды. «АлЭС» АҚ-да қызметтер түрінде сатып алынған энергияның немесе отынның қосымша түрлері (мысалы, орталықтандырылған жылумен жабдықтау) жоқ.

8-санат – Жалға алынған активтер – өндірістік объектілер мен көлік құралдарының көпшілігі «АлЭС» АҚ өндірістік департаменттерінің иелігінде немесе теңгерімінде. Жалға алынатын техниканы пайдалану өте аз және шығарындылардың жалпы көлеміне елеулі үлес қоспайды.

8-санат есептелмейді, себебі:

- компания өз операциялық бақылауынан тыс жалға алынған активтерді пайдаланбайды;

- барлық негізгі өндірістік және қосалқы қорлар, оның ішінде жабдықтар, ғимараттар, техника, ұйымға тиесілі немесе толығымен оның бақылауында;

- GHG Protocol тәсіліне сәйкес, егер операциялық бақылауда болса, жалға алынатын объектілер (бар болған жағдайда) Scope 1 және 2-ге енгізіледі.

Тиісті шығарындылар көздері болмағандықтан, 8-санат «АлЭС» АҚ өндірістік департаменттерінің қызметіне қолданылмайды деп танылып, Scope 3 есебінен шығарылды.

9-санат - Өнімді тасымалдау және бөлу:

Бұл санат қолданылмайды, себебі:

- Өнім (электр энергиясы) желіге беріледі, одан әрі бөлуді кәсіпорынмен байланысты емес энергия жүйелерінің тәуелсіз операторлары жүзеге асырады.

- Электр энергиясын физикалық тасымалдау дәстүрлі мағынада көлікті пайдалануды талап етпейді (мысалы, тауарларды жүк автомобильдерімен немесе теміржол көлігімен тасымалдау сияқты).

- «АлЭС» АҚ электр энергиясының соңғы тұтынушыға дейінгі логистикасын немесе дистрибуциясын бақыламайды және ұйымдастырмайды.

Scope 3 9-санаты «АлЭС» АҚ-ға қолданылмайды, себебі өндірістік департаменттер жүзеге асыратын, өнімді тарату бойынша тасымалдау немесе логистикалық қызмет жоқ.

10-санат - Дайын өнімді тасымалдау және жеткізу – қолданылмайды.

Санатқа ұйым сатқан өнімді соңғы пайдаланғанға дейін кейіннен өңдеу немесе түрлендіру процесінде пайда болатын жанама шығарындылар кіреді.

Кәсіпорынның өнімі – электр энергиясы, көмір, олар сатылғаннан кейін кейінгі физикалық өңдеуге немесе түрлендіруге жатпайды. Электр энергиясы мен көмірді соңғы тұтынушылар (халық, кәсіпорындар, ұйымдар) қосымша қайта өңдеусіз тікелей пайдаланады.

Демек, сатылған өнімді өңдеу немесе түрлендіру нәтижесінде шығарындылар тудыратын процесс жоқ.

11-санат - Дайын өнімді пайдалану – алынып тасталды.

Санат компания сатқан өнімді түпкілікті тұтынушының пайдалануы нәтижесінде туындайтын парниктік газдар шығарындыларын қамтиды, егер бұл пайдалану процесі шығарындылар тудыратын болса.

Бұл санат қолданылмайды, себебі:

- Негізгі өнім – электр энергиясын әртүрлі секторлардағы (тұрмыс, өнеркәсіп, қызметтер) тұтынушылардың кең ауқымы пайдаланады.

- Электр энергиясының қалай пайдаланылатынына бақылау жоқ — «АлЭС» АҚ оның түпкілікті қолданылу тәсілін немесе тиімділігін анықтамайды.

- GHG Protocol әдістемелік ұсынымдарына сәйкес, желіге берілетін энергияны пайдалану әдетте энергия генераторлары үшін 11-санатта ескерілмейді, ал тұтынушыда Scope 2-ге жатқызылады.

Scope 3 11-санаты «АлЭС» АҚ-ға қолданылмайды, себебі ол түпкілікті тұтынушылардың сатылған электр энергиясын пайдалану сипатын бақыламайды және анықтамайды.

12-санат - Сатылған өнімді кәдеге жарату. Санат сатылған өнімнің қызмет ету мерзімі аяқталғаннан кейін оны кәдеге жаратумен немесе қайта өңдеумен байланысты шығарындыларды қамтиды.

«АлЭС» АҚ-ның негізгі өнімі – тікелей тұтынылатын және пайдаланғаннан кейін физикалық қалдықтар түзбейтін электр және жылу энергиясы. Энергияның бір түрі ретінде электр энергиясының кәдеге жаратуға немесе қайта өңдеуге жататын қалдық материалдық өнімі жоқ. Ұзақ мерзімді пайдаланылатын өнімнен айырмашылығы, көмірдің кәдеге жаратуды талап ететін қалдық массасы немесе компоненттері болмайды.

«АлЭС» АҚ-ның қызметі парниктік газдардың қосымша шығарындыларын тудыруы мүмкін кәдеге жарату немесе қалдықтармен жұмыс істеу процестерін түзбейді.

13-санат - Жалға берілген активтер.

Бұл санатқа компанияның меншігінде жоқ, бірақ оның операциялық қызметі аясында пайдаланылатын жалға алынған активтерді пайдаланумен байланысты шығарындылар жатады.

«АлЭС» АҚ downstream-тізбегі шеңберінде парниктік газдар шығарындыларын тудыруы мүмкін, өзінің операциялық бақылауынан тыс активтерді жалға алмайды. Бұл санат қолданылмайды.

14-санат – Франшиза.

Бұл санатқа есеп беретін компанияның брендімен франшиза бойынша жұмыс істейтін, бірақ оның тікелей иелігіне немесе операциялық бақылауына кірмейтін ұйымдардың қызметі нәтижесінде туындайтын парниктік газдар шығарындылары жатады.

«АлЭС» АҚ өз қызметінде франчайзинг моделін қолданбайды.

15-санат - Инвестициялар - Scope 3 шеңберінде компанияның инвестициялық немесе кредиттік қызметінің нәтижесінде туындайтын парниктік газдар шығарындыларын қамтиды. Бұл шығарындылар жанама болып табылады және оларға қаражат салынған бөгде ұйымдардың қызметімен байланысты.

«АлЭС» АҚ «Самрук-Энерго» АҚ-ның еншілес кәсіпорны болып табылады және дербес инвестициялық немесе кредиттік қызметті жүзеге асырмайды, сондықтан 15-санат қолданылмайды.

Scope 3 бойынша жалпы шығарындылардың есебі төмендегі кестеде көрсетілген.

7.8-кесте – «Алматы электр станциялары» АҚ-ның санаттар бойынша Scope 3 жалпы ПГ шығарындылары

Санаттар	Scope 3 шығарындылары, тCO2экв.
1-санат	18 156,572
2-санат	3 873,314
4-санат	59 888,460
5-санат	6 948,430
6-санат	166,048
7-санат	559,577
Барлығы	**89 592,401**

Осылайша, Scope 3 бойынша парниктік газдардың жалпы шығарындылары 89 592,401 тCO2 экв. құрады.

Кестеге сүйене отырып, шығарындылардың әр санатының маңыздылығын «АлЭС» АҚ-ның жалпы шығарындыларынан пайыздық арақатынаста есептеуге болады.

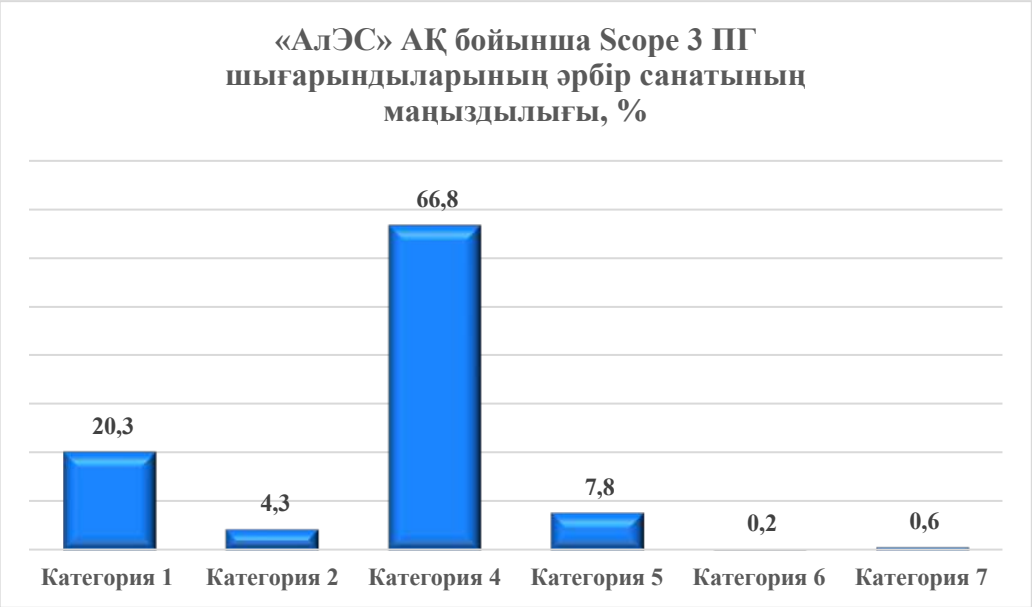

Көрсеткіштерді талдау негізінде «АлЭС» АҚ бойынша ПГ жалпы шығарындыларындағы Scope 3 санаты бойынша парниктік газдар шығарындыларының үлесі пайыздық арақатынаста 1,6%-ды құрайды деп қорытынды жасауға болады.

Төменде ««АлЭС» АҚ-ның ПГ жалпы шығарындыларындағы Scope 3 шығарындыларының арақатынасы» диаграммасы келтірілген.

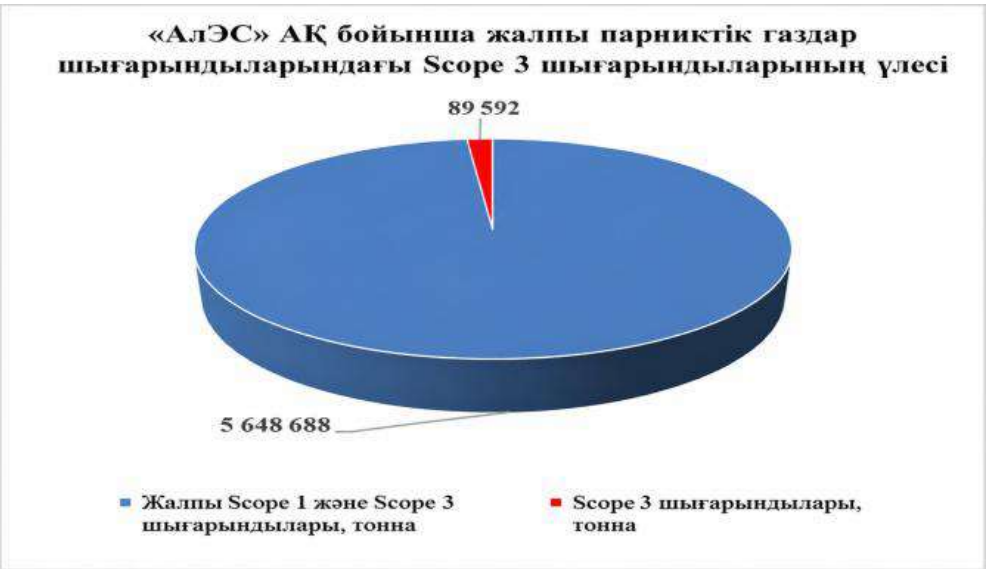

Генерацияның көміртегі қарқындылығы

«АлЭС» АҚ-ның көміртегі қарқындылығы көрсеткіштері 2025 жылғы тікелей парникалық газ шығарындыларын (Scope 1) Қазақстан Республикасы электр энергетикасы секторының орташа салалық көрсеткіштерімен салыстыру арқылы бағаланды.

Мұндай тәсіл климаттық ақпаратты ашудың халықаралық стандарттарына, соның ішінде IFRS S2 Climate-related Disclosures және GHG Protocol Corporate Standard стандарттарына сәйкес келеді.

IFRS S2 және GHG Protocol-ға сәйкес Scope 1 шығарындылары «АлЭС» АҚ-ның бақылауындағы көздерден, соның ішінде қазандық агрегаттарында отынды жағудан болатын парникалық газдардың тікелей шығарындылары болып табылады.

Электр энергетикасы кәсіпорындары үшін көміртексыйымдылықтың негізгі көрсеткіші – CO_2-экв шығарындылары көлемінің өндірілген электр және жылу энергиясына немесе компанияның қаржылық нәтижесіне қатынасы. IFRS S2 Electric Utilities & Power Generators секторы үшін SASB/ISSB салалық метрикаларын пайдалануды ұсынады.

«АлЭС» АҚ-ны бағалау шеңберінде көміртексыйымдылықтың мынадай формуласы пайдаланылды:

өндірілген электр энергиясының бірлігіне:

CI = 1-қамту шығарындылары (tCO2e) / Өндірілген электр энергиясы (MWh)

мұндағы:

CI — көміртексыйымдылық көрсеткіші;

Scope 1 emissions — парниктік газдардың тікелей шығарындылары, т CO_2-экв.;

Electricity generation — өндірілген электр энергиясының көлемі, МВт·сағ.

және

өндірілген жылу энергиясының бірлігіне:

$CI_{heat=Scope}$ 1 emissions (tCO2e)/Heat generation (Gcal)

Scope 1 emissions — парниктік газдардың тікелей шығарындылары, т CO_2-экв.;

Heat generation — өндірілген жылу энергиясының көлемі, Гкал.

«АлЭС» АҚ-ның көміртек сыйымдылығын бағалау үшін оның Scope 1 көрсеткіштері Қазақстанның ірі энергетикалық компаниялары: Самрук-Энерго және KEGOC компанияларымен салыстырылды.

Мұндай салыстырмалы талдау климаттық көрсеткіштердің салалық бенчмаркингі жөніндегі IFRS S2 және GHG Protocol халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкес келеді.

- өндірілген электр энергиясының бірлігіне:

Компания	Қызметтің негізгі түрі	Генерация түрі	Болжамды көміртек сыйымдылығы	Сипаттама
«АлЭС» АҚ	Алматыны электрмен және жылумен жабдықтау	Көмір + ішінара газ	0,9–1,0 т CO_2-е/МВт·сағ	Жоғары көміртегі сыйымдылығы
Екібастұз-1 МЭС	Көмір генерациясы	Көмір	1,0–1,2 т CO_2-е/МВт·сағ	Өте жоғары
ЭГРЭС-2	Көмір генерациясы	Көмір	0,9–1,1 т CO_2-е/МВт·ч	Жоғары
«Самұрық-Энерго» АҚ	Электр энергиясын өндіру	Негізінен көмір	0,8–1,0 т CO_2-е/МВт·сағ	Салалық орташа деңгейден жоғары
KEGOC	Электр энергиясын жеткізу	Желілік инфрақұрылым	<0,05 т CO_2-е/МВт·сағ	Төмен көміртек сыйымдылығы

- өндірілген жылу энергиясының бірлігіне:

Компания	Негізгі қызмет түрі	Генерация түрі	Бағдарлы көміртек-сыйымдылық	Сипаттама
«АлЭС» АҚ	Алматыны электрмен және жылумен жабдықтау	Көмір + ішінара газ	көмір - 0,35–0,45 т CO_2-е/Гкал	Жоғары көміртегі сыйымдылығы

			газ - 0,18–0,25 т CO_2-е/Гкал	
ЭГРЭС-1	Көмір генерациясы	Көмір	0,45–0,55 т CO_2-е/Гкал	Өте жоғары
Қазақстанның газ ЖЭО-лары	Газ генерациясы	Газ	0,18–0,30 т CO_2-е/Гкал	Орташадан төмен
«Самрук-Энерго» АҚ	Электр энергиясын өндіру	Негізінен көмір	0,35–0,50 т CO_2-е/Гкал	Сала бойынша орташадан жоғары

1-Қамту шеңберінде «АлЭС» АҚ-ның 2025 жылғы генерациясының көміртектік қарқындылығы 2022-2024 жж. алдыңғы кезеңдерімен салыстырғанда есептелді. Парниктік газдар шығарындыларының көлемі жағылған отынның көлеміне, отынның сипаттамасына тікелей байланысты.

№ р/с	Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2022	2023	2024	2025
1	CO2 шығарындылары	тонна	5 675 899	5 787 877	5 619 013	5 559 096
2	Электр энергиясын өндіру	МВт·сағ	4 039 025	3 954 773	3 723 258	3 830 134
3	Жылу энергиясын өндіру	Гкал	5 550 462	5 851 848	6 083 619	5 920 172
4	Электр энергиясын өндіруге кететін CO2-нің үлестік шығарындылары	тCO2/МВт-сағ	0,988	1,001	1,002	0,972
5	Жылу энергиясын өндіруге шаққандағы меншікті CO2 шығарындылары	тCO2/Гкал	0,304	0,312	0,310	0,310

Энергетикалық ауысу және парниктік газдар шығарындыларын қысқарту бағдарламасы

«АлЭС» АҚ парниктік газдар шығарындыларын қысқарту бойынша міндеттемелерді өз мойнына алды. Осы мақсатта «АлЭС» АҚ 2026-2060 жылдарға арналған Энергетикалық ауысу бағдарламасын әзірледі.

Бағдарлама сценарийлері ПГ шығарындыларын қысқарту бойынша келесі бағдарларды айқындады:

✓ Қысқа мерзімді (базалық) (2025-2030 жж.) - «Самұрық-Энерго» АҚ мен «АлЭС» АҚ корпоративтік экологиялық және энергетикалық мақсаттары шеңберінде бесжылдық кезеңге айқындалады.

↓ CO_2 шығарындыларының 20–30%-ға төмендеуі

↓ көмір үлесінің <60%-ға дейін төмендеуі

СЭС-терді дамыту/жаңғырту/салу.

✓ Орта мерзімді (көміртексіздендіру) (2030–2040 жж.) - «Самұрық-Энерго» АҚ мен «АлЭС» АҚ-ның ұзақ мерзімді корпоративтік экологиялық және энергетикалық мақсаттарының шеңберінде он жылдық кезеңге айқындалады.

көмір станцияларын консервациялау;

газ отынымен жұмыс істейтін жаңа көздерді дамыту, СЭС-терде жаңа қуаттарды іске қосу.

✓ Ұзақ мерзімді (тереңдетілген көміртексіздендіру) (2041–2060 жж.) - Қазақстан Республикасының 2060 жылға қарай парниктік газдардың антропогендік шығарындылары мен олардың сіңірілуі арасындағы теңгерімге қол жеткізу жөніндегі ұзақ мерзімді экологиялық және энергетикалық мақсаттары шеңберінде айқындалады.

көміртекті бейтараптылық

Генерацияның 70–80%-ы — таза энергия.

Климаттың өзгеруін шектеу жөніндегі жаһандық трендтердің маңыздылығына және дәстүрлі генерацияға негізделген өндірістік қызметпен байланысты тәуекелдерге байланысты, «Самрук-Энерго» АҚ-ның еншілес ұйымы ретінде «АлЭС» АҚ 2060 жылға дейін қоршаған ортаға өзінің теріс әсерін 2060 жылға қарай көміртекті ізді азайту жолымен барынша азайтады.

➢ **Ластаушы заттар шығарындылары**

«АлЭС» АҚ өндірістік департаменттердің өнім өндіруі кезінде атмосфералық ауаға ластаушы заттар шығарындыларын азайту бойынша міндеттемелер қабылдады. Эмиссияларды азайту үшін 2025 жылы қоршаған ортаны қорғау жөніндегі мынадай іс-шаралар іске асырылды:

- күл тұтқыш құрылғылардың тазарту дәрежесін сақтау жөніндегі жұмыстар жүргізілді;
- ауа жылытқыштардың текшелері жөнделді және ауыстырылды;
- қазандық агрегаттарының оттықтары, эмульгаторлар жөнделді;
- ПӘК-ті арттыру жөніндегі іс-шаралар жүргізілді;
- қазандық агрегаттарының технологиялық циклiндегі бұзушылықтар жойылды;
- 1, 2, 3-ЖЭО-ның қазандық агрегаттарында, аспирациялық қондырғыларында режимдік-жөндеу жұмыстары жүргізілді.

Сондай-ақ, 2025 жылы «АлЭС» АҚ Алматы 2-ЖЭО мен 3-ЖЭО-ны жаңғырту және қайта жаңарту жобаларын іске асыру бойынша жұмысты жалғастырды. Жобалар іске асырылғаннан кейін төмендеуге озық қолжетімді технологияларды ендіру жөніндегі Қазақстан Республикасының талаптары деңгейінде атмосфераға зиянды заттардың шығарындыларын қамтамасыз ететін тиімді газ-турбиналы қондырғыларда табиғи газды пайдалану есебінен қол жеткізіледі.

2025 жылы «АлЭС» АҚ бойынша жалпы нақты эмиссиялар көлемі 2024 жылмен салыстырғанда 0,1%-ға төмендеп, рұқсат етілген 54,424 мың тонна көлем кезінде 47,477 мың тоннаны құрады. Салыстыру үшін: 2024 жылы ол рұқсат етілген 56,153 мың тонна көлем кезінде 47,503 мың тоннаны, 2023 жылы рұқсат етілген 57,065 мың тонна көлем кезінде 48,861 мың тоннаны құрады.

2022–2025 жылдардағы ластаушы заттар шығарындыларының көлемі, мың тонна

Ластаушы заттар	2022	2023	2024	2025
NOx	11,078	11,286	10,963	10,363
SOx	25,557	25,820	25,086	25,352
Қатты бөлшектер	8,212	8,614	8,349	8,489
CO	3,115	3,095	3,019	2,993
Ұшпа органикалық қосылыстар (ҰОҚ)	0,032	0,035	0,050	0,111
Өзге газ тәрізділер	0,044	0,011	0,036	0,169
Барлығы	**48,038**	**48,861**	**47,503**	**47,477**
Тұрақты органикалық ластағыштар (ТОЛ)	жоқ	жоқ	жоқ	жоқ
Қауіпті ауа ластағыштары (ҚАЛ)	48,038	48,861	47,503	47,477
Меншікті шығарындылар г/кВтсағ	8,63	8,74	8,81	8,7
Табысқа қатысты зиянды заттардың меншікті шығарындылары	0,00056	0,00051	0,00038	0,00037

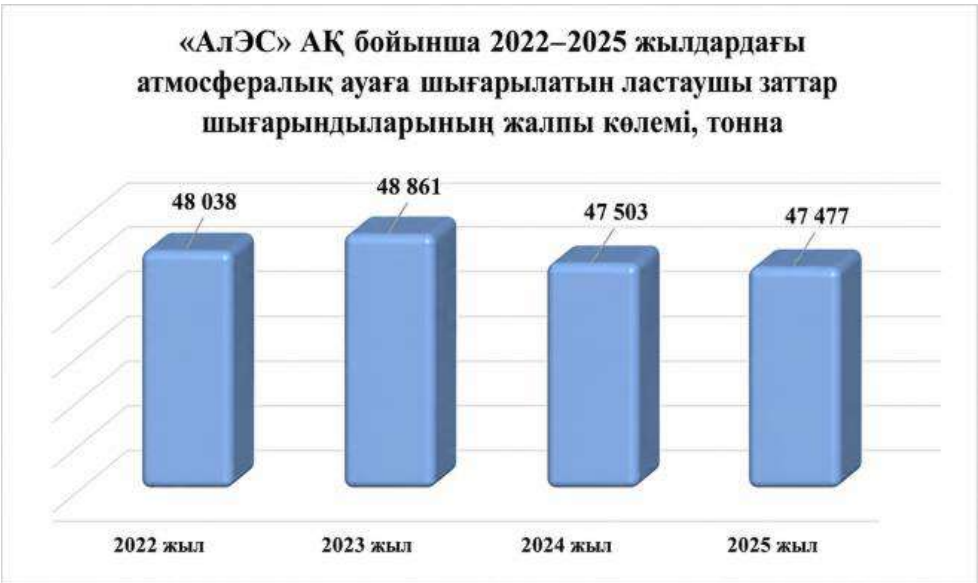

1-ЖЭО

2025 жылы атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары рұқсат етілген 1 436,466 тонна кезінде 783,795 тоннаны құрады (дүркінді шығарындыларды қоса алғанда). Есепті жылы атмосфераға ластаушы заттардың жалпы шығарындылары 52,205 тоннаға (-6%) төмендеді, себебі 2025 жылы мазут жағылмады, ал 2024 жылы 5 802 тонна мазут жағылды.

Көрсеткіш	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаға шығарындылардың көлемі, тонна	803,6	904,6	836,0	783,8

2-ЖЭО

2025 жылы атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары рұқсат етілген 37 581,169 тонна кезінде 36 548,334 тоннаны құрады (дүркінді шығарындыларды қоса алғанда). Есепті жылы атмосфераға ластаушы заттардың жалпы шығарындылары 360 тоннаға (+0,9%) ұлғайды, бұл 2024 жылмен салыстырғанда 2025 жылы электр энергиясын өндірудің 4%-ға артуына байланысты.

Көрсеткіш	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаға шығарындылардың көлемі, тонна	35 037,990	36 909,985	36 188,081	36 548,334

3-ЖЭО

2025 жылы 3-ЖЭО департаментінен атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары рұқсат етілген 13 965,162 тонна кезінде 9 780,602 тоннаны құрады (дүркінді шығарындыларды қоса алғанда). Есепті жылы атмосфераға ластаушы заттардың жалпы шығарындылары 2024 жылмен салыстырғанда 2025 жылы электр энергиясын өндірудің 8%-ға төмендеуіне байланысты 473 тоннаға (-5%) азайды.

Көрсеткіш	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаға шығарындылар көлемі, тонна	11 944,728	10 774,274	10 253,273	9 780,602

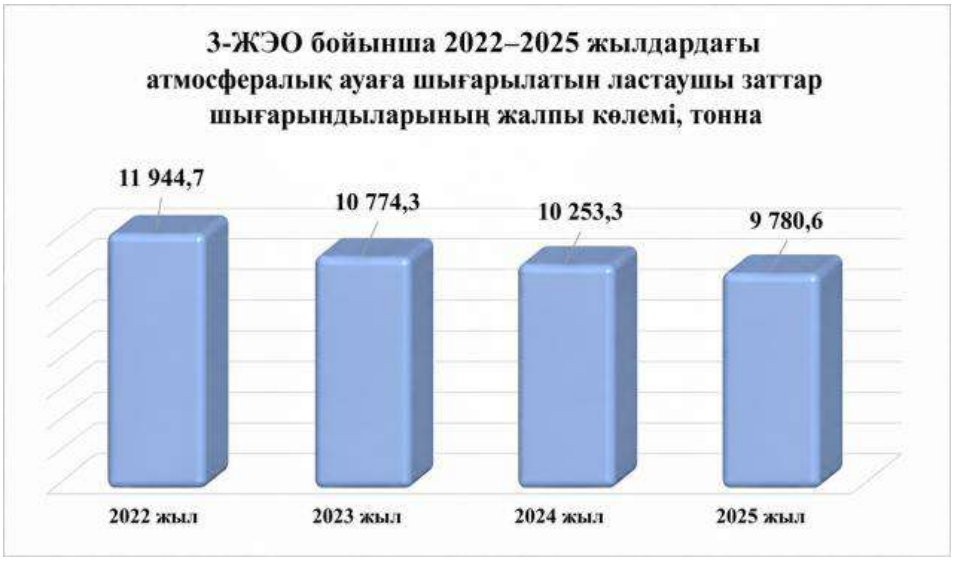

БЖК

2025 жылы БЖК-дан атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары рұқсат етілген 1 288,936 тонна кезінде 214,709 тоннаны құрады. Есепті жылы атмосфераға ластаушы заттардың жалпы шығарындылары 2024 жылмен салыстырғанда 2025 жылы жылу энергиясын өндірудің төмендеуіне байланысты 1,5 тоннаға (-0,8%) азайды.

Көрсеткіш	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаға шығарындылар көлемі, тонна	243,012	262,968	216,304	214,709

Қапшағай СЭС

2025 жылы Қапшағай СЭС-тен атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары рұқсат етілген 1,258 тонна кезінде 1,258 тоннаны, ал жерүсті суларына ластаушы заттардың төгінділері рұқсат етілген 1,64898 тонна кезінде 1,5791 тоннаны құрады. Төгінділер көлемі 0,02306 тоннаға ұлғайды, бұл Қапшағай СЭС-індегі (№3 су шығару) нормативтік тазартылған шаруашылық-тұрмыстық сарқынды сулар төгіндісі көлемінің ұлғаюына байланысты.

Көрсеткіш	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаға шығарындылардың көлемі, тонна	1,432	1,258	1,258	1,258
Су объектілеріне төгінділер көлемі, тонна	1,535	1,522	1,556	1,579

СЭС каскады

2025 жылы СЭС каскадынан атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары – 1,5258 тоннаны құрады және 2,679 тонна шығарындылар лимитінен аспады.

Көрсеткіш	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаға шығарындылардың көлемі, тонна	1,542	1,576	1,699	1,5258

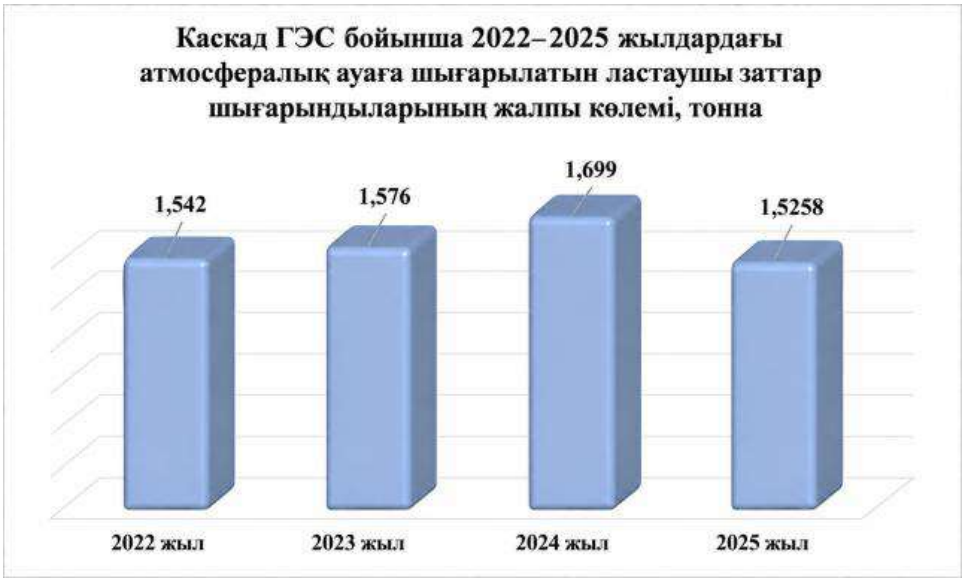

«Энергожөнде» ӨЖК

2025 жылы «Энергожөнде» ӨЖК-дан атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары 6,79995 тоннаны құрады. Есепті жылда атмосфераға ластаушы заттардың жалпы шығарындылары бойынша лимит асырылған жоқ.

Көрсеткіш	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаға шығарындылар көлемі, тонна	5,9840	5,9810	5,9819	6,7999

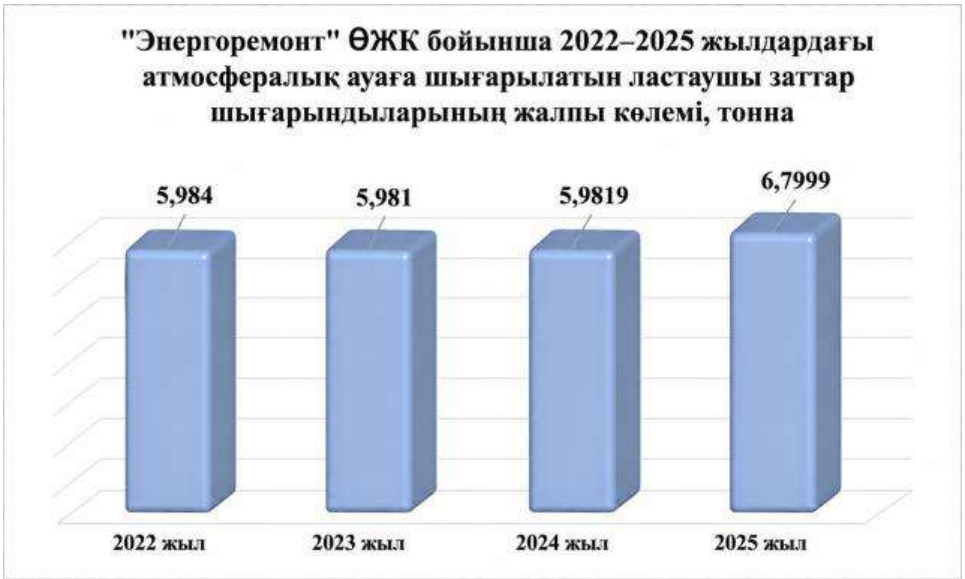

- **Су ресурстары**

«АлЭС» АҚ 1-ЖЭО, 2-ЖЭО және БЖК департаменттері үшін негізгі сумен жабдықтау көзі Алматы қ. энергетика және сумен жабдықтау басқармасының «Алматы Су» ШЖҚ-дағы МКК (бұдан әрі – «Алматы Су») болып табылады.

1-ЖЭО-ны сумен жабдықтау «Алматы Су» сорғы станциясынан диаметрі 1000 мм екі арынды құбыржол арқылы жүзеге асырылады. 2-ЖЭО-ны сумен жабдықтау «Алматы Су» Талғар жерасты су қоймасының №29 сорғы станциясынан диаметрі 700 мм екі құбыржол және диаметрі 800 мм екі құбыржол арқылы жүзеге асырылады.

1-ЖЭО-ға технологиялық қажеттіліктер үшін және 2-ЖЭО-ға тұзсыздандырылған су дайындау үшін берілетін шикі суды ішінара алмастыру үшін өзінің су тоғанының ұңғымалары пайдаланылады, сондай-ақ шарт негізінде 2-ЖЭО үшін техникалық су алу жүзеге асырылады.

3-ЖЭО-ны шаруашылық-ауыз сумен және өндірістік-техникалық сумен жабдықтау артезиан ұңғымаларындағы ведомстволық су тоғаны есебінен ұйымдастырылған. 3-ЖЭО-ның су тоғаны бір дара пайдалану ұңғымасынан және әрқайсысы екі пайдалану ұңғымасынан тұратын бес су тоғаны шоғырынан тұрады. Пайдалану ұңғымаларының тереңдігі 200-ден 300 м-ге дейін. 2025 жылы пайдалануда 11 ұңғыма болды.

СЭС каскады үшін электр энергетикасы қажеттіліктеріне сумен жабдықтау көзі Үлкен Алматы көлі мен Үлкен Алматы өзенінің бассейні болып табылады. СЭС каскадын шаруашылық-ауыз сумен жабдықтау шарт негізінде жүзеге асырылады.

Электр энергиясын өндіруге және Қапшағай СЭС-інің технологиялық қажеттіліктеріне су алу Қапшағай су қоймасынан, ал шаруашылық-тұрмыстық қажеттіліктерге – Николаев жерасты су кен орнының жерасты ұңғымаларынан жүзеге асырылады.

«АлЭС» АҚ 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО және БЖК департаменттері бойынша су тұтынуды және су бұруды есептеу ҚР Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің Су ресурстары комитетімен келісілген Су тұтыну мен су бұрудың жеке ағымдағы теңгерімдік нормаларына сәйкес жүзеге асырылады. Қапшағай СЭС-інің, СЭС каскадының жерүсті көздерінен, 1-ЖЭО, 2-ЖЭО және 3-ЖЭО-ның меншікті су тоғанынан су алу көлемдері арнайы су пайдалануға рұқсаттың шарттарымен айқындалады.

Төменде кестелерде 2022-2025 жылдардағы су тұтыну және суды пайдалану жөніндегі деректер келтірілген.

"АлЭС" АҚ көздерінің су тұтынуы мен суды пайдалануын талдау, м3-пен

Көрсеткіштер	Б. Оразбаева атындағы 1-ЖЭО		А. Жакутова атындағы 2-ЖЭО		3-ЖЭО		БЖК		Ш. Чокин атындағы Қапшағай СЭС		СЭС каскады	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Сумен жабдықтау көздері	ШЖҚ-дағы "Алматы Су" МКК, Алматы МПВ-ның меншікті су тартқысы		ШЖҚ-дағы "Алматы Су" МКК, Боралдай МПВ-ның меншікті су тартқысы		Покровское МПВ-ның меншікті су тартқысы		ШЖҚ-дағы "Алматы Су" МКК		Қапшағай су қоймасы-Меншікті су тартқы ұңғымалары		"Bauyr LTD Company" ЖШС ШЖҚ-дағы "Алматы Су" МКК	
Барлығы алынған шикі су	6 097 567	6 715 791	33 343 439	33 241 179	5 645 610	4 961 400	34 309	42 330	7 402 692	7 462 429	594	426
Меншікті су алу	404 243	370 069	472 170	366 850	5 645 610	4 961 400	-	-	5 351	5 288	-	-
Шығыс	6 097 567	6 715 791	33 343 439	33 241 179	5 645 610	4 961 400	34 309	42 330	7 402 692	7 462 429	594	426
Жылу желісін қоректендіру	5 201 086	5 768 279	25 285 479	24 577 015	159 840	178 484	-	-	-	-	-	-
Басқа тұтынушыларға пайдаланылмай берілді	5 196 077	5 763 120	25 112 013	24 340 386	138 002	147 725	-	-	-	-	-	-
"АлЭС" АҚ-ның өндірістік қажеттіліктері	-	-	127 844	192 192	-	-	-	-	-	-	-	-
ЫСЖ-ның жеке мұқтаждары	4 473	4 935	42 187	42 692	7 746	7 746	-	-	-	-	-	-
Басқа тұтынушыларға тапсырылды	536	224	3 435	1 745	14 092	23 013	-	-	-	-	-	-
Тұздан тазартылған су	184 679	191 000	969 488	1 105 423	335 093	371 221	23 161	24 861	-	-	-	-
Қазандықтарды толықтыру	184 679	191 000	752 492	791 939	335 093	371 221	23 161	24 861	-	-	-	-
Конденсаттың қайтарылмауы	-	-	6 971	6 971	-	-	70	120	-	-	-	-
Тұзсыздандыру қондырғысының өзіндік мұқтаждықтары	-	-	210 025	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Технологиялық су	673 944	719 222	7 052 535	7 522 374	5 138 353	4 396 179	2 626	3 509	7 357 009	7 417 958	-	-
Қайтарымсыз шығындар	-	-	-	-	-	-	1 420	4 864	40 332	39 183	-	-
Шаруашылық-ауыз су	37 858	37 291	35 937	36 367	12 324	15 516	7 102	9 096	5 351	5 288	594	426
Басқа тұтынушыларға беріледі	133	293	521	1 091	-	-	1 904	2 143	-	-	-	-
Кәріз	342 727	361 039	78 124	79 059	23 095	22 656	22 460	26 821	-	-	594	426
Меншікті кәріз	342 169	360 581	77 256	77 547	23 095	22 656	19 854	24 146	-	-	594	426

"АлЭС" АҚ көздерінің су тұтынуы мен суды пайдалануын талдау, м3-пен

Көрсеткіштер	Б. Оразбаева атындағы 1-ЖЭО		А. Жакутов атындағы 2-ЖЭО		3-ЖЭО		БЖК		Ш. Чокин атындағы Қапшағай СЭС		СЭС каскады	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Сумен жабдықтау көздері	«Алматы Су» ШЖҚ-дағы КМК-ның Алматы ЖСҚ-дағы өзіндік су жинағышы		«Алматы Су» ШЖҚ-дағы КМК-ның Боралдай ЖСҚ-дағы өзіндік су жинағышы		Покровское ЖСҚ-дағы өзіндік су жинағышы		«Алматы Су» ШЖҚ-дағы КМК		Қапшағай су қоймасыӨзіндік су жинағышының ұңғымалары		«Bauyr LTD Company» ЖШС «Алматы Су» ШЖҚ-дағы КМК	
Алынған шикі су, барлығы	5 990 376	6 106 984	36 015 423	33 546 830	5 235 050	5 539 400	45 196	38 546	9 556 800	8 912 785	633	293
Меншікті су алу	411 916	311 235	255 180	325 770	5 235 050	5 539 400	-	-	5 400	5 483	-	-

Шығыс	5 990 376	6 106 984	36 015 423	33 546 830	5 235 050	5 539 400	45 196	38 546	9 556 800	8 912 785	633	293
Жылу желісін қоректендіру	5 010 910	5 283 409	25 648 861	26 596 540	218 414	274 357	-	-	-	-	-	-
Басқа тұтынушыларға пайдаланусыз берілді	5 005 839	5 278 607	25 593 772	26 413 396	190 267	247 239	-	-	-	-	-	-
"АлЭС" АҚ-ның өндірістік қажеттіліктері	-	-	15 321	136 573	-	-	-	-	-	-	-	-
Ыстық сумен жабдықтаудың меншікті мұқтаждары	4 557	4 428	36 389	42 111	7 746	7 746	-	-	-	-	-	-
Басқа тұтынушыларға берілді	514	374	3 379	4 460	20 401	19 372	-	-	-	-	-	-
Тұзсыздандырылған су	192 864	207 090	1 127 588	1 144 804	395 745	347 876	28 706	25 108	-	-	-	-
Қазандықтарды қоректендіру	192 864	207 090	715 997	695 077	395 745	347 876	28 706	25 108	-	-	-	-
Конденсаттың қайтарылмауы	-	-	6 837	6 971	-	-	166	160	-	-	-	-
Тұзсыздандыру қондырғысының өзіндік мұқтаждықтары	-	-	404 754	442 756	-	-	-	-	-	-	-	-
Технологиялық су	751 189	585 587	9 207 974	5 769 612	4 599 969	4 897 993	4 264	2 800	9 508 987	8 868 937	-	-
Қайтарымсыз шығындар	-	-	-	-	-	-	3 721	2 751	42 413	38 365	-	-
Шаруашылық-ауыз су	35 412	30 898	31 000	35 874	20 922	19 174	8 505	8 430	5 400	5 483	633	293
Басқа тұтынушыларға берілді	237	39	1 258	2 163	-	-	2 100	1 739	-	-	-	-
Кәріз	220 861	64 188	67 389	77 984	15 601	29 659	24 774	20 480	-	-	645	299
Жеке кәріз	220 390	64 088	65 541	74 768	15 601	29 659	22 217	18 393			645	299

«АлЭС» АҚ департаменттері бойынша судың нақты теңгерімінің өзгеруі негізінен өнімді босату көлемдеріне және жабдықтың нақты жұмыс істеу шарттарына (қазандық агрегаттарын іске қосу, тоқтату санына, күл-қоқыс үйіндісін сумен толтыру режиміне, құбыржолдардағы жөндеу жұмыстарына және т.б.) тәуелді. «АлЭС» АҚ 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО, СЭС каскады, Қапшағай СЭС-і, БЖК департаменттері бойынша 2025 жылғы бастапқы су шығысы 54,1 млн. тоннаны құрады.

2025 жылы абсолютті су тұтыну 2-ЖЭО су тұтынуының азаюы (2024 жылы №1 күл-қоқыс үйіндісінің №2 секциясы толтырылды) және Қапшағай су қоймасы келімінің азаюы себебінен 2024 жылмен салыстырғанда азайды.

Кестеде 2022-2025 жж. алынатын су көлемі бойынша деректер келтірілген.

Дереккөздер	Өлшем бірлігі	2022 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Жерүсті көздер	мың м³	11 310 032	11 878 750	16 148 572	14 083 522
Жер асты көздері	мың м³	6 527	5 704	5 908	6 182
Қалалық сумен жабдықтау жүйелері	мың м³	38 469	39 031	41 108	38 848
Бөгде ұйымдардың «"Ақсай-Қарағалы" магистралдық арнасы» суы	мың м³	132	233	277	210

Табысқа қатысты су алудың үлестік көрсеткіші	мың м3/млн теңге	0,00014	0,00015	0,00019	0,00017

Кестеде 2022-2025 жж. ағызындылардың жалпы көлемі жөніндегі деректер қабылдаушы объектілер бөлінісінде келтірілген.

Дереккөздер	Өлшем бірлігі	2022 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Жерүсті көздері	мың м³	11 310 032	11 878 750	16 148 572	14 083 522
Тазарту үшін басқа тарап-тарға берілді	мың м³	469	492	332	196
Төгінділердің жалпы көлемі	мың м³	11 310 502	11 879 243	16 148 904	14 083 718
СЭС емес	мың м³	469	492	332	196
СЭС	мың м³	11 310 032	11 878 750	16 148 572	14 083 522

Кестеде 2022-2025 жж. су пайдалану жөніндегі деректер операциялар түрлері бөлінісінде келтірілген.

Көздер	Өлшем бірлігі	2022 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Өндірістік қажеттіліктер	мың м³	21 919	21 999	25 881	22 041
Шаруашылық-ауыз су	мың м³	101	106	104	103
Үшінші тараптарға берілді	мың м³	11 302 635	11 871 293	16 139 021	14 074 615
Үшінші тараптарға берілді	мың м3	30 464	30 276	30 814	31 963
ППД	мың м³	42	44	46	41
Барлығы:	**мың м³**	**11 355 161**	**11 923 718**	**16 195 866**	**14 128 762**

Кестеде 2022-2025 жж. айналымдағы және қайта пайдаланылатын су көлемдері жөніндегі деректер келтірілген.

Дереккөздер	Өлшем бірлігі	2022 жыл	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Қайта пайдаланылатын су көлемі (тазартылғаннан кейін)	мың м³	3 801	4 929	5 269	3 273
Айналымдағы су көлемі	мың м³	423 378	406 488	384 999	362 970

Тұщы суды тұтынуды азайту үшін жылу электр станцияларында сумен жабдықтаудың екі жүйесі: айналымдық және қайталама, ал БЖК-да – айналымдық жүйе жұмыс істейді. Айналымдық сумен жабдықтау жүйелерінің түрлері:

- техникалық сумен жабдықтау (бас корпустың жабдықтарын салқындату), шығындар тұщы сумен толықтырылады;

- гидро күл-қожды кетіру жүйесі, шығындар технологиялық және жаңбыр ағынды сулармен толықтырылады.

АлЭС департаменттері бойынша 2025 жылғы айналымдық және қайталама сумен жабдықтау жүйелеріндегі су шығыны 366 243,7 мың м3 құрады, оның ішінде айналымдық сумен жабдықтау жүйесі – 362 970,4 мың м3; қайталама сумен жабдықтау жүйесі – 3 273,3 мың м3.

Қапшағай СЭС-інде табиғи су объектілеріне нормативтік-таза (тазартусыз) ағынды сулар және «Сток» биологиялық тазарту жүйесінде нормативтік-тазартылған ағынды сулар ағызылады. Жерүсті су объектілеріне ластанған ағынды сулар төгілмейді.

2022–2025 жылдардағы су объектілеріне төгінділердің көлемі

Өндірістік департамент	Өлшем бірліктері	2022	2023	2024	2025
Қапшағай СЭС	тонна	1,535	1,522	1,556	1,579

2025 жылы нормативтік-тазартылған суларды төгу көлемі 0,0223 тоннаға артты, бұл Қапшағай СЭС-індегі (№3 су шығарындысы) нормативтік-тазартылған шаруашылық-тұрмыстық ағынды суларды төгу көлемінің ұлғаюына байланысты.

2025 жыл ішінде су ресурстарының қоқыстануының, ластануының және сарқылуының алдын алуға бағытталған технологиялық іс-шаралар кешені жүргізілді, атап айтқанда:

- ТЭЦ-1-де ағынды сулардың нормативтік сапасын қамтамасыз ету үшін тазарту құрылыстарындағы сорғы жабдығы, сондай-ақ қазандық, турбиналық және химиялық цехтардағы сорғы жабдығы жөнделді;

- ТЭЦ-2-де күл-қож материалдарын тасымалдау кезіндегі су шығындарын азайту бойынша жұмыстар жүргізілді, сондай-ақ өндірістік мақсаттағы айналым жүйесі (градирнялар, багерлік) жөнделді;

- 3-ЖЭО-да су шығындарын азайту бойынша іс-шаралар жүргізілді.

Өндірістік экологиялық бақылау жүйесін іске асыру мақсатында өнеркәсіп алаңында, сондай-ақ станциялардың өзендері мен күл үйіндісінде жерасты және жерүсті суларының сапасына, сондай-ақ Қапшағай СЭС-інде жерүсті су объектілеріне ластаушы заттардың төгінділеріне тұрақты негізде мониторинг жүргізілді. Сынама алу ӨЭБ бағдарламасында көрсетілген орындарда және мерзімділікпен жүргізілді.

2025 жылғы тұщы суды пайдаланудың қарқындылығы мен серпінін энергетика өнеркәсібіндегі тұщы суды пайдаланудың орташа қарқындылығымен және серпінімен салыстыру.

Энергетика — экономиканың ең суды көп қажет ететін секторы, онда: энергетиканың өнеркәсіптік су тұтынудағы үлесі 60–99%-ды құрайды, негізгі тұтынуды ЖЭС (көмір станциялары) қалыптастырады, орташа меншікті су сыйымдылығы: ≈ 1.5–2.5 м³/МВт·сағ (салқындатуға байланысты жоғары болып қалады).

✓ Жоғары қарқындылықтың себебі:

- градирнялар (буландырып салқындату);

- көмір генерациясы (төмен тиімділік);

- тұйық циклдерді шектеулі пайдалану.

АлЭС-тің 2025 жылғы өндірістік есеп беруінің деректері бойынша су пайдаланудың нақты құрылымы мыналардан тұрады: қалалық желілер (Алматы Су), меншікті ұңғымалар, жерүсті су көздері (Іле өзені, Проходная, Қапшағай су қоймасы, ҮАК)

Төменде есепті кезеңдегі тұщы суды пайдаланудың қарқындылығы мен динамикасы энергетика саласындағы орташа қарқындылықпен және динамикамен салыстырылған.

Тұщы суды пайдалану динамикасы (2023–2025 жылдар)

Көрсеткіш	АлЭС (2023–2025)	Қазақстан энергетикасы (орташа)	Салыстырмалы қорытынды

Электр энергиясын өндіру	↑ қалыпты өсім (Алматы ЖЭО есебінен)	↑ 2025 жылы ~3–4% өсім	Екі сегмент те өсуде
Тұщы су алу	→ тұрақты немесе әлсіз өсім	↑ тұрақты өсім	АлЭС-те өсім те-желуде
Меншікті су сыйымды-лығы (м³/МВт•сағ)	↓ біртіндеп төмендеу	→ тұрақты / баяу өсім	АлЭС тиімдірек
Айналымды сумен жаб-дықтау үлесі	↑ ұлғаю (қайта пайдала-нудың жоғары үлесі)	→ ішінара енгізілуде	АлЭС анағұрлым озық
Су шығындары (бу-лану/ағызу)	↓ төмендеу	→ тұрақты немесе жоғары	АлЭС шығын-дарды төменде-теді
Жалпы су пайдалану қарқындылығы	әлсіз төмендеу	тұрақты жоғары	Алшақтық ұлғаюда

2025 жылы «АлЭС» АҚ Қазақстан энергетикасының орташа деңгейімен салыстырғанда тұщы суды пайдаланудың неғұрлым төмен және неғұрлым тұрақты қарқындылығын көрсетеді, себебі: су алу тұрақтандырылды, меншікті су сыйымдылығы төмендетілді, айналымды жүйелердің үлесі жоғары, энергия бірлігіне шаққандағы меншікті су алу төмен, сондай-ақ су тұтыну динамикасы неғұрлым тұрақты.

- **Өндіріс және тұтыну қалдықтары**

«АлЭС» АҚ өндірістік департаменттерінің өндіріс және тұтыну қалдықтарын (қатты және сұйық) басқарудың негізгі тәсілі оларды кәдеге жаратуды жүзеге асыратын мамандандырылған ұйымдарға тапсырғанға дейін жиналу мерзімдерінің асып кетуіне және уақытша жинақтау орындарына қойылатын талаптардың бұзылуына жол бермеуді қамтиды. Ол үшін қалдықтардың түзілу көлемі мен мерзімдерін, сондай-ақ оларды кәдеге жарату көлемдерін есепке алу енгізілді. Жыл сайын осы көрсеткіштердің орындалуы қамтамасыз етіледі.

«АлЭС» АҚ өндірістік департаменттерінің аумақтарындағы өндіріс және тұтыну қалдықтары Қазақстан Республикасының экологиялық және санитариялық заңнамасының талаптары сақтала отырып уақытша сақталады және жасалған шарттардың негізінде мамандандырылған ұйымдар кәдеге жаратуға шығарады. Металл сынықтары және пайдаланылған майлар сияқты қалдықтар жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде және қосалқы жабдықтың бөлшектерін майлау үшін өндірістік департаменттерде қайта пайдаланылады.

«АлЭС» АҚ өндірістік департаменттерінің өндірістік қызметі барысында қалдықтардың келесі түрлері түзіледі:

- түзілу көздері бойынша: өнеркәсіптік, өндірістік және тұрмыстық;

- қауіптілік дәрежесі бойынша: қауіпті және қауіпті емес;

- агрегаттық күйі бойынша: қатты, сұйық, паста тәрізді;

- атаулары бойынша - пайдаланылған майлар; металдар; түсті металл сынықтары (мыс, қола, жез, алюминий сынықтары); құрылыс және жөндеу қоқысы; шыны сынықтары; ағаш қалдықтары, пайдаланылған май, отын және ауа сүзгілері, пайдаланылған резеңке-техникалық бұйымдар (оның ішінде тозған автошиналар мен резеңке-техникалық бұйымдар), пайдаланылған құрамында сынабы бар шамдар, пайдаланылған аккумулятор батареялары, пайдалануға жарамсыз электрондық жабдық (ұйымдастыру техникасы, мониторлар, пластмасса бұйымдары, байланыс жабдығы, тұрмыстық техника, радиожабдық, картридждер), майланған сүрту шүберегі, мазутталған шлам, мұнай өнімдерімен ластанған мазутталған топырақ/құм/қиыршық тас, лак-бояу материалдарының қалдықтары, пайдаланылған Рашиг сақиналары, макулатура, аралас коммуналдық қалдықтар (ҚТҚ), күл-қож қалдықтары.

2022–2025 жылдардағы түзілген қалдықтардың көлемі

Қалдықтардың түрлері	Өлшем бірліктері	2022	2023	2024	2025
Қауіпті қалдықтар	тонна	19,0	32,0	46,0	59,7
Қауіпсіз қалдықтар	тонна	1 267 892	1 320 881	1 260 154	1 272 287
Барлығы	тонна	1 267 911	1 320 913	1 260 200	1 272 347
Түзілген қалдықтардың табысқа қатысты үлестік көлемі	млн. тонна/млн. теңге	0,000015	0,000014	0,000010	0,000010

Төменде түзілген қалдықтардың сипаттамасы және олармен жұмыс істеу әдістері келтірілген.

№	Қалдық түрі	Түзілуі	Сипаттамасы	Агрегаттық күйі және құрамы	Жұмыс істеу (сақтау және кәдеге жарату)
1	Пайдаланылған майлар	Пайдалану мерзімі аяқталғаннан кейін және сапа параметрлерінің төмендеуі салдарынан пайда болады. Турбина майлары жабдықты майлау үшін пайдаланылғаннан кейін және күрделі жөндеу кезінде турбиналардан төгілгенде пайда болады. Трансформатор майлары трансформаторлар мен ажыратқыштарды ағымдағы жөндеу, жабдыққа май үстеп құю, майды төгу кезінде пайда болады. Мотор және трансмиссия майлары көлікте пайдалану кезінде қызмет ету мерзімі аяқталғаннан кейін және сапа параметрлерінің төмендеуі салдарынан пайда болады.	Өртке қауіпті, жарылысқа қауіпті емес	Сұйық; май – 91,2%, су – 4,543%, қоспалар – 2,3%	Герметикалық ыдыстар → ТОО «Вита Пром» (≤6 ай)
2	Қара металл сынықтары	Металл қалдықтары құрылыс, жөндеу және металл өңдеу жұмыстарынан түзіледі. Металл қалдықтарына қара металдардың жоңқасы мен сынықтары, дәнекерлеу электродтарының тұқылдары, қара металдардың бөлшектері жатады.	Өртке қауіпті емес, уытты емес	Қатты; темір – 98%	Тапсыру орны → «Сталь QZ» ЖШС
3	Түсті металдар сынықтары	Металдарды аспаптық өңдеу, КИПиА аспаптарын, автокөлікті жөндеу кезінде түзіледі. Түсті металдар сынықтары мыс, қола, алюминий, жез сынықтары түрінде құрылыс, жөндеу және металл өңдеу жұмыстарынан түзіледі.	Өрт қаупі жоқ	Қатты; жез – 70%, қола – 30%	Кәдеге жарату → «Сталь QZ» ЖШС
4	Құрылыс қоқысы	Жөндеу-құрылыс жұмыстарын жүргізу барысында түзіледі. Күрделі және ағымдағы жөндеулер көлеміне қарай өз күшімен де, мердігерлік ұйымдарды тарту арқылы да жүргізіледі және болашаққа жоспарланады.	Өртке қауіпті, уытты емес.	Қатты; құм/топырақ – 60%, цемент – 35%.	ҚУСҚ → «Ахметов» ЖК

№	Қалдық түрі	Түзілуі	Сипатта-масы	Агрегаттық күйі және құрамы	Жұмыс істеу (сақтау және кәдеге жарату)
		Құрылыс қоқысының құрамына сылақ қалдықтары, бетон, кірпіш сынықтары, алынған кафель, шаң, топырақ, құм және т.б. кіреді.			
5	Шыны сынығы	Тікелей пайдалануға жарамсыз, пайдалану құндылығын жоғалтқан шыныдан жасалған бұйымдар немесе бұйымдардың бөлшектері, сондай-ақ түзетілмейтін ақауы бар бұйымдар, сынған тұрмыстық және өнеркәсіптік шыны. Үй-жайларды жөндеуден және салудан кейін пайда болады.	Өрт қауіпті емес	Қатты; SiO_2 – 99,9%-ға дейін	Контейнерлер → «Marshal-EcoLand» ЖШС
6	Ағаш қалдықтары	Ағаш ұстасы учаскесінде жөндеу-құрылыс және шаруашылық жұмыстарын жүргізу кезінде пайдаланылатын ағашты өңдеу нәтижесінде түзіледі.	Өртке қауіпті	Қатты; ағаш – 98,9%	СВХО → ЖК «Ахметов»
7	Пайдаланылған сүзгілер	Майды ауыстырған кезде, қозғалтқыштың жұмысы кезінде майды тазартқанда түзіледі.	Өртке қауіпті	Қатты; целлюлоза – 38,7%, Fe_2O_3 – 25%	Қалдықтарды уақытша сақтау қоймасы → «УтилИндастри» ЖШС
8	Резеңке-техникалық бұйымдар	Техниканы және технологиялық жабдықты пайдалану барысында түзіледі.	Өрт қауіпті	Қатты; каучук – 96%	«УтилИндастри» ЖШС
9	Сынапты шамдар	Олардың ресурсын өтеуі нәтижесінде түзіледі. Кәсіпорынның өндірістік, кеңсе үй-жайларын және аумағын жарықтандыру үшін ЛБ-40 (SL40/38-735), ЛБ-80, ДРЛ-250, 400, 700 люминесцентті шамдары пайдаланылады.	Өртке және жарылысқа қауіпті емес. Уытты.	Қатты; шыны – 90%, Hg – 4,2%	Арнайы сақтау → демеркуризация («УтилИндастри» ЖШС)
10	Пайдаланылған аккумуляторлық батареялар	Ресурсы таусылуы нәтижесінде түзіледі, қойма үй-жайындағы арнайы жабдықталған жерде уақытша сақталады. Аккумуляторлық батареялар автокөлік үшін қолданылады, сондай-ақ станцияда авариялық және үздіксіз қоректендіру үшін әртүрлі типтегі стационарлық аккумуляторлық батареялар пайдаланылады.	Өртке және жарылысқа қауіпті емес. Уытты.	Қатты; қорғасын – 52,3%	Қойма → «Сталь QZ» ЖШС
11	Пайдалануға жарамсыз электрондық жабдықтар (ұйымдастыру техникасы, мониторлар, пластмасса бұйымдары, байланыс жабдығы, тұрмыстық техника, радиожабдық, картридждер).	Пайдалануға жарамсыз электрондық жабдықтар (ұйымдастыру техникасы, мониторлар, байланыс жабдығы, тұрмыстық техника, радиожабдық, картридждер) болып табылады. Қоймада арнайы бөлінген жерде уақытша сақталады.	Өртке және жарылысқа қауіпті емес. Уытты емес.	Қатты; пластик, металл	СВХО → «УтилИндастри» ЖШС

№	Қалдық түрі	Түзілуі	Сипатта-масы	Агрегаттық күйі және құрамы	Жұмыс істеу (сақтау және кәдеге жарату)
12	Майланған сүрту шүберегі	Технологиялық жабдыққа қызмет көрсету (механизмдерді, бөлшектерді, станоктар мен машиналарды сүрту) нәтижесінде түзіледі, цехтарда арнайы металл герметикалық контейнерлерге жиналады.	Өрт қауіпті	Қатты; мата – 56%, май – 30,6%	Қалдықтарды уақытша сақтау қоймасы → «УтилИндастри» ЖШС
13	Майланған шлам	Мазут бактары мен резервуарларын мерзімді тазарту нәтижесінде пайда болады. Майланған шлам қатаң бөлінген орындарда, герметикалық металл жәшіктерде уақытша сақталады және жиналуына қарай мамандандырылған кәсіпорын шарт негізінде шығарады. Герметикалық металл жәшіктерде уақытша сақталады.	Өрт қаупі бар	Паста тәрізді; мұнай – 80%	Герметикалық → «УтилИндастри» ЖШС
14	Мұнай өнімдерімен ластанған топырақ/құм/қиыршық тас	Мұнай өнімдерімен ластанған топырақ жабдықтың ақаулығы, автотехникаға жанармай құю және оны пайдалану кезінде мұнай өнімдерінің төгілуі нәтижесінде пайда болады. Мұнай өнімдерімен ластанған топырақ/құм/қиыршық тас қатаң белгіленген орындарда, қатты жабындыдағы герметикалық металл жәшіктерде уақытша сақталады және жиналуына қарай шарт негізінде мамандандырылған кәсіпорынмен шығарылады. Уақытша герметикалық металл жәшіктерде сақталады.	Өртке қауіпті	Қатты; мұнай – 30%	«УтилИндастри» ЖШС
15	Лак-бояу материалдарының қалдықтары	Жабдықтарды жөндеу және монтаждау, автокөлік техникасын жөндеу, ғимараттар мен құрылыстарды жөндеу және салу жұмыстарын жүргізу кезінде түзіледі. Герметикалық металл контейнерлерде уақытша сақталады.	Жарылыс қаупі жоқ	Қатты; қаңылтыр 99%-ға дейін	Қалдықтарды уақытша сақтау қоймасы → «Ахметов» ЖК
16	Пайдаланылған Рашига сақиналары	Декарбонизатор бактарында тозғаннан кейін түзіледі.	Белсенді емес	Қатты; металл оксидтері	Алаң → арнайы кәсіпорын
17	Макулатура	Талшықты шикізат ретінде одан әрі пайдалануға жарамды қағаз бен картонның барлық түрлерін пайдалану нәтижесінде түзіледі.	Өрт қауіпті	Қатты; целлюлоза	Жинау → «Қазақстан қағазы» ЖШС
18	Аралас коммуналдық қалдықтар (ҚТҚ)	Шаруашылық қызмет нәтижесінде түзіледі	Өртке қауіпті	Қатты; аралас құрам	Контейнерлер → «Marshal-EcoLand» ЖШС, «Ахметов» ЖК
19	Күл-қож қалдықтары	Біріктірілген күл-қож аластау жүйесінің алаңында екі секциялы ДОГС және ПРЗШО орналасқан, олар Күл-қож қалдықтарын жинақтаудың	Өртке қауіпті емес, жарылысқа қауіпті	Қатты/пульпа	Қоймалау (ДОГС, ПРЗШО)

№	Қалдық түрі	Түзілуі	Сипатта-масы	Агрегаттық күйі және құрамы	Жұмыс істеу (сақтау және кәдеге жарату)
		біріктірілген жүйесінің негізгі құрылыстарының құрамына кіреді. Күл-қож материалдары энергетикалық қазандықтарда отынды жағу процесінде түзіледі.	емес, уытты емес		

«АлЭС» АҚ құрғақ күл-қож қалдықтарын қоймалау көлемін қысқарту бойынша міндеттемелер алды. Міндеттемелерді орындау үшін 2025 жылы «Vulban construction materials limited» ЖШС, «SICHUAN JIUJIANGLONG STEEL STRUCTURE ENGINEERING CO., LTD» ЖШС құрылыс қоспалары мен газ-бетон блоктарын өндіретін зауытты салу және пайдалану жөніндегі жобаны іске асыруды жалғастырды. Жобаға сәйкес өңделетін құрғақ күл-қож қалдықтарының көлемі жылына шамамен 300 000 тоннаны құрайды. Бұл іс-шараны іске асыру құрғақ қоймалау үйіндісінің алаңдарын қысқартуға мүмкіндік береді, тиісінше қоршаған ортаға және адам денсаулығына түсетін жүктемені едәуір азайтады.

Сондай-ақ, 2-ЖЭО мен 3-ЖЭО-ның біріктірілген күл-қож аластау жүйесінің аумағынан күл-қож қалдықтарын өткізуге «2-А» ЖШС-мен, «Нуран Групп» ЖШС-мен, «KorCemTas» ЖШС-мен, «Саулет Строй Инжиниринг» ЖШС-мен, «Unisource» ЖШС-мен, «Zyjz» ЖШС-мен, «M.D.A.&Business» ЖШС-мен, «Sapa Industry Group» ЖШС-мен, «Arlan Logistics Group» ЖШС-мен шарттар жасалды. 2025 жылы 57 025,96 тонна күл-қож қалдықтары өткізілді.

Радиоактивті қалдықтар

«АлЭС» АҚ өндірістік департаменттерінің қызметі процесінде радиоактивті қалдықтар түзілмейді.

- **Экологиялық менеджмент аспектілерін басқару**

Экологиялық менеджмент жүйесі (бұдан әрі - ЭМЖ) корпоративтік менеджмент жүйесінің құрамына кіреді. ЭМЖ-ны ендіру мен оның жұмыс істеуінің мақсаты «АлЭС» АҚ өндірістік департаменттерінің өз қызметі нәтижесінде, сондай-ақ өндірістік департаменттер аумағында жұмыстарды орындайтын және қызметтер көрсететін мердігерлік және қосалқы мердігерлік ұйымдардың қоршаған ортаны қорғау саласындағы талаптарды сақтауын қамтамасыз ету болып табылады.

«АлЭС» АҚ ЭМЖ-ны үздіксіз жетілдіреді және соның ішінде атмосфераға парниқалық газдардың шығарындыларына, ластаушы заттардың шығарындылары мен төгінділеріне, өндіріс және тұтыну қалдықтарымен, өнеркәсіптік қалдықтармен жұмыс істеуге байланысты қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуға барлық күш-жігерін бағыттайды.

«АлЭС» АҚ-да ЭМЖ-ның құрамдас бөлігі ретінде экологиялық саясатты іске асырудың бағыттары айқындалды:

- Қазақстан Республикасының қолданыстағы экологиялық заңнамасының және қоршаған ортаны қорғау саласындағы корпоративтік стандарттардың талаптарын орындауды қамтамасыз ету;
- экологиялық менеджмент жүйесін үздіксіз жетілдіру және оның тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету;
- технологиялық қайта жарақтандыру және ескірген жабдықты пайдаланудан біртіндеп шығару, ең озық қолжетімді технологияларды енгізу, өндірістің технологиялық процестерін жетілдіру;

- өндіріс қалдықтарының түзілу және қоршаған ортада орналастырылу көлемін қысқарту, олармен қауіпсіз жұмыс жүргізу, өнеркәсіптік қалдықтарды қайта өңдеу жөніндегі жобаларды іске асыру;
- баламалы нұсқаларды салыстыру негізінде өз өндірістік департаменттерінің көзделіп отырған қызметінің қоршаған ортаға, персонал мен халықтың денсаулығына әсерін бағалауды жүргізу;
- экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды іске асыруға персоналды тарту, әрбір қызметкердің назарына қызметтің экологиялық аспектілерін және олардың қоршаған ортаға әсерін жеткізу арқылы ұйым қызметкерлерінің экологиялық мәдениетін дамыту.

«АлЭС» АҚ-да маңызды экологиялық аспектілер айқындалды, олардың негізінде экологиялық тәуекелдер бағаланып, экологиялық мақсаттар белгіленді, қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар бағдарламалары әзірленіп, іске асырылды.

«АлЭС» АҚ үшін өзекті маңызды экологиялық аспектілер болып танылды: қазандық агрегаттарында отын жағу кезінде негізгі жабдықтан және электр мен жылу энергиясын өндірудің негізгі процесін сүйемелдеу, сондай-ақ көмір станцияларын жаңғырту және қайта құру жобаларын іске асыру кезінде қосалқы жабдықтан атмосфералық ауаға шығарындылар, ағынды суларды жер үсті көздеріне төгу, күл-қож қалдықтарын орналастыру және өндірістік департаменттер аумағында өндіріс пен тұтыну қалдықтарын уақытша сақтау, зиянды физикалық әсерлер және электр энергиясын өндірудің негізгі процесіне жанама әсер ететін басқа да экологиялық аспектілер.

Экологиялық аспектілерді қайта қарау және өзектілендіру мынадай жағдайларда жүргізіледі:

1) Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамасының өзгеруі;

2) экологиялық аспектілерді айқындау және олардың маңыздылығын анықтау әдістемесінің өзгеруі;

3) әсер етудің жаңа көздері пайда болған кезде технологиялық процестердің өзгеруі.

«АлЭС» АҚ-ның жоғары басшылығы Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамалық талаптарына сәйкес экологиялық менеджмент жүйесін әзірлеу, ендіру, оның жұмыс істеуі және оны жақсарту үшін қажетті адами, технологиялық, қаржылық ресурстардың қолжетімдігін қамтамасыз етеді.

ЭМЖ-ға сәйкес қоршаған ортаны қорғау мынадай жолдармен жүзеге асырылады:

⁂ қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз етуге бағытталған іс-шаралар жоспарларын әзірлеу және іске асыру;

⁂ өнім өндіру, құрылыс-монтаждау және жөндеу жұмыстарын жүргізу жөніндегі қызметті жүзеге асыру кезінде міндетті экологиялық сақтандыру;

⁂ эмиссияларға, қалдықтарға және т.б. өндірістік экологиялық бақылау мен мониторингті жүзеге асыру;

⁂ жоспарлы-алдын алу жұмыстарын жүргізу.

2025 жылы «АлЭС» АҚ-да Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінің және қоршаған ортаны қорғау саласындағы нормативтік-техникалық құжаттардың сақталуын, қоршаған ортаның жай-күйін, алдыңғы аудиттер барысында анықталған сәйкессіздіктерді жоюды, сондай-ақ қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың орындалуын бақылау, экологиялық аспектілерді сәйкестендіру және тәуекелдерді бағалау мақсатында ЭМЖ ішкі аудиттері тоқсан сайын жүргізілді.

Ішкі аудит нәтижелері бойынша сәйкессіздіктерді жою үшін түзету және алдын алу іс-шаралары әзірленіп, толық көлемде орындалды.

- **Өндірістік экологиялық бақылау және мониторинг**

«АлЭС» АҚ тоқсан сайын ҚР Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес әзірленген және келесі міндеттерді орындауға арналған өндірістік экологиялық бақылау бағдарламаларын іске асырады:

- ✓ негізгі және өндірістік процестердің қоршаған ортаға әсері туралы жедел ақпаратты алу;
- ✓ түзету және алдын алу іс-қимылдарын жүргізу және штаттан тыс жағдаяттарға жедел ден қою;
- ✓ стейкхолдерлерді (жергілікті халықты, мемлекеттік бақылаушы органдарды, серіктес компанияларды) кәсіпорынның экологиялық қызметі және қоршаған ортаға экологиялық әсерді азайту бойынша қабылданатын шаралар туралы ақпараттандыру.

Экологиялық бақылау шеңберінде қоршаған ортаға эмиссияларға – атмосфералық ауаға шығарындыларға, су объектілеріне төгінділерге, қалдықтардың жинақталу және көмілу көлемдеріне, сондай-ақ өндірістік кәсіпорындардың санитариялық-қорғау аймақтарының шекарасындағы қоршаған орта компоненттерінің: атмосфералық ауаның, жерүсті және жерасты суларының, топырақтың сапасына бақылау жүргізіледі.

2025 жылы 2-ЖЭО-ның стационарлық эмиссия көздерінде эмиссиялар нормативтерінің сақталуын онлайн режимде бақылауға мүмкіндік беретін шығарындылар мониторингінің автоматтандырылған жүйесі (бұдан әрі – АСМ) орнатылды. 1-ЖЭО және БЖК АСМ жүйелерінен алынған орташаландырылған деректер әрбір 20 минут сайын ҚР Қоршаған орта жай-күйінің ұлттық деректер банкіне беріледі және қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган тарапынан бақыланады.

2025 жылы тоқсан сайын мамандандырылған ұйыммен өндірістік экологиялық бақылау, сондай-ақ 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО, БЖК зертханаларымен тұрақты негізде өндірістік экологиялық мониторинг, департаменттер аумағының шегінде және өндірістік үй-жайларда радиациялық фонға жүйелі бақылау жүзеге асырылды, олардың нәтижелері бойынша қоршаған ортаның ластану деңгейінің асып кетуі тіркелмеді.

«АлЭС» АҚ өндірістік департаменттерінің қызметі қоршаған ортаға эмиссияларға арналған қолда бар рұқсаттармен қатаң регламенттелген, оларда рұқсат етілген эмиссиялардың көлемі сандық түрде белгіленеді. «АлЭС» АҚ қоршаған ортаны қорғау саласындағы инвестициялық жобаларды тартуға және енгізуге тұрақты назар аударады, жаңа технологиялар мен техниканы қолдану мүмкіндіктері қарастырылуда, экологиялық проблемаларды шешуге қатысты ҚР Үкіметі қабылдаған қаулылар орындалуда.

- **Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар**

«АлЭС» АҚ барлық жоспарланған табиғат қорғау іс-шараларын орындады, оның ішінде:

Атмосфералық ауаны қорғау бойынша: күл ұстайтын қондырғылардың тазарту дәрежесін ұстап тұру, ауа жылытқыштардың кубтарын жөндеу және ауыстыру, қазандық агрегаттарының оттықтарын, эмульгаторларды жөндеу, коррозияға қарсы жұмыстар жүргізілді, металл конструкциялар, құбырлар, тозған қыздыру беттері ауыстырылды, ПӘК-ті арттыру бойынша іс-шаралар енгізілді, қазандық агрегаттарындағы технологиялық циклдегі бұзушылықтар жойылды, 1, 2, 3-ЖЭО-ның қазандық агрегаттарында, аспирациялық қондырғыларында режимдік-баптау жұмыстары жүргізілді.

Барлық өндірістік департаменттердің санитариялық-қорғаныш аймағының шекарасында эмиссиялар мониторингі және әсер ету мониторингі жүргізілді.

Су ресурстарын қорғау және ұтымды пайдалану бойынша: 1-ЖЭО-ның қазандық, турбиналық, химиялық цехтарында, тазарту құрылыстарында сорғы жабдығы жөнделді, 2-ЖЭО мен 3-ЖЭО-да күл-қож қалдықтарын тасымалдау кезінде су шығынын түгендеу және қысқарту жөніндегі іс-шаралар жүргізілді, 2-ЖЭО-да өндірістік мақсаттағы айналмалы жүйе жөнделді, Қапшағай СЭС-інде су сынамаларына санитариялық-микробиологиялық зерттеулер жүргізілді.

Жер ресурстарын қорғау, жер қойнауын, флора мен фаунаны ұтымды пайдалану бойынша: күл-қож қалдықтары мен пульпаның төгілуінің алдын алу үшін тозған құбырларды ауыстыру, департаменттердің аумақтарын көгалдандыру, 2-ЖЭО мен 3-ЖЭО-да деградацияға ұшыраған аумақтарды рекультивациялау, 2-ЖЭО-да сазбалшық штабелінің үстіне қорғаныш қабатын төсеу, еңістерді шөп себу арқылы нығайту, сазбалшықтан жал бөгетін орнату, 3-ЖЭО-да партерлік және кәдімгі көгалдарды жасау үшін топырақты дайындау, шөп себу және шөп егістіктерін суару жұмыстары жүргізілді. БЖК-да өндіріс және тұтыну қалдықтарын уақытша сақтау алаңы салынды және жайластырылды.

Өндіріс және тұтыну қалдықтарымен жұмыс істеу, радиациялық, биологиялық және химиялық қауіпсіздік бойынша: 2-ЖЭО-да күл үйіндісін қайта жаңарту және кеңейту, сондай-ақ 1, 2, 3-ЖЭО-ның біріктірілген күл-қож тастау жүйесінің шаңдануының алдын алу жұмыстары жүргізілді, 1, 2, 3-ЖЭО, БЖК, Қапшағай СЭС, СЭС каскады, «Энергожөнде» ӨЖК департаменттерінің қатты тұрмыстық қалдықтары, құрамында сынап бар шамдары және басқа да қауіпті қалдықтары кәдеге жаратуға тапсырылды.

Қоршаған ортаны қорғауға арналған жалпы инвестициялар 2022 жылы 1,126 млрд. теңгені, 2023 жылы 3,918 млрд. теңгені, 2024 жылы 2,123 млрд. теңгені, 2025 жылы 1,502 млрд. теңгені құрады.

2022–2025 жылдардағы қоршаған ортаны қорғауға салынған инвестициялар, млн. теңге

Шығыстар бабы	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаны қорғау бойынша	646,2	2 050,0	1 317,4	1 268,0
Су ресурстарын қорғау және тиімді пайдалану бойынша	157,4	161,9	221,0	117,9
Жер ресурстарын қорғау, жер қойнауын, флора мен фаунаны ұтымды пайдалану	42,9	28,0	149,5	18,7
Өндіріс және тұтыну қалдықтарымен жұмыс істеу, радиациялық, биологиялық және химиялық қауіпсіздік жөніндегі	199,9	1 678,1	435,1	97,8
Барлығы	**1 126,0**	**3 918,0**	**2 122,9**	**1 502,4**

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі барлық іс-шараларды орындау қоршаған ортаға түсетін жүктемені азайтуға және қоршаған орта сапасының нормативтерін сақтауға мүмкіндік берді.

- **Қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлемақы**

ҚР Салық кодексінің 636-642-баптарына сәйкес «АлЭС» АҚ қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлемақы төлейді (Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасына сәйкес тиісті экологиялық рұқсат пен қоршаған ортаға әсер ету туралы декларация негізінде жүзеге асырылатын шығарындылар, ластаушы заттардың төгінділері, өндіріс қалдықтарын орналастыру). 2025 жылы қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлемақы 994,8 млн. теңгені құрады.

2022–2025 жылдардағы қоршаған ортаға теріс әсер еткені үшін төлемақы, млн. теңге

Төлемдер	2022	2023	2024	2025
Атмосфералық ауаға ластаушы заттардың шығарындылары үшін төлемақы	755,7	864,1	896,4	954,1

ЖЖМ-нан шығарындылар үшін төлем	1,879	2,114	2,271	1,182
Ластаушы заттардың төгінділері үшін төлемақы	0,004	0,002	0,002	0,002
Табиғи ортада қалдықтарды орналастырғаны үшін төлемақы	67,6	204,4	198,9	39,6
Барлығы	**825,1**	**1 070,6**	**1 098,5**	**994,8**

- **Акциялар мен бастамалар**

2025 жылы «Что останется после нас …» – макулатураны жинау және тапсыру бойынша экологиялық акция өткізіліп, пайдалануға жарамсыз 4,5 тонна қағаз бен картон қайта өңдеуге тапсырылды және «Разряжайся!» – пайдаланылған тұрмыстық батарейкаларды тапсыру бойынша акциясы өткізіліп, 65,1 килограмм тұрмыстық батарейка тапсырылды. 2021 жылдан 2025 жылға дейінгі кезеңде «АлЭС» АҚ қызметкерлері 303 кг батарейканы және 48,0 тонна макулатураны жинап, кәдеге жаратуға тапсырды.

2025 жылы келесі акциялар өткізілді: «Тазарту күні» көктемгі сенбілігі; Алматы қаласының «Южный» саябағында «ЭКО NOMAD» экологиялық акциясы; СЭС Каскадының дросселінде тауда өткен «Забота о природе начинается с каждого» сенбілігі; Алма-Арасан шатқалындағы Проходная өзенінде «#Таза өзен – таза жан деген сөз» экологиялық акциясы; Райымбек даңғылынан Монке би көшесіне дейінгі жылу трассасы бойындағы аумақты тазалау бойынша «Чистота, рожденная заботой» экологиялық акциясы. Өткізілген акциялардың нәтижесінде салмағы 10-15 кг болатын 3 300 қап қоқыс жиналды.

Барлығы 2021 жылдан 2025 жылға дейінгі кезеңде «АлЭС» АҚ қызметкерлері көшпелі акциялар барысында 3 500-ден астам қоқыс пакетін жинады.

2025 жылғы 19 маусымда «АлЭС» АҚ «Қағазсыз күн» акциясын өткізді; күздің ортасында Қапшағай су қоймасына әрқайсысының салмағы кемінде 20 грамм болатын 3 500 сазан шабағы жіберілді.

Пайдаланылған пластик контейнерлерден арт-нысан жасалды. «Миньон-контейнерлер» пайдаланылған батарейкаларды жинау үшін өндірістік департаменттерге берілді.

2025 жыл ішінде ЖЭО-2-нің күл-қож алып тастаудың аралас жүйесінің аумағында 1 200 дана жапырақты ағаш көшеті, санитариялық-қорғау аймағының аумағында 1590 дана жапырақты ағаш көшеті отырғызылды.

- **Бақылаушы органдардың тексерулері.**

2025 жылы Алматы қаласы бойынша Экология департаменті ЖЭО-2-де жоспарлы тексеру жүргізген кезде, 10.12.2024 жылғы №78 Бұзушылықтарды жою туралы нұсқаманың орындалмағаны, атап айтқанда, 31.12.2024 жылға дейін эмиссиялардың негізгі стационарлық көздерінде қоршаған ортаға эмиссияларға мониторинг жүргізудің автоматтандырылған жүйесі орнатылмағаны және қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға деректерді бермейтіні анықталды. Тексеру нәтижелері бойынша 14.03.2025 жылғы №7 Тексеру нәтижелері туралы акт жасалды, айыппұл санкцияларының сомасы – 295 360 теңге.

Алматы қаласының Әкімшілік құқық бұзушылықтар жөніндегі мамандандырылған ауданаралық соты әкімшілік құқық бұзушылық туралы іс бойынша 27.03.2025 жылғы №7528-25-00-3/15460 қаулы шығарды, атап айтқанда, ЖЭО-2-нің эмиссияларының негізгі стационарлық көздеріне қоршаған ортаға эмиссиялар мониторингінің автоматтандырылған жүйесін орнату туралы нұсқама орындалмаған. Айыппұл санкцияларының сомасы – 1 966 000 теңге.

Айыппұл санкцияларының көлемі - 2 261 360 теңгені құрады.

Алматы қаласының прокуратурасы Алматы қаласы бойынша Экология департаментімен бірлесіп, ЖЭО-1 мен ЖЭО-2-де жоспарлы тексеру жүргізген кезде мыналар анықталды:

- ЖЭО-1-де – алаң аумағы өндірістік және тұрмыстық қалдықтармен қоқысталған, аумақтың солтүстік жағындағы т/ж тұйығы орналасқан платформада құрғақ бұтақтар жинақталған;

- ЖЭО-2-де ҚТҚ-ға арналған контейнерлік алаң қанағаттанарлықсыз жағдайда, контейнерлер таңбаланбаған, қалдықтарды бөліп жинау жүргізілмейді.

- ЖЭО-2-де және СЭС каскадында екі дизельді автомобильдің шығарынды газдары рұқсат етілген нормалардан асады.

Айыппұл санкцияларының көлемі - 1 179 600 теңгені құрады.

2025 жылы айыппұл санкцияларының жалпы сомасы - 4 845 760 теңгені құрады. Айыппұл санкциялары толық төленді. Бұзушылықтар белгіленген мерзімде жойылып, түзету іс-шаралары толық көлемде орындалды.

2024 жылы Алматы қаласы бойынша Экология департаменті ЖЭО-1-де және ЖЭО-2-де жоспардан тыс тексеру жүргізу кезінде мыналарды анықтады:

- ЖЭО-1-де ҚР экологиялық заңнамасының бұзылуы, атап айтқанда, экологиялық залал келтіруге әкеп соқпаған, жерді қауіпті химиялық заттармен ластау (ЖЭО-1-де мазут жылытқышының фланецті қосылысындағы төсеменің зақымдануы салдарынан мазуттың ағуы), бұл ҚР ЭК 238-бабының және 186-бабының 4-тармағы талаптарының бұзылуы болып табылады;

- ЖЭО-2-де оның негізгі стационарлық эмиссиялар көздерінде қоршаған ортаға эмиссиялар мониторингінің автоматтандырылған жүйесі орнатылмаған, бұл ҚР ЭК 418-бабы талаптарының бұзылуы болып табылады.

Айыппұл санкцияларының сомасы 2 584 400 теңгені құрады. Айыппұл санкциялары толық төленді. Бұзушылықтар белгіленген мерзімде жойылды және түзету іс-шаралары толық көлемде орындалды.

2023 жылы Алматы қаласы және Алматы облысы бойынша экология департаменттері өндірістік департаменттердің аумағына бара отырып, жоспарлы және жоспардан тыс тексерулер жүргізбеді, айыппұл санкциялары салынбады. Алматы облысы бойынша экология департаменті субъектіге бармай, профилактикалық бақылау нысанында 1 тексеру жүргізді. Тексеру нәтижелері бойынша 3-ЖЭО департаментінің аумағынан қалдықтарды кәдеге жарататын мердігерлік ұйымда рұқсат беру құжаттамасының болмауына қатысты 1 ескерту жасалды. Ескерту жойылды. Мердігерлік ұйымнан рұқсат беру құжаттамасы сұратылып, Алматы облысы бойынша экология департаментіне тапсырылды. Ұсынылған құжаттарды қарау нәтижелері бойынша ескерту алынып тасталды.

2022 жылы Алматы облысы бойынша экология департаменті 3-ЖЭО аумағында қауіпті қалдықтардың қауіпті емес қалдықтармен араластырылғанын және орамаларда атауы көрсетілген таңбалаудың жоқтығын анықтады. Алматы қаласы бойынша экология департаменті мыналарды анықтады: 1-ЖЭО аумағында қазандықтар бойынша газдың жылдық шығысы ШРШ жобалық құжаттамасынан және ШРШ бойынша МЭК қорытындысынан артық жұмсалған (ауытқыған), аумақ қураған шөппен, металл сынықтарымен ластанған, қалдықтарды бөлек жинау жүргізілмейді; 2-ЖЭО аумағында ОКЦ-да (қатты отынды тасымалдау және дайындау кезіндегі үстемелеу орны) гидрошаңсыздандыру жүйесінің жоқтығы және өнеркәсіптік алаң аумағының (солтүстік жағы) қатты тұрмыстық және өндірістік қалдықтармен ластанғаны анықталды, сондай-ақ белгіленбеген жерде құрылыс қалдықтары мен металл сынықтарының жинақталғаны байқалды; БЖК аумағында қазандықтар бойынша газдың жылдық шығысы ШРШ жобалық құжаттамасынан және ШРШ бойынша МЭК қорытындысынан артық жұмсалған (ауытқыған).

Тексерулердің нәтижелері бойынша түзету іс-шаралары әзірленді, атап айтқанда: экологиялық заңнаманың сақталуына ішкі тексерулер жүргізу (эмиссиялар көздеріндегі өлшемдер, қалдықтарды жинақтау жүйелері және т.б.), экологиялық менеджмент жүйесінің жұмыс істеуін, қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралардың орындалуын бағалау, энергия үнемдеу және отын үнемдеу жөніндегі бағдарламаларды іске асырудың тиімділігін бағалау, қоршаған ортаны

қорғауға жауапты қызметкерлерді жыл сайын оқыту, уәкілетті органдағы тренингтерге, семинарларға және ҚР экологиялық заңнамасындағы өзгерістер бойынша ішкі корпоративтік оқытуға қатысу.

- **Климаттық тәуекелдер**

«АлЭС» АҚ климаттың өзгеруі мәселелеріне жауапкершілікпен қарайды және өндірілетін өнімнің көміртегі ізін біртіндеп төмендете отырып, парниктік газдар эмиссиясын қысқартуға бағытталған нақты шаралар қабылдайды.

Парниктік газдар шығарындыларын азайту «АлЭС» АҚ-ның Экологиялық саясатында айқындалған. 2025 жылы климат өзгерістерінің өндірістік қызметке теріс әсерін барынша азайтуға бағытталған іс-шаралар жүргізілді. Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бағдарламаларына сәйкес іс-шаралар әзірленіп, жүргізілді, бұл парниктік газдар шығарындыларын 24,5 мың тоннаға азайтуға мүмкіндік берді.

Климаттық саясатты іске асыру үшін 2025 жылы нақты және әлеуетті климаттық тәуекелдер (физикалық және өтпелі тәуекелдерді қоса алғанда) айқындалды және бағаланды. Кестеде климаттық тәуекелдердің жіктемесі келтірілген.

1. Нақты климаттық тәуекелдер:

Тәуекел түрі	Климаттық тәуекел	Әсерінің сипаттамасы
Физикалық	Алматы қаласы мен Алматы облысында ең жоғары температураның жоғарылауы – жазғы ең жоғары температуралар	Өндірістік қуаттардың төмендеуі (өнім өндірудің төмендеуі/өндірістік жоспарлардың орындалмауы), ашық ауада және табиғи желдетілетін жабық үй-жайларда жұмыс істейтін персоналға әсері
Физикалық	Ылғалдылықтың артуы (қыста), жауын-шашын деңгейінің артуы, көктайғақтың пайда болуы	Негізгі және қосалқы жабдыққа, электрлік схемаларға, аспаптарға, автоматикаға коррозияның әсері, электр беру желілерінің үзілуі, ғимараттар мен құрылыстарды су шаюы
Физикалық	Қуаңшылық, белгілі бір кезеңдерде жауын-шашын мөлшерінің азаюы, жер асты суларының сарқылуы	Салқындату жүйелері мен күл үйінділерінің айнасын толтыру үшін жер үсті және жер асты суларының тапшылығы, СЭС-тің электр энергиясын өндіруі үшін Іле өзеніндегі және Үлкен Алматы көліндегі су деңгейінің төмендеуі
Физикалық	Қызметтің Іле өзені мен Қапшағай су қоймасының ихтиофаунасына ықтимал әсері	Балық қорғау құрылғыларын орнату қажеттілігі, өзендерді балықтандыру шығындары
Өтпелі	Ұлттық көміртекті реттеу және операциялық қызметтен парниктік газдар шығарындыларын квоталау	Нормативтік талаптарды сақтауға арналған қосымша шығындар, операциялық қызметке тыйым салу және/немесе оны шектеу тәуекелдері, айыппұл салыну тәуекелдері, парниктік газдар шығарындыларына арналған қосымша жетіспейтін квоталарды сатып алу қажеттілігімен байланысты тәуекелдер

2. Әлеуетті климаттық тәуекелдер:

Тәуекел түрі	Климаттық тәуекел	Әсерінің сипаттамасы
Физикалық	Жер сілкіністерінің жиілігі мен қарқындылығының артуы	Мүлікке және инфрақұрылымға залал, электрмен және жылумен жабдықтаудың сенімділігі мен тұрақтылығындағы іркілістер, су мен отынның тұрақты берілмеуі
Өтпелі	Парниктік газдар шығарындыларын реттеу туралы заңнамадағы өзгерістерге байланысты операциялық шығыстардың артуы	Сатып алуға қосымша шығындар парниктік газдардың нормативтік шығарындыларын өтеу бойынша экологиялық заңнама талаптарын сақтау үшін квоталардың қосымша көлемі, парниктік газдар

		шығарындыларына және тұтастай алғанда елдің климаттық жауапкершілігіне қатысты құқықтық және реттеушілік шеңберлердің қатаңдатылуы. Парниктік газдар шығарындыларына квоталарды сатып алуға жұмсалған шығындар қосылған жағдайда тарифтердің өсуінің, тиісінше әлеуметтік шиеленістің туындау қаупі
Өтпелі	Экологиялық заңнаманы бұзуға байланысты сот немесе төрелік даулары бойынша қолайсыз сот шешімдері	Анықталған бұзушылықтар үшін айыппұлдардың және/немесе қаржылық өтемақының төуекелдері. Сот талап-арыздарына арналған шығыстар
Өтпелі	Жел және күн электр станциялары сияқты шығарындылар деңгейі төмен технологияларға көшуге арналған шығындар	Жаңа технологиялар мен процестерді бейімдеуге/ендіруге арналған шығындар (көмірден газға көшу) – энергия өндіретін компаниялар төмен көміртекті технологияларға көшуге арналған шығындардың ұлғаю тәуекеліне тап болуы мүмкін.
Өтпелі	Мүдделі тараптардың шығарындылар деңгейін, сәйкесінше қоршаған ортаға әсерді де төмендету мақсатына алаңдаушылығы	Атмосфералық ауаға шығарындыларды, парниктік газдарды азайту жөніндегі жобалар іске асырылмаған жағдайда мүдделі жұртшылық тарапынан әлеуметтік шиеленіс пен наразылық туындау тәуекелдері (газдың орнына көмірмен генерациялау, газ тазарту қондырғыларының болмауы және т.б.)

Климаттық тәуекелдерді барынша азайту саясатын іске асыру мақсатында 2025 жылы табиғи газды жағатын БГҚ орнату арқылы Алматы 2-ЖЭО мен 3-ЖЭО-сын жаңғырту және қайта құру жобаларын іске асыру жалғастырылды.

«АлЭС» АҚ-ның климаттық тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқару жөніндегі іс-қимылдарына жұмсалған шығындарды есепке алу

«АлЭС» АҚ климатқа бағдарланған шығындарды мынадай шеңберде есепке алады:

- ✓ экологиялық саясаттың;
- ✓ 2026-2060 жж. арналған Энергияға көшу бағдарламасының;
- ✓ өндірістік департаменттерді жаңғырту жөніндегі инвестициялық бағдарламаның;
- ✓ парниктік газдар шығарындыларын азайту жөніндегі іс-шаралардың (Scope 1);
- ✓ энергия тиімділігі мен су үнемдеу деңгейін арттырудың.

Шығындарды есепке алу екі бағыт бойынша жүзеге асырылады: климаттық тәуекелдерді басқару шығындары және климаттық мүмкіндіктерге инвестициялар.

Тәуекелдерді басқару шығындары шартты түрде былай бөлінеді:

- ✓ Бейімделу (тәуекелдер)

- негізгі және қосалқы жабдықты климаттық әсерлерден қорғау;
- өндірістік процестердің тұрақтылығын қамтамасыз ету, жабдықтың ПӘК-ін арттыру, электр және жылу энергиясын кем өндіру тәуекелдерін азайту.

- ✓ Митигациялық (мүмкіндіктер)

- парниктік газдардың шығарындыларын азайту
- өндірістік процестердің тиімділігін арттыру
- көміртекті бейтараптыққа көшу, офсеттік бірліктерді алу.

Климаттық тәуекелдерді басқару жөніндегі шығындар

Тәуекел санаты	Іс-шаралар	Экономикалық тиімділік
Физикалық климаттық тәуекелдер (құрғақшылық, су тапшылығы, аптап ыстық)	ТЭЦ-тің салқындату жүйелерін жаңғырту, айналымды сумен жабдықтаудың үлесін арттыру	шығарындылар мен отын шығынын төмендету

Су ресурстарының тапшылығы	тұйық су айналымдарын енгізу, шығындарды азайту	су алуды азайту, айналымды сумен жабдықтаудың үлесін арттыру
Экстремалды ауа райы құбылыстары	инфрақұрылымның тұрақтылығын арттыру	жабдықтың инженерлік қорғанысы
Шығарындылар бойынша реттеушілік талаптардың артуы	экологиялық мониторинг, ESG бойынша есеп беру	Экологиялық тәуекелдерді азайту

Климаттық мүмкіндіктерді пайдалану жөніндегі шығындар

Мүмкіндік	Іс-шаралар	Экономикалық тиімділік
Энергия тиімділігін арттыру	турбиналарды, қазандықтарды және қосалқы жабдықты жаңғырту	жабдықтың ПӘК-ін арттыру
CO_2 (Scope 1) шығарындыларын азайту және CO2-ні ұстау жөніндегі жобаларды іске асыру	отынды жағудың неғұрлым тиімді технологияларына көшу және офсеттік жобаларды іске асыру	Офсеттік бірліктерді алу, жылыжай газдарының шығарындыларына қосымша квоталарды сатып алу шығындарын азайту
Гидроэнергетиканы дамыту	СЭС Каскады мен Қапшағай СЭС-ін жөндеу және жаңғырту	өндірістің су сыйымдылығын төмендету, ЖЭК есебінен электр энергиясын өндіру үлесін арттыру
Цифрландыру	энергоблоктарды басқаруды автоматтандыру	апаттылықты азайту, процестердің өзгеруіне жедел ден қою

2025 жылы «АлЭС» АҚ-ның климаттық тәуекелдерді барынша азайту шығындары 17,2 млрд. теңгені құрады. Оған негізгі және қосалқы жабдықты жөндеуге арналған шығындар, отынды, суды, энергияны үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды өткізу, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы жөніндегі шығындар, биоәртүрлілікті қалпына келтіру (аумақтарды көгалдандыру және балықтандыру) жөніндегі іс-шараларды іске асыруға арналған шығындар кіреді.

- **Табиғи ресурстар мен энергияны тиімді пайдалану**

«АлЭС» АҚ табиғи және энергетикалық ресурстарды ұқыпты пайдалануға және өз қызметінің энергетикалық тиімділігін арттыруға ұмтылады. 2025 жылға арналған стратегиялық міндеттемелерге қол жеткізу үшін «АлЭС» АҚ-ның 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО, БЖК департаменттері Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шаралар жоспарын әзірледі. Осы Жоспарда 2025 жылға арналған табиғи ресурстарды (су, табиғи газ және көмір) және энергияны үнемдеу жөніндегі мақсаттар белгіленген. 2025 жылдың қорытындысы бойынша мынадай іс-шаралар орындалды:

Энергияны үнемдеу

№ р/с	Іс-шараның атауы	2025 жылғы нақты инвестициялар (ҚҚС ескерілген), теңге	Іс-шараларды іске асырудан үнемдеудің нақты әсері	
			Энергетикалық ресурстың атауы	заттай түрде
1	ЖЭО-1-дегі ТГ-8-дің ПБ-2-сін жөндеу кезінде жез түтікшелерді ауыстыру.	53 450 000	Жылу энергиясы, Гкал	1 850
2	1-ЖЭО-ның ст.№8А ПЭ-270-150 қоректендіргіш электр сорғысын жөндеу кезінде ақаулы тораптарын ауыстыру.	30 640 000	Өзіндік мұқтаждарға арналған электр энергиясы, кВт*сағ	985 000

3	Станцияны тоқтату уақытына ЖЭО-1-дің өз мұқтажындағы 20 трансформаторды жұмыстан және резервтен шығару	0	Өз мұқтажына арналған электр энергиясы, кВт*сағ	155 000
4	БЖК құбыр желілерінің оқшауланбаған алаңішілік учаскелерін оқшаулау	0	Жылу энергиясы, Гкал	1 520
5	БЖК бекіткіш-реттегіш арматурасының тығызсыздығынан бу мен желілік судың ағуын жою	0	Жылу энергиясы, Гкал	40
6	Резервтік генератордың күштік трансформаторын жұмыстан шығару	0	Өзіндік мұқтаждарға арналған электр энергиясы, кВт*сағ	303 840
7	СЭС-1,2 күштік трансформаторларының тиімді жұмыс режимі	0	Өзіндік мұқтажға арналған электр энергиясы, кВт*сағ	18 000
8	ЛЛ шамдарын T8 iPower IPOL18WT8-1200 үлгісіндегі жарықдиодты шамдарға ауыстыру (ЖЭО-1, ЖЭО-2, АМЦ учаскелері)	2 600 000	Өзіндік мұқтаждарға арналған электр энергиясы, кВт*сағ	21 561
	Барлығы	**86 690 000**		

2025 жылдың нәтижелері бойынша 3 410 Гкал жылу энергиясы, 1 483 858 кВт*сағ электр энергиясы үнемделді.

Табиғи ресурстарды үнемдеу. Су

Р/с №	Іс-шараның атауы	2024 жылғы іс жүзіндегі инвестициялар (ҚҚС ескерілген), теңге	Іс-шараларды іске асыру нәтижесіндегі нақты үнем	
			Энергетикалық ресурстың атауы	заттай көріністе
1	ТЭЦ-1-де суды қайта пайдалану және үнемдеу	0	Су, м3	19 000
2	3-ЖЭО №1-6 бу қазандарының қаптамасы мен жылу оқшаулағышын жөндеу	41 600 000	Су, м3	487 500
3	БЖК бекіткіш-реттегіш арматурасының саңылауларынан бу мен желілік судың ағуын жою	0	Су, м3	500
	БАРЛЫҒЫ	**41 600 000**		**507 000**

2025 жылдың нәтижелері бойынша 507 000 м3 су ᵞнемделді.

Табиғи ресурстарды үнемдеу. Газ

№ р/с	Іс-шараның атауы	2024 жылғы нақты инвестициялар (ҚҚС ескерілген), теңге	Іс-шараларды іске асырудан үнемдеудің нақты әсері	
			Энергетикалық ресурстың атауы	заттай түрде
1	ТЭЦ-1-дің ст. №13 БКЗ-160-100Ф қазандық агрегатын жөндеу кезінде 4-ярустағы АЖ текшелерін ауыстыру	66 390 000	Табиғи газ, м3	394 730
2	1-ЖЭО-ның ст.№ 11 БКЗ-160-100Ф қазандық агрегатын жөндеу кезінде артқы экранды ауыстыру	86 460 000	Табиғи газ, м3	328 560

3	ТЭЦ-1 жабдығының режимдік баптауын жүргізу	0	табиғи газ, м3	591 760
4	2-ЖЭО - БЖК құбыржолдарының оқшауланбаған учаскелеріне оқшаулама орнату	0	Табиғи газ, м3	800 000
5	Қазандық агрегаттарының күрделі жөндеулерін жүргізу	1 250 000 000	Табиғи газ, м3	435 000
	Жиыны	**152 850 000**		**2 550 050**

2025 жылдың нәтижелері бойынша 2 550 050 м3 табиғи газ үнемделді.

Табиғи ресурстарды үнемдеу. Тас көмір және мазут.

№ р/с	Іс-шараның атауы	2024 жылғы нақты инвестициялар (ҚҚС есекерілген), теңге	Іс-шараларды іске асырудан алынған нақты үнем	
			Энергетикалық ресурстың атауы	заттай түрде
1	2-ЖЭО-ның №2 қазандық агрегатының АЖ аспалы кубтарын дайындап, ауыстырып жөндеу	210 070 202	Көмір, тонна	1 371,5
2	2-ЖЭО №5 қазандық агрегатының 1-сатылы ауа жылытқышын (жоғарғы ярус) және алдын ала қосылған ауа жылытқыштарын дайындап және ауыстырып жөндеу	231 115 608	Көмір, тонна	3536,8
3	ЖЭО-2 №6 қазандық агрегатының 1-сатылы ауа жылытқышын (жоғарғы ярус) дайындап және ауыстырып жөндеу	92 834 814	Көмір, тонна	1 007,1
4	№7 ЖЭО-2 қазан агрегатының 1-сатылы (төменгі қабат) ауа жылытқышын дайындап, ауыстырып жөндеу	89 029 754	Көмір, тонна	1 290,9
5	ЖЭО-2 №3 турбоагрегатының конденсаторының негізгі шоғының түтіктерін ауыстырумен жөндеу	353 439 383	Көмір, тонна	3 214,8
6	ЖЭО-2 №5 турбоагрегатының желілік көлденең-2300-3-8-1 жылытқышының жез құбырларын ауыстырып жөндеу	415 627 403	Көмір, тонна	1 333,5
7	КА №5 3-ЖЭО-ның ШБМ-5А редукторын ауыстыра отырып жөндеу	9 400 000	Мазут, тонна	21
8	КА №6 3-ЖЭО контурларының экрандық құбырларын дайындау және ауыстыру арқылы жөндеу	42 200 000	Көмір, тонна	410,3
	ЖИЫНЫ көмір	**1 443 717 164**		**12 164,8**
	ЖИЫНЫ мазут			**21,0**

2025 жылдың нәтижелері бойынша 12 164,8 тонна тас көмір, 21 тонна мазут үнемделді.

2024 жылы табиғи және энергетикалық ресурстарды үнемдеу жөніндегі іс-шараларға жұмсалған жалпы шығындар 1,8 млрд. теңгені құрады.

- **Биоәртүрлілікті сақтау жөніндегі қызметті басқару**

«АлЭС» АҚ өсімдіктер мен жануарлар дүниесін сақтау мәселесінің маңыздылығын сезінеді, осыған байланысты биологиялық тепе-теңдікті сақтауға ықпал ету, сондай-ақ қоршаған ортаға ықтимал залалды өтеу жөніндегі міндеттемелерді өз мойнына алды. «АлЭС» АҚ өзінің өндірістік департаменттерін қайта жаңарту және жаңғырту жөніндегі барлық жобаларды экожүйеге теріс әсерді болдырмау қажеттілігін ескере отырып жоспарлайды, ал жобаларды іске асыру барысында табиғи объектілерге теріс әсер ету тәуекелдерін барынша азайтады. 2025 жылы «АлЭС» АҚ өндірістік департаменттері қызметінің осал экожүйелер мен биоәртүрлілікке елеулі тікелей немесе жанама әсері байқалған жоқ, өйткені 1-ЖЭО, 2-ЖЭО, 3-ЖЭО, БЖК, «Энергожөнде» ӨЖК урбандалған аумақтарда, өнеркәсіптік аймақта орналасқан, Каскад СЭС пен Қапшағай СЭС қызметі табиғи ортаға елеулі әсер етпейді, себебі өнім судың көмегімен

өндіріледі, ал ол процесс аяқталғаннан кейін нормативтік-таза күйінде су объектілеріне қайтарылады.

2025 жылы биоәртүрлілікке түсетін жүктемені азайту үшін өндірістік департаменттердің аумағын және санитариялық-қорғау аймақтарын көгалдандыру жөніндегі іс-шаралар жүргізілді.

Өндірістік департамент	Саны, дана	Түрі/тұқымы	Отырғызу аумағы
ЖЭО-1	5 400	Өтемақылық отырғызу: аласа бойлы қарағаш – 5 400 дана.	Күл үйіндісінің аумағы
ЖЭО-2	5 400	Өтемдік отырғызу: жатаған қарағаш – 1 200 дана	Күл үйіндісінің аумағы
3-ЖЭО	1 590	Өтемдік отырғызу: қарағаш – 1 480 дана, бұта (көпіршікжеміс) – 110 дана.	Өнеркәсіптік алаң және күл үйіндісінің аумағы

Биоәртүрлілікті сақтау үшін «АлЭС» АҚ 2025 жылы тоқсан сайынғы негізде өндірістік кәсіпорындардың аумақтары мен санитариялық-қорғау аймақтарының шекарасында қоршаған ортаға эмиссияларға – атмосфералық ауаға шығарындыларға, су объектілеріне төгінділерге, қалдықтардың жинақталу және көму көлемдеріне, сондай-ақ қоршаған орта компоненттерінің сапасына – атмосфералық ауаға, жерүсті және жерасты суларына, топыраққа өндірістік-экологиялық бақылау жүргізді.

Биоәртүрлілікті сақтау мәселелері жөнінде ұйымдармен ынтымақтастық.

19.08.2025 ж. «АлЭС» АҚ HALYK BALYK ЖШС-мен су айдындарын балық отырғызу материалымен балықтандыру бойынша қызмет көрсетуге №1138145/2025/1 шарт жасасты. 23 қыркүйекте Алматы облысы әкімдігі өкілінің, балық шаруашылығы өндірістік орталығы өкілінің, «Qazaq balyk» республикалық балық шаруашылықтары мен акваөсіру қауымдастығы өкілінің қатысуымен Қапшағай су қоймасына салмағы әрқайсысы кемінде 20 грамм болатын 3 500 бір жасар сазан шабағы жіберілді.

ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ЭНЕРГИЯ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ

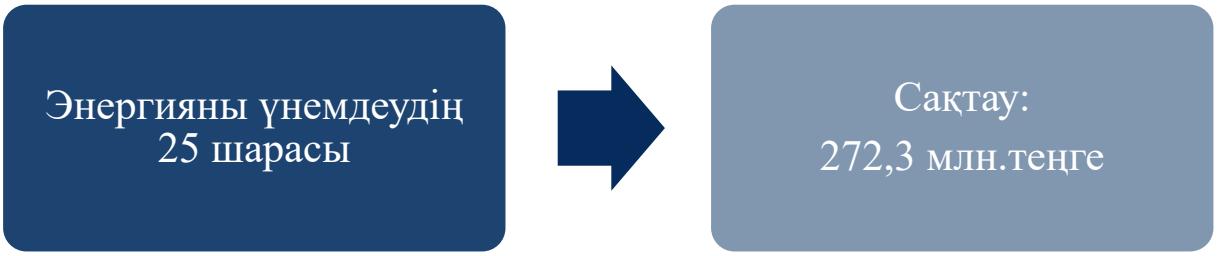

2025 жылы энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бойынша қосымша іс-шараларды қоса алғанда, 25 іс-шара орындалды. Ақшалай баламадағы нақты тиімділік ҚҚС-пен 272,3 млн. теңгені құрады.

«АлЭС» АҚ көрсеткіштері	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Энергия сыйымдылығы, қолданыстағы бағамен, ш.о.т./млн.теңге	24,7	18,3	16,5
Энергия сыйымдылығы, 2014 жылғы бағамен, ш.о.т./млн.теңге	43,9	41,8	42,8
2014ж. бағалардағы тауарлық өнімнің жалпы көлемі, млн. теңге	53 947,3	55 075,7	54 022,1
Тауарлы өнімнің қолданыстағы бағалардағы жалпы көлемі, млн. теңге	95 582,7	125 484,9	139 630,7
ОЭР-дің барлық түрлерінің жылдық тұтыну көлемі, т.ш.о.	2 368 663,8	2 305 937,6	2 314 068,7

Энергия сыйымдылығының шамасына әсер ететін негізгі факторлар: Іле өзені мен Үлкен Алматы көліне судың келіп құйылуының азаюы салдарынан су электр станциялары өндіретін электр энергиясының азаюы; Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын қамтамасыз ету мақсатында су электр станциялары өндіретін электр энергиясының төмендеуін өтеу үшін 2-ЖЭО мен 3-ЖЭО-ның электр энергиясын өндіруінің ұлғаюы болып табылады.

Сондай-ақ энергия үнемдеу, энергия тиімділігін арттыру және қолданыстағы өндірістерді жетілдіру мақсатында «АлЭС» АҚ-да «„Самрук-Энерго“ АҚ және оның ЕТҰ қызметкерлерінің идеяларымен және ұсыныстарымен жұмыс істеу жөніндегі қағидаларына» (СЭ-ПР-54/01) сәйкес рационализаторлық қызмет жүргізіледі. Бұл қағидалар қызметкерлердің идеялары мен ұсыныстарын берудің, қараудың, енгізудің бірыңғай әдістемелік және ұйымдастырушылық тәртібін, сондай-ақ Авторларды материалдық және басқа да сыйақы түрлерімен марапаттау тетігін белгілейді.

Қағидалар Қоғам қызметкерлерінің шығармашылық әлеуетін неғұрлым толық пайдалану үшін идеяларды басқару процесі шеңберінде үздіксіз жақсарту мәдениетін және қолданыстағы өндірістерді жетілдіру, жаңа техникалық шешімдерді енгізу,

ұйымдастырушылық және әлеуметтік-экономикалық міндеттерді шешу бойынша бірыңғай тәсілдер мен қағидаттарды қалыптастыруға бағытталған.

2025 жылы «АлЭС» АҚ-да 19 рационализаторлық ұсыныс берілді, олардың 15-і мақұлданды, сондай-ақ 2025 жылы 8 ұсыныс іске асырылды.

КАДР САЯСАТЫ

Жалғыз акционердің 2023 жылғы 28 шілдедегі шешімімен білікті персоналға деген ағымдағы және перспективалық қажеттілікті қамтамасыз етуге, адам капиталын дамытуға, персоналды басқару тиімділігін арттыруға, жұмыс беруші брендін нығайтуға және қызметкерлердің кәсіби және мансаптық өсуі үшін жағдай жасауға бағытталған «Самрук-Энерго» АҚ-ның 2023–2031 жылдарға арналған Кадр саясаты бекітілді.

Кадр саясатын іске асыру шеңберінде «АлЭС» АҚ ішкі таланттарды ұстап қалу және жоғары білікті кадрларды тарту бойынша шаралар кешенін жүзеге асырады, оған кадр резерві мен сабақтастық бағдарламасын дамыту, персоналды үздіксіз оқыту, жалақыны индекстеу, қызметкерлерге әлеуметтік жеңілдіктер мен материалдық қолдау көрсету кіреді.

Персоналды басқарудың негізгі көрсеткіштері

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Қызметкерлердің орташа тізімдік саны, адам	3 011	2 971	3 013
Еңбекақы төлеу қоры, мың теңге	17 449 287	20 380 946	24 112 120
Орташа айлық жалақы, теңге	480 646	567 123	666 891
Оқытудан өткен қызметкерлердің үлесі, %	103,0	103,6	100,0
Бір қызметкерді оқытуға жұмсалатын шығыстар, мың теңге	35,3	44,5	80,0
ЕТҚ-дан персоналды дамытуға арналған шығыстар, %	0,63	0,67	1,04

Адам капиталын дамыту саласындағы сандық мақсаттар мен нәтижелер

Адам капиталын дамыту «АлЭС» АҚ-ның тұрақты дамуының негізгі факторларының бірі болып табылады. Есепті жылы Қоғам қызметкерлердің кәсіби деңгейін арттыруға, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуге, кадрлық әлеуетті дамытуға және ұжымдағы әлеуметтік тұрақтылықты нығайтуға бағытталған іс-шараларды іске асыруды жалғастырды.

Адам капиталын дамыту саласындағы сандық мақсаттар корпоративтік басқару және тиімділікті басқару жүйесіне біріктірілген, сондай-ақ оқыту, еңбекті қорғау, әлеуметтік қолдау және персоналды дамыту бағдарламаларын іске асыру кезінде ескеріледі. 2025

жылдың қорытындысы бойынша Қоғам білікті кадрлық құрамды сақтауға, қызметкерлердің құзыреттілік деңгейін арттыруға және қауіпсіздік мәдениетін дамытуға бағытталған іс-шаралардың орындалуын қамтамасыз етті.

Бағыт	Сандық көрсеткіш	2025 жылғы нәтиже
Персоналдың құзыреттерін дамыту	Комплаенс мәселелері бойынша оқытудан өткен қызметкерлердің саны	2 423 адам
Өндірістік қауіпсіздік	Нөлдік жарақаттануға қол жеткізу жөніндегі іс-шараларды іске асыру	Іс-шаралар толық көлемде орындалды
Қызметкерлерді әлеуметтік қолдау	Жыл сайынғы еңбек демалысына материалдық көмек алған қызметкерлер	2 904 адам
Қызметкерлердің отбасыларын қолдау	Мектеп жабдықтары құнының өтемақысын алған қызметкерлердің балалары	622 бала
Балалар демалысын ұйымдастыру	«Эдельвейс» лагеріне жолдамалар құнының өтемақысын алған қызметкерлердің балалары мен немерелері	295 адам
Қызметкерлердің тұрғын үй жағдайын қолдау	Тұрғын үй бағдарламасы шеңберінде тұрғын үймен қамтамасыз етілген қызметкерлер	38 адам
Қоғам ардагерлерін қолдау	Мерекелік күндерге біржолғы төлемдер алған зейнеткерлер	1 733 адам

2025 жылы «АлЭС» АҚ қызметкерлердің біліктілігін арттыруға, қауіпсіздік мәдениетін дамытуға, персоналды әлеуметтік қолдауға және кадрлық әлеуетті нығайтуға ерекше назар аудара отырып, адам капиталын дамыту бойынша жүйелі жұмысты жалғастырды. Іске асырылатын іс-шаралар қызметкерлердің тартылуын арттыруға, ұжымдағы әлеуметтік тұрақтылықты нығайтуға және Қоғамның тұрақты дамуын қамтамасыз етуге ықпал етеді.

КАДРЛАРДЫ ДАМЫТУ ЖӘНЕ ПЕРСОНАЛДЫҢ БІЛІКТІЛІГІН АРТТЫРУ

Электр энергетикасы саласының ерекшелігі энергетикалық объектілерді қауіпсіз, сенімді және тиімді пайдалануды қамтамасыз ету үшін персоналды тұрақты даярлауды

және қайта даярлауды талап етеді. Персоналды дамыту Қоғамның кадр саясатының негізгі бағыттарының бірі және білікті қызметкерлерді ұстап қалудың маңызды құралы болып табылады.

Оқытуды үйлестіруді қызметкерлерді кәсіптік даярлауды, қайта даярлауды, біліктілігін арттыруды және қауіпті өндірістік объектілер персоналын міндетті оқытуды қамтамасыз ететін Қызметкерлерді дайындау бөлімі жүзеге асырады.

Сабақтастық бағдарламасының маңызды элементі сала ардагерлері мен Қоғамның бұрынғы қызметкерлерін оқытушылар және тәлімгерлер ретінде тарту болып табылады. Кәсіби тәжірибені беру бірегей өндірістік құзыреттерді сақтауға ықпал етеді және жас мамандардың бейімделуін жеделдетеді.

Персоналды кәсіптік оқыту

Қызметкерлер санаты	2023, адам	2023, млн теңге	2024, адам	2024, млн теңге	2025, адам	2025, млн теңге
Жұмысшылар	2 379	24,1	2 458	44,8	2 032	82,7
ИТҚ және мамандар	716	82,8	620	90,2	1 070	164,8
Жоғары оқу орындары мен колледждерде оқитын қызметкерлер	15	2,5	8	1,9	12	4,7
Барлығы	**3 095**	**109,4**	**3 078**	**136,9**	**3 114**	**252,2**

2025 жылы персоналды оқыту кәсіптік, басқарушылық және салалық құзыреттерді дамытуға бағытталды.

2025 жылғы оқытудың негізгі бағыттары ЖАС МАМАНДАРДЫ ДАМЫТУ ЖӘНЕ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

Мамандандырылған оқыту	Кәсіптік даярлау
Персоналды БГҚ-да (Omnivise T3000) жұмыс істеуге даярлау	Қауіпсіздік және еңбекті қорғау
IOSH және NEBOSH халықаралық сертификаттары	Өнеркәсіптік қауіпсіздік
Дефектоскопшыларды сертификаттау	Газбен кесушілерді және дәнекерлеушілерді даярлау
Еңбек қауіпсіздігі мәдениетін арттыру	Жүргізушілерді қауіпсіз жүргізуге даярлау
Жасанды интеллект	Қауіпті жүктерді тасымалдау
IPMA стандарттары бойынша жобаларды басқару	Алғашқы медициналық көмек көрсету
Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі	Биіктіктегі жұмыстар
MBA бағдарламасы	Жедел персоналды негізгі жұмысшы мамандықтары бойынша даярлау
ESG және циркулярлық экономика	Өндірістен қол үзбей өндірістік-техникалық оқыту

Болашақ мамандарды тарту бағыттарының бірі жоғары оқу орындарымен, колледждермен және мектептермен ынтымақтастық болып табылады.

2025 жылғы жастармен жұмыстың нәтижелері

Көрсеткіш	Мәні
Өндірістік практикадан өткен студенттер	270
Дуалды оқытудан өткен АЭжБУ студенттері	5
Генуя университетіне (Италия) тағылымдамаға жіберілген студенттер	4

Көрсеткіш	Мәні
Өндірістік экскурсияларға қатысушылар	274

Қоғамның бөлімшелерінде Алматы энергетика және байланыс университетінің, ALT университетінің, ҚБТУ-дың, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың, К.И. Сатпаева атындағы ҚазҰТЗУ-дың, Алматы энергетика және электрондық технологиялар колледжінің және басқа да оқу орындарының студенттері практикадан және тағылымдамадан өтті.

Жыл ішінде сондай-ақ студенттер, оқытушылар мен оқушылар үшін өндірістік экскурсиялар өткізілді, ал қызметкерлердің балалары 2-ЖЭО мен 3-ЖЭО-да «Ашық есіктер» бағдарламасына қатысты.

МАНСАПТЫ ДАМЫТУ, КАДР РЕЗЕРВІ ЖӘНЕ ІЗБАСАРЛЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ

Ішкі таланттарды ұстап қалу және негізгі лауазымдардың ізбасарлығын қамтамасыз ету мақсатында Қоғамда объективтілік, тең мүмкіндіктер, ашықтық және әділдік қағидаттарында қалыптастырылатын кадр резерві жұмыс істейді.

2025 жылғы 26 желтоқсанда «АлЭС» АҚ кадр резервіне қатысушылардың Директорлар кеңесінің мүшелерімен дәстүрлі онлайн-кездесуі өтті. 2014 жылдан бері іске асырылып келе жатқан өзара іс-қимылдың бұл форматы Басшылық пен перспективалы қызметкерлер арасындағы ашық диалогқа, тәжірибе алмасуға және Компанияның стратегиялық міндеттерін талқылауға ықпал етеді. Кездесу барысында тұтынушыларды сенімді және үздіксіз жылумен және электрмен жабдықтауды қамтамасыз ету үшін персоналды оқыту мен дамыту, ішкі таланттарды ұстап қалу, жоғары білікті мамандарды тарту және кадр резервін дамыту бойынша жүйелі жұмыстың маңыздылығы атап өтілді. Жаңғыртудың ауқымды жобаларын іске асыру қызметкерлерден жоғары кәсібилікті, бастамашылдықты және орнықты даму қағидаттарына бейілділікті талап ететіні атап өтілді.

2025 жылдың қорытындысы бойынша кадр резервінде 247 қызметкер болды, олардың ішінде 14 резервші жоғары тұрған лауазымдарға тағайындалды. Бұған қоса, кадр резервінің 97 қызметкері даму бағдарламалары бойынша оқудан өтті.

2025 жылы кадр резервін дамыту

Көрсеткіш	Мәні
Кадр резерві қызметкерлері	247
Жоғары тұрған лауазымдарға көтерілді	14
Оқытудан өтті	97

Кадр резервін оқытудың негізгі бағыттары

Басқарушылық құзыреттер	Кәсіби құзыреттер
Жанжалдарды басқару	Жоғары оқу орындарында және колледждерде оқу
Көшбасшылықтағы эмоционалды интеллект, команданы басқару	IPMA жобаларды басқару
«АлЭС» АҚ жастар форумы - Көшбасшылық	Келісу комиссиясының мүшелерін оқыту
Презентация дағдыларын дамыту	Гендерлік теңдік және әйелдер көшбасшылығы
	Жасанды интеллект
	Еңбек қауіпсіздігі мәдениетін арттыру

ЕҢБЕККЕ АҚЫ ТӨЛЕУ ЖӘНЕ ПЕРСОНАЛДЫ ЫНТАЛАНДЫРУ

Персоналды ұстап қалудың негізгі құралдарының бірі – бәсекеге қабілетті еңбекке ақы төлеу жүйесі.

Қоғамда еңбекке ақы төлеудің екі негізгі нысаны қолданылады: кесімді және мерзімді.

Кесімді нысан негізгі және қосалқы энергетикалық жабдықтың жөндеуін және техникалық қызмет көрсетуін тікелей қамтамасыз ететін «Энергожөнде» ӨЖК департаменті персоналының еңбегіне ақы төлеу үшін қолданылады (≈ 770 адам).

Мерзімді нысан Қоғам персоналының барлық басқа санаттарының еңбегіне ақы төлеу үшін қолданылады (≈ 2 200 адам).

Еңбекке ақы төлеу туралы ережеге және Ұжымдық шартқа сәйкес жыл сайын тарифтік мөлшерлемелер мен лауазымдық жалақыларға индекстеу жүргізіледі.

2025 жылы қызметкерлердің жалақысы индекстелді:

- 1 қаңтардан бастап – 6,5%-ға;
- 1 маусымнан бастап – қосымша 7%-ға.

Индекстеудің жиынтық мөлшері 13,96%-ды **құрады**.

2-разрядты жұмысшының ең төменгі тарифтік мөлшерлемесі 160 **900 теңгені** құрады, **бұл елде** белгіленген ең төменгі жалақыдан (85 000 теңге) 89,2%-ға жоғары.

Орташа айлық жалақы

Көрсеткіштердің атауы	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Орташа айлық жалақы – барлығы, оның ішінде	**480 646**	**567 123**	**660 392**
әйелдер	454 149	534 281	625 145
ерлер	486 450	574 123	667 916
Жалақыдағы гендерлік алшақтық	6,6%	6,9%	6,4%
Әкімшілік персонал - барлығы, оның ішінде:	**730 928**	**894 931**	**1 038 347**
әйелдер	626 262	708 871	902 331
ерлер	955 847	1 267 052	1 285 894
Еңбекақыдағы гендерлік алшақтық	34,4%	44%	29,8%
Өндірістік персонал – барлығы, оның ішінде:	**467 708**	**550 790**	**641 837**
әйелдер	414 641	495 936	567 687
ерлер	477 345	560 564	655 216
Жалақыдағы гендерлік алшақтық	13,1%	11,5%	13,4

ӘЛЕУМЕТТІК ҚОЛДАУ ЖӘНЕ ЖЕҢІЛДІКТЕР

«АлЭС» АҚ Ұжымдық шартқа сәйкес қызметкерлерге әлеуметтік кепілдіктер мен қолдау шараларының кең ауқымын қамтамасыз етеді. Компанияның әлеуметтік саясаты қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерінің әл-ауқатын арттыруға, персоналдың әлеуметтік қорғалуын нығайтуға және қызметкерлерді еңбек қызметінің түрлі кезеңдерінде, оның ішінде зейнеткерлікке шыққаннан кейінгі кезеңде де қолдауға бағытталған.

Әлеуметтік қолдаудың негізгі түрлері

Баланың тууына байланысты материалдық көмек

Қызметкерлердің мерейтойларына орай төлемдер

Еңбек демалысы берілгенде сауықтыруға арналған біржолғы жәрдемақы

Қызметкердің немесе жақын туыстарының қайтыс болуына байланысты материалдық көмек

Төтенше жағдайлар мен форс-мажорлық жағдайлар кезіндегі көмек

Зиянды еңбек жағдайларындағы жұмыс үшін қосымша демалыс

Мүгедектігі бойынша қосымша демалыс

Зейнеткерлікке шығу кезіндегі өтемақы төлемдері

Зейнеткерлікке шыққан бұрынғы қызметкерлерді әлеуметтік қолдау

Қызметкерлерді сауықтыру, олардың демалысы және отбасыларын қолдаудың корпоративтік бағдарламалары

ПЕРСОНАЛДЫҢ ТҰРАҚТАМАУЫ

Адам капиталын басқару көрсеткіштерін ашу шеңберінде Қоғам жұмыстан босату негіздері бойынша кадрлар тұрақтамауына мониторинг жүргізеді.

Негіздері бойынша кадрлар тұрақтамауы

Көрсеткіш	2023	2024	2025
Жұмыстан босатылған қызметкерлер, адам	347	384	403
Қызметкердің бастамасы бойынша	341	373	399
Тараптардың келісімі бойынша	0*	0*	0*
Қызметкердің кінәсінен	6	11	4
Кадрлардың тұрақтамауы, %	11,0	12,5	13,0

Ақпарат есепке алу деректерінде жоқ және статистика болған жағдайда қосымша ашып көрсетілуі мүмкін.

2025 жылы жұмыстан босатулардың негізгі үлесін (99%) қызметкерлердің бастамасы бойынша жұмыстан босатулар құрады. Қызметкерлердің кінәсінен жұмыстан босату үлесі 1%-дан аз болды. Кадрлар тұрақтамауын төмендету үшін Қоғам кадр резервін дамыту, персоналды оқыту, уәждеу жүйесін жетілдіру, жалақыны индекстеу, әлеуметтік кепілдіктерді кеңейту және жұмыс берушінің брендін нығайту жөніндегі іс-шараларды іске асыруды жалғастыруда.

ПЕРСОНАЛДЫҢ ТАРТЫЛУШЫЛЫҚ ИНДЕКСТЕРІ

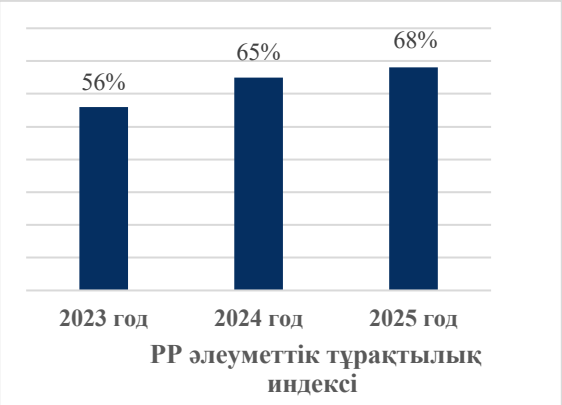

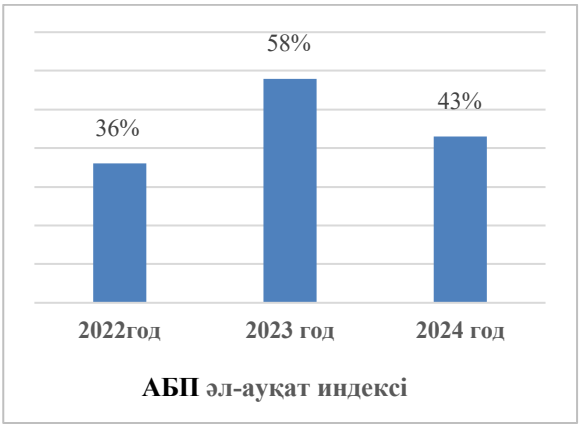

«Самрук-Қазына» АҚ-ның Әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникациялар орталығы «АлЭС» АҚ-ның 2025 жылғы Әлеуметтік тұрақтылық индексін және Әл-ауқат индексін анықтау жөніндегі зерттеудің қорытындыларын ұсынды. Өндірістік персоналдың әлеуметтік тұрақтылық индексіне 398 адам қатысты.

Сауалнамаға қатысқан персоналдың жалпы саны 445 адамды құрады. Дина нақтылайды.

Сауалнама қорытындысы бойынша:

	Өндірістік персоналдың әлеуметтік тұрақтылық индексі	Әкімшілік-басқарушы персоналдың әл-ауқат индексі
2025 ж.	68%	**45%**
2024 ж.	65%	43%
2023 ж.	56%	58%

Зерттеу нәтижелері бойынша «АлЭС» АҚ персоналының әлеуметтік тұрақтылығы мен әл-ауқатының деңгейін арттыру жөніндегі 2026 жылға арналған іс-шаралар жоспары әзірленді.

Жоспарда қызметтің келесі негізгі бағыттары бойынша іс-шаралар қамтылған: «Еңбекке ақы төлеу және уәждеу», «Персоналды оқыту және дамыту», «Денсаулықты қорғау, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы».

ЕҢБЕК ҚЫЗМЕТІН ЖАЛҒАСТЫРУҒА ЖӘРДЕМДЕСУ ЖӘНЕ МАНСАПТЫҢ АЯҚТАЛУЫН БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

«АлЭС» АҚ еңбек қызметінің түрлі кезеңдерінде қызметкерлерді қолдау шараларын іске асырады, оларға кәсіби даму, мансаптық ауысуларды сүйемелдеу және зейнеткерлік жастағы қызметкерлерді қолдау кіреді.

«Қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы 2-ЖЭО-сын жаңғырту» жобасы шеңберінде жаңа технологиялардың енгізілуін және өндірістік процестердің өзгеруін ескере отырып, персоналды қайта даярлау және оның біліктілігін арттыру жүргізіледі.

Қоғамда жас мамандарға кәсіби тәжірибе беруге және құзыреттер сабақтастығын сақтауға бағытталған тәлімгерлік бағдарламалары жұмыс істейді.

Еңбек қызметін тоқтату туралы шешім қабылдайтын қызметкерлер үшін жұмыстан шығу себептерін анықтауға, баламалы шешімдерді қарауға және соның ішінде «QSamruk» корпоративтік платформасы мен «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы арқылы одан әрі жұмысқа орналасуына жәрдемдесуге бағытталған консультациялар мен сұхбаттар жүргізіледі.

Ұжымдық шартқа сәйкес қызметкерлерге зейнеткерлікке шыққан кезде үш лауазымдық жалақы (еңбекақының тұрақты және ауыспалы бөліктері) мөлшерінде біржолғы өтемақы төленеді.

Қоғам сондай-ақ кәсіби тәжірибені жеткізу және корпоративтік құзыреттерді сақтау мақсатында зейнеткерлік жастағы бұрынғы қызметкерлерді тәлімгерлікке және персоналды оқытуға тарта отырып, олармен өзара іс-қимылды жалғастырады.

Кәсіпорыннан зейнеткерлікке шыққан бұрынғы қызметкерлер үшін материалдық қолдау шаралары қарастырылған, оның ішінде ауыр материалдық жағдайға, емделуге және өзге де әлеуметтік маңызы бар мән-жайларға байланысты көмек көрсету де бар.

КАДРЛЫҚ ӘРТҮРЛІЛІКТІ ЖӘНЕ ИНКЛЮЗИВТІ ЖҰМЫС ОРТАСЫН ДАМЫТУ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР МЕН БАСТАМАЛАР

«АлЭС» АҚ қызметкерлерді жалдау, оқыту, дамыту және ілгерілету кезінде тең мүмкіндіктер, кемсітушілікке жол бермеу және әртүрлілікті құрметтеу қағидаттарын ұстанады. Персоналды іріктеу үміткерлердің жынысына, жасына, ұлтына, денсаулық жағдайына және іскерлік қасиеттеріне байланысты емес өзге де мән-жайларға қарамастан, кәсіби құзыреттері, біліктілігі мен жұмыс тәжірибесі негізінде жүзеге асырылады.

Кадрлық әртүрлілікті қамтамасыз ету үшін Қоғам QSamruk платформасын қоса алғанда, ашық алаңдарда бос жұмыс орындарын орналастырады, жоғары оқу орындарымен және колледждермен ынтымақтастық жасау арқылы жас мамандарды тартады, жаңа қызметкерлерді бейімдеу үшін өндірістік практиканы, тағылымдамаларды және тәлімгерлік бағдарламаларын ұйымдастырады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша персоналдың гендерлік құрылымы төмендегідей болды:

Санат	Саны	Үлесі, %
Ерлер	2 529	81
Әйелдер	592	19
Барлығы	**3 121**	**100**

Қоғам қызметкерлердің кәсіби және мансаптық дамуы үшін тең мүмкіндіктерді қолдайды. Басшылық құрамдағы әйелдердің үлесі 22%-ды құрады.

Басшылық құрам	Ерлер	Әйелдер
Үлес, %	78	22

Персоналдың жас құрылымы түрлі буын қызметкерлерінің теңгерімді болуын көрсетеді және кәсіби тәжірибе сабақтастығының сақталуына ықпал етеді.

Жас тобы	Қызметкерлер саны	Үлесі, %
30 жасқа дейін	476	15
30-дан 50 жасқа дейін	1 646	53
50 жастан асқан	999	32
Барлығы	**3 121**	**100**

«АлЭС» АҚ сондай-ақ инклюзивті жұмыс ортасын дамытуға және жұмысқа орналасуға тең қолжетімділікті қамтамасыз етуге көңіл бөледі. Есепті жылда Қоғам мүгедектігі бар қызметкерлерді жұмысқа орналастыру және олардың кәсіби қызметі үшін жағдайлар жасау тәжірибесін жалғастырды.

Көрсеткіш	Мәні
Есепті жылы қабылданған мүгедектігі бар қызметкерлер	8 адам
Жыл соңындағы мүгедектігі бар қызметкерлердің саны	34 адам
Мүгедектігі бар қызметкерлердің персоналдың жалпы санындағы үлесі	1,08%

Барлық қызметкерлерге жынысына, жасына және өзге де жеке ерекшеліктеріне қарамастан оқу, біліктілігін арттыру, кадр резервіне қатысу және кәсіби даму үшін теңдей мүмкіндіктер беріледі.

2025 ЖЫЛДАҒЫ ӘЛЕУМЕТТІК БАСТАМАЛАРДЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ

2025 жылы «АлЭС» АҚ қызметкерлерді және олардың отбасы мүшелерін қолдауға, корпоративтік мәдениетті, қайырымдылықты, волонтерлікті дамытуға және жергілікті қоғамдастықтармен өзара іс-қимыл жасауға бағытталған әлеуметтік бастамаларды іске асыруды жалғастырды. Іске асырылып жатқан бағдарламалар персоналдың әлеуметтік қорғалуын нығайтуға, корпоративтік құндылықтарды дамытуға және қызметкерлердің өмір сүру сапасын арттыруға ықпал етеді.

Қызметкерлерді, зейнеткерлерді және олардың отбасы мүшелерін қолдау

Есепті жылы Компания әлеуметтік кепілдіктер мен қолдау шараларының кең ауқымын қамтамасыз етті:

Бағдарламаның атауы	Нәтиже
Мереке күндеріне орай зейнеткерлерге біржолғы төлемдер	1 239 зейнеткер
Қиын өмірлік жағдайларда зейнеткерлерге материалдық көмек	40 жағдай
Жерлеу рәсімдеріне материалдық көмек	37 жағдай
Жыл сайынғы еңбек демалысына материалдық көмек	2 904 қызметкер
Зейнеткерлікке шыққан кездегі өтемақы төлемдері	59 қызметкер
Мектеп құрал-жарақтарының құнын өтеу	622 бала
«Эдельвейс» лагеріне жолдамалардың құнын өтеу	295 қызметкер баласы мен немересі
Тегін ыстық тамақ	шамамен 2 900 қызметкер
Тұрғын үй бағдарламасы	38 қызметкер пәтер алды
Еңбек заңнамасында және Ұжымдық шартта көзделген жағдайларда жұмыстан босату кезіндегі төлемдер	қолданыстағы нормаларға сәйкес жүзеге асырылды
Қызметкерлерге өзге өтемақы төлемдері мен материалдық көмек	Ұжымдық шартқа сәйкес берілді

2025 жылдың маңызды оқиғасы әлеуметтік кепілдіктерді кеңейтуді, материалдық көмектің жекелеген түрлерін ұлғайтуды, балалары бар отбасылар мен мүгедектігі бар балаларды қолдаудың қосымша шараларын, сондай-ақ еңбекті қорғау және қауіпсіздік жүйесін одан әрі жетілдіруді көздейтін 2025–2028 жылдарға арналған жаңа Ұжымдық шартқа қол қою болды.

Есепті жылдағы неғұрлым маңызды әлеуметтік бастамалардың ішінде Қоғам қызметкерлеріне арналған тегін ыстық тамақпен қамтамасыз ету бағдарламасын енгізуді және тұрғын үй бағдарламасын іске асыруды атап өту қажет. «АлЭС» АҚ өндірістік бөлімшелерінің 2 900-ге жуық қызметкері тегін ыстық тамақпен қамтамасыз етілді, бұл еңбек жағдайларын жақсартуға, қызметкерлердің денсаулығын нығайтуға және олардың әлауқатын арттыруға бағытталған персоналды әлеуметтік қолдаудың ірі шараларының бірі болды.

Қызметкерлердің әлеуметтік тұрақтылығы мен өмір сүру сапасын арттыруға қосқан маңызды үлес сондай-ақ тұрғын үй бағдарламасы болды, оның шеңберінде «АлЭС» АҚ-ның 38 қызметкері пәтер алды. Компанияның тұрғын үй сатып алуға салған инвестицияларының жалпы көлемі 1 млрд теңгеге жуықты құрады. Осы жобалардың іске асырылуы «АлЭС» АҚ-ның әлеуметтік жауапкершілік қағидаттарын ұстанатынын және қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелері үшін қолайлы жағдайлар жасауға бейілділігін растайды.

Қайырымдылық және волонтерлік

Әлеуметтік бастамаларды іске асыруға «Жарқын Болашақ» жастар ұйымы елеулі үлес қосты.

Жыл ішінде келесі жобалар іске асырылды:

Қайырымдылық бастамалар	Нәтиже
Қызметкерлердің ерекше қажеттілігі бар балаларын қолдау	44 бала
Балаларды қорғау күніне орай қайырымдылық акциясы	Көпбалалы отбасыдағы 107 бала
Лейкозбен ауырған балаға арналған донорлық акция	100-ден астам қызметкер
Балалар үйінің тәрбиеленушілеріне көмек	15 бала
Коммуналдық қызметтердің қызметкерлеріне қолдау	30 адам
Кәсіпорын ардагерлерін құттықтау	9 ардагер

Жаңа жылдық қайырымдылық акциясы	125 бала

Жаңа жыл қарсаңында Компания қызметкерлері «Жігер» орталығы мен Ерте жастағы балаларды оңалту орталығының тәрбиеленушілері үшін қайырымдылық қаражатын жинауды ұйымдастырды. Акцияның қорытындысы бойынша 1,12 млн теңге жиналды, жаңажылдық сыйлықтарды 125 бала алды.

«Тәлімгер» жобасы шеңберінде ЖЭО-2-нің өндірістік департаментіне жетім бала жұмысқа орналастырылды.

Балалар мен жастарды дамыту

«АлЭС» АҚ қызметкерлердің балаларын қолдауға және жастар арасында инженерлік мамандықтарды насихаттауға ерекше назар аударады.

2025 жылы өндірістік объектілерге экскурсиялар, ашық есік күндері және оқушылар мен студенттерге арналған білім беру іс-шаралары өткізілді. «Школьные послы» жобасы шеңберінде «Эдельвейс» балалар лагерінде алғашқы көмек көрсету бойынша оқыту сабақтары, кәсіптік бағдар беру кездесулері және интерактивті іс-шаралар ұйымдастырылды.

Жыл қорытындысы бойынша:

- Қызметкерлердің 295 баласы мен немересі «Эдельвейс» лагерінде демалды;
- 171 бала балалар суреті байқауына қатысты;
- оқушылар мен студенттер үшін ашық есік күндері және өндірістік экскурсиялар өткізілді;
- 9 студент «АлЭС» АҚ білім гранттарының иегері атанды.

Корпоративтік мәдениет және қызметкерлердің атсалысуы

2025 жылы Компания құрмет, өзара көмек және командалық өзара іс-қимыл қағидаттарына негізделген корпоративтік мәдениетті дамытуды жалғастырды.

480-ге жуық қызметкер әйелді біріктіретін «АлЭС» АҚ Әйелдер клубы қаржылық сауаттылық, көшбасшылық құзыреттерді дамыту, гендерлік теңдік және жеке тұлғалық өсу бойынша іс-шараларды іске асырды. Компания өкілдері KAZENERGY Әйелдер энергетикалық клубының VII Форумына және «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының Жұмысшы мамандықтарындағы әйелдер форумына қатысты.

Жылдың негізгі корпоративтік іс-шаралары:

- «Әйелдер әйелдер үшін» жобасы;
- Наурызды корпоративтік мерекелеу;
- «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының корпоративтік КВН фестивалі;
- балалар суреті байқауы;
- «Қадам энергиясы» корпоративтік челленджі.

Спорт және салауатты өмір салты

«АлЭС» АҚ спорттық мәдениет пен салауатты өмір салтының дамуын белсенді қолдайды.

Есепті жылы:

- 200-ден астам қызметкерді біріктірген «АлЭС» АҚ-ның 10-шы мерейтойлық Спартакиадасы өткізілді;
- Компания спортшылары 201 медаль және 57 грамота жеңіп алды;
- «АлЭС» АҚ құрамасы «Самрук-Энерго» АҚ компаниялар тобының Спартакиадасында 2-ші жалпыкомандалық орынды иеленді;
- қызметкерлер Almaty Half Marathon, Almaty Marathon және Samruk Charity Marathon жарыстарына қатысты;
- Б. Оразбаев ат. 1-ЖЭО-ның 90 жылдығына арналған Спартакиада өткізілді.

Жергілікті қоғамдастықтармен өзара іс-қимыл

«АлЭС» АҚ жергілікті қоғамдастықтармен өзара іс-қимыл және қоғамдық ұйымдармен әріптестікті дамыту жөніндегі іс-шараларды іске асыруды жалғастырды.

2025 жылы Компания:

- инвестициялық жобаларды іске асыру мәселелері бойынша халықпен және жұртшылықпен бірқатар ашық кездесулер өткізді;
- «Samruk-Kazyna Trust» корпоративтік қорының әлеуметтік бағдарламаларына қатысу мәселелері бойынша Алматы және Алматы облысының 500-ге жуық коммерциялық емес ұйымдарына ақпараттық қолдау көрсетті;
- қызметін жүргізетін өңірлерде білім беру және әлеуметтік жобалардың дамуына жәрдемдесті.

Жүзеге асырылатын бастамалар мүдделі тараптардың сенімінің нығаюына және жергілікті қоғамдастықтармен тұрақты қарым-қатынастардың дамуына ықпал етеді.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖҰМЫС УАҚЫТЫ ТҮРІНДЕГІ ҚОҒАМДЫҚ ҚАЖЕТТІЛІКТЕРГЕ АРНАЛҒАН ШЫҒЫСТАР

Категория	Іс-шара	Қамту	Жұмыс уақыты, адам-сағат
Волонтерлік	Ерекше қажеттіліктері бар қызметкерлердің балаларын қолдау	44 бала	120
	Балаларды қорғау күніне орай қайырымдылық акциясы	Көпбалалы отбасылардан 107 бала	160
	Балалар үйінің тәрбиеленушілеріне көмек	15 бала	160
	Бұрынғы қызметкерлер – зейнеткерлерді қолдау	30 адам	160
	Кәсіпорын ардагерлерін құттықтау	9 ардагер	20
	Жаңажылдық қайырымдылық акция	125 бала	160
	Лейкозға шалдыққан баланы қолдау донорлық акциясы	«АлЭС» АҚ қызметкерлері	200
Волонтерлік бойынша жиыны			**980**
Білім беру жобалары	Студенттерге және басқа ұйымдардың өкілдеріне арналған өндірістік экскурсиялар	274 адам	1 680
Білім беру жобалары бойынша барлығы			**1 680**
Экологиялық бастамалар	Аумақты көгалдандыру және ағаш отырғызу	«АлЭС» АҚ-ның қызметкерлері	800
	«Тазарту күні» (сенбіліктер)	«АлЭС» АҚ-ның қызметкерлері	400
Экологиялық бастамалар бойынша жиыны			**1 200**
Барлығы			**3 860**

2025 жылы қоғамдық маңызы бар бастамаларды іске асыруға бағытталған «АлЭС» АҚ қызметкерлерінің жұмыс уақытының жалпы көлемі 3 **860 адам-сағатты** құрады. Негізгі үлес білім беру жобаларына (1 680 **адам-сағат),** экологиялық бастамаларға (1 **200 адам-сағат)** және волонтерлік қызметке (980 **адам-сағат)** тиесілі.

Есепті жылы Қоғам қызметкерлері қайырымдылық және донорлық акцияларға, балаларға, зейнеткерлер мен ардагерлерге қолдау көрсетуге, студенттерге арналған өндірістік экскурсияларды өткізуге, сондай-ақ аумақтарды көгалдандыру және қоршаған ортаны абаттандыру жөніндегі экологиялық іс-шараларға қатысты.

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ

Қызметкерлердің қауіпсіздігі – «АлЭС» АҚ-ның негізгі басымдықтарының бірі және Компанияның орнықты даму жүйесінің ажырамас бөлігі болып табылады. Қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы қызмет өндірістік жарақаттанушылықтың, кәсіптік аурулардың және авариялық жағдайлардың алдын алуға, қауіпсіздік мәдениетін дамытуға, өндірістік тәуекелдерді азайтуға және қызметкерлер мен мердігер ұйымдар үшін еңбектің қауіпсіз жағдайларын қамтамасыз етуге бағытталған. Осы мақсаттарға қол жеткізу үшін Қоғамда тәуекелге бағдарланған тәсілге және нөлдік жарақаттанушылық қағидатына негізделген ұйымдастырушылық, техникалық және профилактикалық іс-шаралар кешені іске асырылады.

2025 жылы «АлЭС» АҚ еңбекті қорғау және өндірістік қауіпсіздікті басқару жүйесінің тұрақты жұмысын қамтамасыз етті. Есепті кезеңде Қоғамда өндірістегі жазатайым оқиғалар мен кәсіптік аурулар тіркелген жоқ. Өндірістік жарақаттанушылық, кәсіптік аурулар және жоғалтылған күндер коэффициенттері 0-ді құрады, бұл еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі іске асырылатын шаралардың тиімділігін растайды.

ӨНДІРІСТІК ЖАРАҚАТТАНУШЫЛЫҚ ПЕН КӘСІПТІК АУРУЛАРДЫҢ ДЕҢГЕЙІ

Көрсеткіштер	2023 жыл	2024 жыл	2025 жыл
Жұмыс істелген сағаттардың жалпы саны	5198,6 мың сағат	5226,2 мың сағат	5269,2 мың сағат
Жарақаттардың жалпы саны	1	2	0
Өндірістік жарақаттану коэффициенті (ӨЖК)	0,1924	0,382	0
Кәсіптік аурулардың жалпы саны	0	0	0
Кәсіптік аурулар коэффициенті (КАК)	0	0	0
Жоғалтылған күндердің жалпы саны	64	93	0
Жоғалтылған күндер коэффициенті (ЖКК)	0,101	0,146	0
Жіберілген күндердің жалпы саны	34 963	26 977	36 732
Жұмыс істелген күндердің жалпы саны	634 508	635 166	637 278
Жұмыс орнында болмау коэффициенті (ЖОБК)	0,055	0,042	0
Өліммен аяқталған жазатайым оқиғалардың саны	0	1	0

Ескертпе: толығырақ ақпаратпен Қоғамның корпоративтік интернет-ресурсында танысуға болады: , бөлім – Орнықты даму – Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы.

ӨНДІРІСТЕГІ ЖАЗАТАЙЫМ ОҚИҒАЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР

Қоғам профилактика жүргізу, өндірістік жабдықтар мен технологиялық процестерді неғұрлым қауіпсіздеріне ауыстыру арқылы жұмыс орындарындағы және технологиялық процестердегі кез келген тәуекелдердің алдын алу бойынша барлық шараларды қабылдайды. Қызметкерлерді еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша оқытуды және даярлауды жүргізеді, қызметкерлерге қажетті санитариялық-гигиеналық жағдайлар жасайды, арнайы киімді, арнайы аяқ киімді беруді және жууды қамтамасыз етеді, профилактикалық өндеу

құралдарымен, жуу және дезинфекциялау құралдарымен, медициналық қобдишамен, арнайы сүтпен жабдықтайды.

Персонал жеке және ұжымдық қорғаныс құралдарымен толық қамтамасыз етілген. Жұмыс орындары электрден қорғау құралдарымен жарақтандырылған.

Өндірістік департаменттерде және Бас кеңседе зиянды, қауіпті және қолайсыз өндірістік факторлардың әсеріне жүйелі түрде ұшырайтын персоналға міндетті медициналық тексеріп-қарау жүргізілді.

«Жұмыс берушінің қызметкердің өз еңбек (қызметтік) міндеттерін атқаруы кезінде оның өмірі мен денсаулығына зиян келтіргені үшін азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес өмірі мен денсаулығына зиян келуі мүмкін 3146 адамнан тұратын барлық персонал сақтандырылды. Оның ішінде 2 996 адам – өндірістік персонал, 150 адам – Қоғамның әкімшілік-басқарушы персоналы. Сақтандыру сомасы 17 653 264 704,00 теңгені құрайды.

Жұмыс орындарын аттестаттау нәтижелері бойынша қолайсыз еңбек жағдайларында жұмыс істейтін департаменттердің 1 978 қызметкері сүт алады. Сүтпен қамтамасыз етуге жұмсалған шығындар – 102 121 880,58 теңгені құрады.

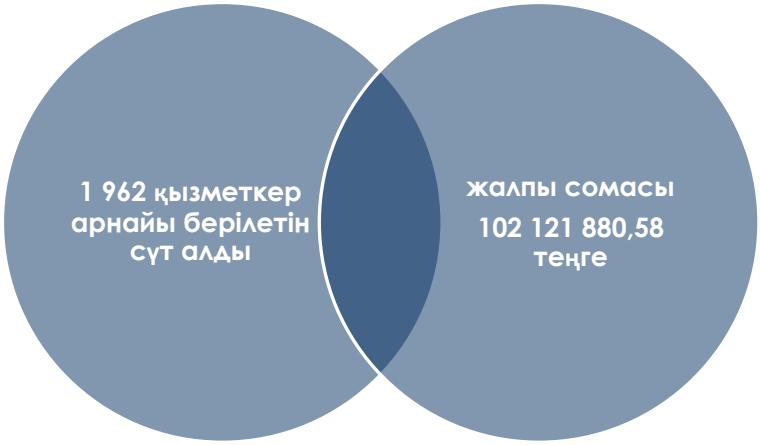

2025 жылы ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі медициналық куәландыру процесін автоматтандыру және жақсарту мақсатында Б. Оразбаев атындағы 1-ЖЭО, А. Жакутов атындағы 2-ЖЭО және Батыс жылу кешені (БЖК) өндірістік департаменттері үшін 38 610

000,00 теңге сомасына ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі медициналық тексеріп-қарауларды ұйымдастыруға және өткізуге арналған 3 медициналық аппараттық-бағдарламалық кешен сатып алынды.

Ескертпе: толығырақ ақпаратпен Қоғамның корпоративтік интернет-ресурсында: , Тұрақты даму – Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бөлімінде танысуға болады.

«ҚАУІПСІЗ ӨНДІРІС» АҚПАРАТТЫҚ ЖҮЙЕСІ

SKE.01.01.P «Кешенді қауіпсіздікті басқарудың жаңа моделін енгізу» жобасы 2021 жылдан бастап іске асырылуда. Ол қызметкерлердің санасы мен менталитетін өзгертуге, өндірістегі қауіпсіздік қағидаларын сақтауға, басшылықты бұзушылықтар туралы уақтылы хабардар етуге және еңбекті қорғауды басқаруда тәуекелге бағдарланған тәсілді қолдануға бағытталған. Жобаның негізгі мақсаттары қауіпсіздік мәдениетін арттыру, персоналды еңбекті қорғау сұрақтарына тарту, жарақаттануды төмендету және еңбекті қорғауды басқару жүйесі тиімділігін бағалауды жақсарту болып табылады.

2025 жылы «АлЭС» АҚ персоналды даярлау бөлімінде «Жарақаттануды төмендетудегі қауіпсіздік мәдениетінің негіздері мен рөлі» курсы бойынша қауіпсіздік мәдениетін арттыру жөнінде оқыту жүргізілді. Барлығы 2 405 қызметкер оқытудан өтті.

Сондай-ақ 2021 жылдан бастап өндірістік объектілердегі қауіпсіздік процестерін автоматтандыруға, жарақаттануды төмендетуге және инциденттерге ден қою жеделдігін арттыруға бағытталған SKE.01.02.P «Қауіпсіз өндіріс» бағдарламасы енгізілді.

Жыл ішінде қызметкерлер арасында «Қауіпсіз өндіріс» ақпараттық жүйесін пайдалану, оның ішінде BPMS жүйесіне оқиғалар мен ақаулар туралы жазбаларды енгізу, сондай-ақ оқытуды бақылау және қауіпсіздіктің көшбасшылық мінез-құлық аудиттерін (ҚКМА) жүргізу бойынша түсіндіру жұмыстары жүргізілді. «АлЭС» АҚ департаменттерінде 3 522 ҚКМА жүргізілді, олар өндірістік тапсырмаларды орындау кезінде қызметкерлердің іс-әрекеттерін бақылауға және кейіннен аудитормен әңгімелесуге негізделді. Аудиттердің нәтижелері бойынша толығымен орындалған 303 іс-шара әзірленді.

МЕРДІГЕР ҰЙЫМДАРДЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІН БАСҚАРУ

«АлЭС» АҚ-да Мердігер ұйымдардың жұмысын ұйымдастыру туралы ережемен регламенттелген мердігер ұйымдардың қауіпсіздігін басқару жүйесі енгізілді. Жүйенің негізгі мақсаттары өндірістік жарақаттанудың алдын алу, апаттар мен инциденттердің туындау тәуекелдерін азайту, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету және Компания объектілерінде жұмыстарды орындайтын барлық ұйымдардың еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі саласындағы бірыңғай талаптарды сақтауы болып табылады.

Жұмыстарға жіберілгенге дейін мердігер ұйымдар бағалаудан өтеді және Қазақстан Республикасының еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы заңнамасында көзделген білікті персоналының, қауіпсіздік жөніндегі жауапты мамандарының, сондай-ақ қажетті куәліктерінің, аттестаттауларының, рұқсаттамаларының және өзге де рұқсат беру құжаттарының болуын растауға міндетті. Мердігер ұйымдардың қызметкерлері үшін оқудан өту, білімін тексеру, медициналық тексеруден өту және жұмыстардың тиісті түрлері бойынша талап етілетін сертификаттаулардың болуына қатысты біліктілік талаптары белгіленген.

Мердігер және қосалқы мердігер ұйымдардың барлық қызметкерлері жұмыстар басталғанға дейін қауіпсіздік және еңбекті қорғау бойынша міндетті кіріспе нұсқамадан өтеді, оның барысында Компанияның өндірістік қауіпсіздік саласындағы талаптарымен, ықтимал тәуекелдермен, өндірістік объектілердегі мінез-құлық қағидаларымен, төтенше жағдайлар

кезіндегі іс-қимыл тәртібімен және жеке қорғаныш құралдарын қолданумен танысады. Нұсқамадан өту белгіленген тәртіппен құжатталады.

Қауіпсіздік талаптарының сақталуын бақылау мердігер ұйымдардың қызметіне тұрақты тексерулер, аудиттер және мониторинг жүргізу арқылы жүзеге асырылады. Орындалатын жұмыстардың сипатына қарай мердігерлер тәуекел деңгейлері бойынша жіктеледі, бұл бақылауды ұйымдастыруға тәуекелге бағдарланған тәсілді қолдануға мүмкіндік береді. Тексерулердің нәтижелері бойынша түзету іс-шараларының орындалуына бақылау жүргізіледі және мердігер ұйымдардың еңбек қауіпсіздігі саласындағы қызметі бағаланады.

МЕРДІГЕР ҰЙЫМДАРДЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІН БАСҚАРУ САЛАСЫНДАҒЫ МАҚСАТТАР МЕН МІНДЕТТЕР

Мақсаттар:

- «АлЭС» АҚ нысандарында мердігер және қосалқы мердігер ұйымдардың қызметкерлері үшін қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету;
- мердігерлік жұмыстарды орындау кезінде өндірістік жарақаттанушылықтың, апаттардың, инциденттердің және өзге де оқиғалардың алдын алу;
- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы Қазақстан Республикасы заңнамасының және «АлЭС» АҚ ішкі нормативтік құжаттарының талаптарын сақтауды қамтамасыз ету;
- Компания мен мердігер ұйымдар қызметкерлері үшін қауіпсіздік мәдениетін дамыту және қауіпсіз мінез-құлықтың бірыңғай стандарттарын қалыптастыру.

Міндеттер:

- қауіпсіздік және еңбекті қорғау саласындағы қажетті куәліктері, аттестаттаулары, рұқсатнамалары мен сертификаттары бар білікті персоналды ғана жұмыстарға жіберу;
- жұмыстарды орындау басталғанға дейін мердігер және қосалқы мердігер ұйымдардың қызметкерлері үшін қауіпсіздік және еңбекті қорғау жөніндегі міндетті кіріспе нұсқама өткізу;
- мердігер ұйымдарды жұмыстарды орындауға бағалау және жіберу кезінде тәуекелге бағдарланған тәсілді қолдану;
- мердігерлердің өндірістік қауіпсіздік талаптарын сақтауына тексерулер, аудиттер және мониторинг жүргізу;
- тексерулер мен аудиттердің нәтижелері бойынша түзету іс-шараларының орындалуын бақылау;

ЖЕТКІЗУШІЛЕР МЕН МЕРДІГЕРЛЕРДІҢ ӘЛЕУМЕТТІК ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ НОРМАЛАРДЫ, СОНДАЙ-АҚ ЗАҢНАМА ТАЛАПТАРЫН САҚТАУЫ.

2025 жылы жеткізушілер мен мердігерлердің әлеуметтік және экологиялық нормаларды, сондай-ақ заңнама талаптарын сақтауын мониторингілеу жөніндегі іс-шаралар шеңберінде контрагенттерге сауалнама жүргізілді. Сауалнаманың мақсаты контрагенттердің қоршаған

ортаны қорғау, еңбек заңнамасы, еңбекті қорғау және әлеуметтік жауапкершілік саласындағы нормаларды сақтау деңгейін бағалау болып табылады.
Сауалнамалар Қоғамның корпоративтік сайтындағы «Сатып алу» бөлімінде орналастырылған. Сауалнама нәтижелері талданды және жеткізушілермен және мердігерлермен одан әрі өзара іс-қимыл жасау кезінде ескерілетін болады.

АҚПАРАТТЫҚ ҚАУІПСІЗДІК

«АлЭС» АҚ өндірістік және бизнес-процестердің тұрақты әрі сенімді жұмыс істеуінің негізгі элементтерінің бірі ретінде ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге ерекше назар аударады. Осы саладағы қызмет Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына, Қоғамның ішкі нормативтік құжаттарына, сондай-ақ «Самрук-Қазына» АҚ Ақпараттық қауіпсіздіктің корпоративтік стандартына сәйкес жүзеге асырылады.

Ақпараттық қауіпсіздікті басқару жүйесі ақпараттың құпиялылығын, тұтастығын және қолжетімділігін қамтамасыз етуге, ақпараттық активтер мен технологиялық инфрақұрылымды ішкі және сыртқы қатерлерден қорғауға, сондай-ақ қызметкерлердің киберқауіпсіздік мәселелері жөніндегі хабардарлығын арттыруға бағытталған.

Есепті кезеңде ақпараттық қауіпсіздік мәдениетін дамытуға және қызметкерлердің білім деңгейін арттыруға ерекше назар аударылды. «АлЭС» АҚ Басқарма төрағасының 2025 жылғы 10 шілдедегі №164-П бұйрығы негізінде 2025 жылғы 21 шілдеден 22 қыркүйекке дейінгі кезеңде Бас офис пен барлық өндірістік департаменттердің қызметкерлеріне ақпараттық қауіпсіздік талаптарын білуі мен түсінуіне жыл сайынғы тестілеу өткізілді. Тестілеу өткізу персоналдың хабардарлық деңгейін бағалауға, қызметкерлердің ақпараттық қауіпсіздік талаптарын сақтау жауапкершілігін арттыруға және Компанияның ақпараттық ресурстарымен қауіпсіз жұмыс істеу мәдениетін нығайтуға мүмкіндік берді.

«АлЭС» АҚ Компания қызметінің сенімділігі мен тұрақтылығын қамтамасыз ету мақсатында тәуекелдерді басқаруға, ақпараттық жүйелерді қорғауға және қызметкерлердің сандық сауаттылығы деңгейін арттыруға ерекше назар аудара отырып, ақпараттық қауіпсіздік жүйесін жетілдіруді жалғастыруда.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ

«АлЭС» АҚ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі қызметті Қазақстан Республикасының заңнамасына және «Самұрық-Энерго» АҚ Тобының ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес жүзеге асырады.

«Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес 2021 жылдан бастап «АлЭС» АҚ-да Қоғамның Директорлар кеңесіне есеп беретін Комплаенс-офицердің штаттық бірлігі енгізілді.

Комплаенс-офицердің қызметі тиімді комплаенс жүйесін қалыптастыруға және дамытуға, сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алуға, комплаенс-тәуекелдерді анықтауға және бағалауға, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі іс-шаралардың іске асырылуын бақылауға бағытталған.

Қоғамда тиімді комплаенс-бақылауды қамтамасыз ету мақсатында «Самұрық-Қазына» АҚ тобының комплаенс функциясы бойынша корпоративтік стандарты, «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Бастамашыл хабардар ету саясаты, «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты, сондай-ақ «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Корпоративтік жанжалдарды және мүдделер қақтығысын реттеу саясаты енгізілді және қолданылады. Есепті кезеңнің қорытындысы бойынша елеулі комплаенс-тәуекелдер анықталған жоқ.

«АлЭС» АҚ-да «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Комплаенс бойынша оқыту бағдарламасына сәйкес тұрақты негізде қызметкерлерді сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша оқыту және тестілеу, сондай-ақ Қоғамның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатымен таныстыру жүргізіледі. 2025 жылы комплаенс желісі бойынша 2 352 қызметкер оқудан өтті. Осы іс-шараларды іске асыру комплаенс-мәдениет деңгейін арттыруға, сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама талаптарын сақтауға және сыбайлас жемқорлыққа мүлдем төзбеушілік қағидатын қалыптастыруға бағытталған.

2025 жылы 2 712 контрагент (есепті кезеңде шарттар жасалған контрагенттердің 100 %-ы) тиісті міндеттемелерді қамтитын шарттарға қол қою арқылы «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатымен танысқанын растады.

Қызметкерлердің ықтимал бұзушылықтар туралы құпия хабарлау тетіктері туралы хабардарлығын арттыру мақсатында Қоғамда бірыңғай Жедел желі жұмыс істейді. Қызметкерлер заңнаманың, Мінез-құлық кодексінің болжамды бұзылуы, сыбайлас жемқорлық фактілері, мүдделер қақтығысы, сондай-ақ құпия және инсайдерлік ақпараттың рұқсатсыз жария етілу жағдайлары туралы хабарлай алады. Жедел желінің байланыс деректері «АлЭС» АҚ корпоративтік веб-сайтында, сондай-ақ Қоғамның Бас кеңсесіндегі және өндірістік департаменттеріндегі ақпараттық стендтерде орналастырылған.

2025 жылы Жедел желі арқылы Комплаенс қызметіне 1 өтініш келіп түсті, ол белгіленген мерзімде қаралды, бұзушылық фактісі расталмады.

Комплаенс-офицер тоқсан сайынғы және жыл сайынғы негізде «АлЭС» АҚ Директорлар кеңесіне өз қызметінің нәтижелері және Қоғамдағы комплаенс жүйесінің жай-күйі туралы есептерді ұсынады.

Саяси қызмет және жарналар

Компания қолданыстағы заңнаманың талаптарына сәйкес мемлекетпен байланысты тұлғалармен өзара іс-қимылды жүзеге асырады. Компания саяси қызметті жүзеге асыратын саяси партиялар мен коммерциялық емес ұйымдарды қаржыландырмайды және кез

келген басқа тәсілмен қолдамайды. Сондай-ақ осындай көмек көрсеткені үшін заңсыз пайда алудың тікелей немесе жанама мақсатымен демеушілік/қайырымдылық/лоббистік қызметті жүзеге асыруға жол бермейді.

- Компанияның осы саладағы қағидаттары:
- Саяси мақсаттағы жарналар үшін Компанияның шоттарын пайдалануға тыйым салынады;
- Саяси қызметті жүргізу үшін Компанияның ресурстарын (электрондық поштаны қоса алғанда) пайдалануға тыйым салынады;
- Саяси мақсаттағы жарналардың орнына қайырымдылық садақаларын жасауға тыйым салынады;
- Салалық ұйымдар арқылы немесе өзге де тәсілмен саяси партиялардың атына жарналарды жүзеге асыру үшін Компанияның ақшалай қаражатын немесе мүлкін пайдалануға жол беруге тыйым салынады.

2025 жылдың қорытындысы бойынша Компанияда тек саяси үгіт-насихат мақсатында өткізілетін іс-шаралар мен мерекелерге демеушілік жасау фактілері тіркелмеді, сондай-ақ саяси партияларға тікелей немесе жанама қысым көрсету фактілері болған жоқ.

ОМБУДСМЕН. ЖАНЖАЛДАРДЫ БАСҚАРУ

«АлЭС» АҚ-да іскерлік этика қағидаттарының, корпоративтік құндылықтардың сақталуын қамтамасыз ететін, сондай-ақ еңбек және корпоративтік жанжалдардың алдын алуға және оларды реттеуге жәрдемдесетін Омбудсмен институты жұмыс істейді. Омбудсменнің қызметі ашық диалог мәдениетін нығайтуға, қызметкерлердің өтініштерінің әділ қаралуын қамтамасыз етуге және ұжымдағы қолайлы әлеуметтік-психологиялық ахуалды қолдауға бағытталған.

2025 жылы Омбудсменнің атына Қоғам қызметкерлерінен 15 ресми өтініш келіп түсті. Барлық өтініштер белгіленген тәртіппен қаралды, олардың әрқайсысы бойынша тиісті шаралар қабылданып, қажетті түсіндірмелер берілді.

Есепті кезеңде кемсітушілік жағдайлары тіркелген жоқ.

Әдепті корпоративтік мәдениетті қалыптастырудың негізгі құралдарының бірі Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 19 наурыздағы шешімімен (№20/24 хаттама) бекітілген «АлЭС» АҚ-ның Мінез-құлық кодексі болып табылады. Кодекс кәсіби мінез-құлықтың бірыңғай стандарттарын, адалдық, өзара құрмет, кемсітушілікке және мүдделер қақтығысына жол бермеу қағидаттарын белгілейді. Қызметкерлердің хабардарлығын арттыру мақсатында Қоғамның барлық құрылымдық бөлімшелерінде мемлекеттік және орыс тілдерінде Мінез-құлық кодексін зерделеу жөніндегі құрал таратылады.

Есепті кезеңде Омбудсмен жоғары басқарушы құрамды қоса алғанда, қызметкерлерді Мінез-құлық кодексінің негізгі ережелерін білуі мен түсінуіне тестілеуді ұйымдастырды. Тестілеу Қоғамның барлық өндірістік департаменттерінде және Бас кеңсесінде қазақ және орыс тілдерінде электрондық форматта өткізілді. Тестілеу нәтижелері тиісті хаттамалармен ресімделді және корпоративтік мәдениетті дамыту мен қызметкерлердің әдептілік құзыреттілігі деңгейін арттыру жөніндегі жұмысты одан әрі жетілдіру үшін пайдаланылады.

Жыл бойы Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінде Мінез-құлық кодексі талаптарының сақталуына мониторинг жүргізілді, өндірістік департаменттердің қызметкерлерімен көшпелі кездесулер өткізілді, кері байланыс арналарының жұмысы және өтініштерді тікелей Омбудсменге жолдау мүмкіндігі қамтамасыз етілді.

Омбудсменнің қызметі, жүгіну тәртібі және қолданыстағы коммуникация арналары туралы ақпарат Қоғамның ресми сайтында орналастырылған және барлық қызметкерлерге қолжетімді.

Іскерлік әдеп қағидаттарын және жауапты бизнес жүргізуді ілгерілету мақсатында «АлЭС» АҚ әлеуетті өнім берушілер мен мердігерлерді Мінез-құлық кодексінің талаптары туралы хабардар етуді қамтамасыз етеді. Кодекстің өзекті редакциясы корпоративтік сайтта орналастырылған және барлық мүдделі тараптарға қолжетімді.

Бұдан басқа, шарттардың үлгілік нысандарына контрагенттердің «АлЭС» АҚ Мінез-құлық кодексінің талаптарын сақтау міндеттемесін көздейтін ережелер енгізілген. Шартқа қол қоя отырып, өнім берушілер мен мердігерлер Мінез-құлық кодексімен, «Самұрық-Энерго» АҚ-ның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі саясатымен және Қоғамның өзге де ішкі нормативтік құжаттарымен танысқандарын растайды. 2025 жылы тиісті шарттар жасалған 2 712 шартта қамтылды, бұл 2 712 контрагентті Мінез-құлық кодексінің талаптарымен хабардар етумен және таныстырумен қамтуды қамтамасыз етті.

СТЕЙКХОЛДЕРЛЕРМЕН КЕРІ БАЙЛАНЫС МЕХАНИЗМІ

«АлЭС» АҚ-да қызметкерлер мен стейкхолдерлер үшін адал ниетпен хабарлама қалдыратын кез келген адамды жауап шараларынан және қудалаудан қорғауға кепілдік беретін келесі кері байланыс құралдары жұмыс істейді:

Жедел желі 24/7	https://www.ales.kz/home/hotline/ **Телефон: 8 800 080 47 47** **WhatsApp нөмірі:** **Интернет-портал:** **Электрондық пошта:**
Омбудсмен	**Электрондық пошта:** **Телефон: +7 (727) 227-70-38, +7-707 787 48 36**
Комплаенс-офицер	**Телефон:** **Электрондық пошта:**
Басқарма Төрағасының блогы	https://www.ales.kz/blog-rukovoditelya/

Өтініштер мен шағымдар статистикасы

Дереккөз	Саны		
	2023	2024	2025
Жедел желі (комплаенс-офицерлерге жеке жүгінулерді қоса алғанда)	1	4	
«АлЭС» АҚ кеңсесі, оның ішінде:			
Мемлекеттік органдардан			
Акционерден			
Өтініштер, оның ішінде кеңсе арқылы			
E-otinish		2	
Омбудсмендер және кәсіподақтар	11	11	8
Соттар және қадағалаушы органдар			
Басшыға жазбаша өтініштер (соның ішінде компаниялар бойынша басшының блогы)	10	11	22
Келісу комиссиялары			
БАРЛЫҒЫ	**22**	**28**	**30**

Өтініштердің нысанасы бойынша статистика

Өкілеттіктерді асыра пайдалану	
Заңнаманы бұзу	3
Сыбайлас жемқорлық	
Әдепсіз мінез-құлық, харассмент, тиісу	

Басқа қызметкерлерге	5
Еңбек жағдайлары мен қауіпсіздік техникасын бұзу	
Тәртіптік жазаның күшін жою, МКЗЖ-ны қайта есептеу	1
Сатып алу	1
Қайырымдылық	
Жалақы, сыйақы, төлемдер	
Басшының іс-әрекетіне	
Жалдау	1
Жымқыру	
Өзге	19

ЕСЕП ТУРАЛЫ

Осы Жылдық есеп (бұдан әрі – Есеп) «Алматы электр станциялары» АҚ-ның (бұдан әрі – Қоғам немесе «АлЭС» АҚ) 2025 жылғы қызметі туралы маңызды фактілерді көрсетеді. Есеп барлық мүдделі тараптарға Қоғамның 2025 жылғы 1 қаңтардан 2025 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі қызметінің нәтижелері мен жетістіктеріне шолуды ұсынады.

Осы Есеп шеңберінде Қоғамның экономикалық қызметі, оның орнықты дамуы және қаржы-операциялық нәтижелері туралы ақпарат келтірілген. Ақпарат пен сандық мәліметтер 2025 жылғы кезең үшін және салыстыру үшін үшжылдық динамикада ұсынылған.

Қоғамның Жылдық есебі 2012 жылғы қызметінің қорытындылары бойынша 2013 жылы алғаш рет жарияланды. Қоғам есептерді жыл сайын дайындайды.

Жылдық есептерді дайындау Қоғамның ақпараттық ашықтығын арттыруда маңызды рөл атқарады. Есеп Жалғыз акционермен және барлық мүдделі тараптармен коммуникация құралы болып табылады.

Жылдық есепті дайындау және қалыптастыру кезінде Қоғам Корпоративтік басқару кодексінің ұсынымдарына, сондай-ақ ақпаратты ашудың халықаралық стандарттарының жекелеген қағидаттарына негізделді.

Осы Есепте қамтылған ақпаратқа қатысты мәселелер бойынша Қоғамның Корпоративтік даму және тәуекелдер басқармасына мына мекенжай бойынша жүгіну қажет: 050002, Алматы қ., Достык д-лы, 7. Байланыс телефоны: +7 (727) 254-03-31; e-mail:

1-ҚОСЫМША. Пайдаланылатын қысқартулар
АҚ - Акционерлік қоғам
ЖЭК - Жаңартылатын энергия көздері
ДСҰ - Дүниежүзілік сауда ұйымы
МАЭС - Мемлекеттік аудандық электр станциясы
СЭС - Су электр станциясы
ЕТҰ - Еншілес және тәуелді ұйымдар
БЭЖ - Бірыңғай электр энергетикалық жүйе
КМЖ – «Самрук-Энерго» АҚ компаниялар тобының корпоративтік менеджмент жүйесі
Қапшағай СЭС – Ш.Чокин атындағы Қапшағай СЭС
ҚНК - Қызметтің негізгі көрсеткіштері – Компания қызметінің тиімділік деңгейін сипаттайтын, тұтастай алғанда Компанияның, сондай-ақ оның басшы қызметкерлерінің қызмет тиімділігін бағалауға мүмкіндік беретін көрсеткіштер (индикаторлар).
Қоғам, Компания – «Алматы электр станциялары» акционерлік қоғамы.
ИЕХС – Интеграцияланған есеп берудің халықаралық стандарты
Тәуекел – алға қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуге әсер етуі мүмкін оқиғаларға немесе іс-әрекеттерге байланысты белгісіздіктің әсері.
ҚР – Қазақстан Республикасы.
Стратегия – «Самұрық-Энерго» АҚ Директорлар кеңесінің 2024 жылғы 19 шілдедегі шешімімен бекітілген «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2024-2033 жылдарға арналған даму стратегиясы.
Қоғамның құрылымдық бөлімшелері – Қоғамның ұйымдастырушылық құрылымында көрсетілген және қызметтің белгілі бір түрін жүзеге асыруға жауапты Қоғамның бөлімшелері (басқармалар, қызметтер).
ЖШС – Жауапкершілігі шектеулі серіктестік
ЖЭО – Жылу электр орталығы
Қор - «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы EBITDA - Негізгі қызметтен түскен түсім
EBITDA/Margin - Компанияның пайыздарды, салықтарды және амортизацияны төлегенге дейінгі пайдалылығы
ISO - Стандарттау жөніндегі халықаралық ұйым (International Organization for Standardization)
SWOT - Сыртқы және ішкі орта факторларының оң және теріс әсерін талдау
Өлшем бірліктері
Гкал – Гигакалория
кВ - Киловольт
кВт•сағ - Киловатт-сағат
км – Километр
м - Метр
м3 - Текше метр
МВт - Мегаватт
Млн. - Миллион
Мың - Мың